स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना

Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

२०७६

गढवा गाउँपालिका, दाङ

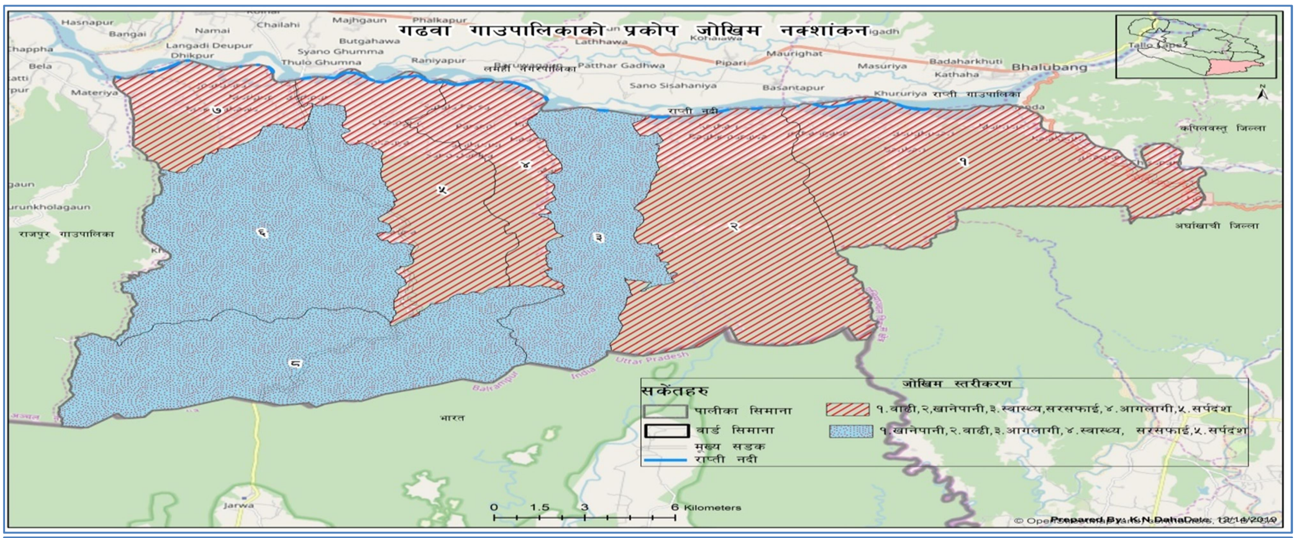

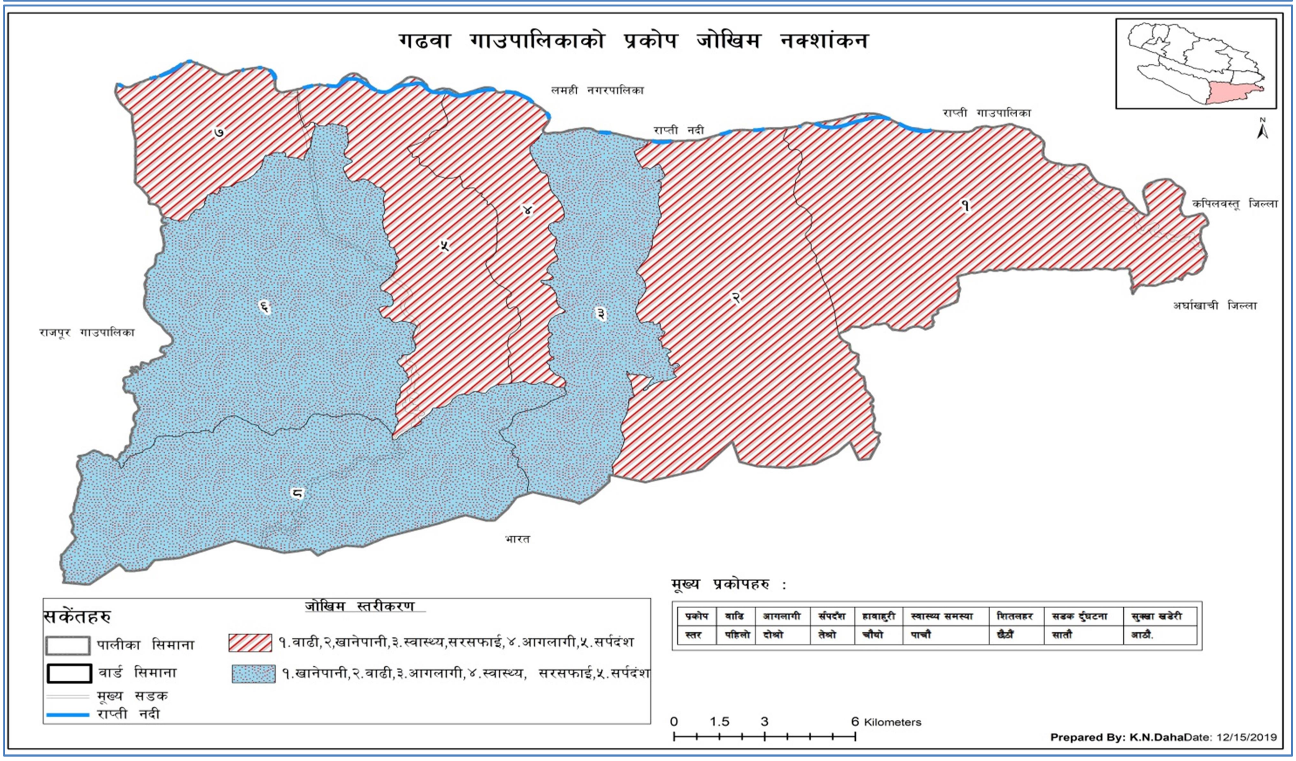

प्रकोप	वाढि	आगलागी	सर्पदंश	हावाहुरी	स्वास्थ्य समस्या	शितलहर	सडक दुर्घटना	सुक्खा खडेरी
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाचौ	छैठौं	सातौ	आठौ.

स्थानीय तहको विपद् जोखिम नक्शा

गढवा गाउँपालिका

Nepal Red Cross Society

प्राविधिक सहयोग

दुई शब्द

दाङ्ग जिल्लाका १० वटा स्थानिय तहहरु मध्ये जिल्लाको दक्षिणी सिमाना क्षेत्रमा रहेको देउखुरी उपत्यकामा हाल ४ वटा स्थानिय तहहरु रहेका छन् त्यस मध्ये राप्ती नदिको तटिय क्षेत्रमा यो गढवा गाउँपालिका अवस्थित छ । राप्ती नदी तटिय क्षेत्रको, दामोदर सडक खण्ड र भारतिय सिमा आसपासका क्षेत्रहरुमा विगत लामो समय देखि मानिसहरुले बसोबास गरिरहेका छन । यो क्षेत्र विपद् जोखिमको हिसाबले अति संकटासन्न क्षेत्रमा पर्दछ । बिशेष गरेर यस गाउँपालिकाको समुदायहरुमा राप्ती नदी र अन्य खहरे खोलाहरुबाट हुने बाढीको जोखिम, आगलागी, भुकम्प, सर्पदंश, हावाहुरी, चट्याङ्ग लगायतका प्रकोपहरुको जोखिम रहेकोछ ।

स्थानिय स्तरमा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्य निकैनै चुनौतीपुर्ण नै रहेकोछ । गढवा गाउँपालिका स्तरमा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरेर, तिनको क्षमता विकास गरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका समस्या र क्षमताहरु पहिचानको आधारमा स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निमार्ण गर्ने कार्य सबैको सहयोग र समन्वयबाट भएको छ । यो हाम्रो गाउँपालिकाको योजना हो यसको प्रथम स्वरुप तयार भएको छ । स्थानिय स्तरमा यस योजनालाई हरेक वर्ष अद्यावधिक गर्दै योजना कार्यान्वयन गर्नमा हामी प्रतिवद्ध छौ । यो योजना तयार गर्न प्रमुख भुमिका निर्वाह गर्नु हुने नेपाल रेडक्रस सोसाइटी दाङ्ग जिल्ला शाखाद्धारा संचालित समुदाय उत्थानशिलतामा अभिवृद्धि (ENCORE) कार्यक्रमलाई म धन्यवाद दिन चाहन्छु । योजना निमार्णमा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष गाउँपालिकालाई सहयोग गर्नु हुने, योजना तर्जुमा समिति, गढवा गाउँ कार्यपालिका सदस्यहरु, वडा अध्यक्षहरु, वडा सदस्यहरु, स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, समुदामा गठन भएका सामुदायिक विपद् तथा जलावायु उत्थानशिल समितिहरु, वभिन्न राजनितिक दलहरु, यहाँ क्रियाशिल सम्पुर्ण सरकारी एवं गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरु प्रति म हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

सहजराम यादव
अध्यक्ष
गढवा गाउँपालिका
गढवा, देउखुरी,दाङ्ग

विषयसूची

खण्ड १ परिचय तथा पृष्ठभूमि (७ -१२)
पृष्ठभूमि ७
गाँऊपालिकाको भौगोलिक तथा सामाजिक अवस्था ७
योजनाको उद्देश्य ९
योजनाको आवश्यकता तथा महत्व १०
योजनाका सीमा १०
योजना निर्माण प्रक्रिया विधि ११
योजना कार्यान्वयन रणनीति १२
योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन १२
खण्ड २ प्रकोप, संकटासन्नता, क्षमता र जोखिमको विश्लेषण (१४- ३७)
प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण १४
प्रकोप विश्लेषण १५
सङ्कटासन्नता स्तरीकरण १८
वडा तथा बस्तीहरुको संकटासन्न अवस्था २०
गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण २२
जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण २६
वडा तथा टोलगत समस्या तथा जोखिमको अवस्था २७
जोखिम न्यूनिकरण तथा प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी आवश्यक उपायहरु २९
गाँऊपालिकाको संस्थागत विश्लेषण ३१
तापक्रम र वर्षाको विश्लेषण ३५
लक्षित समूह छलफलका निर्ष्कष ३६
समुदायको विपद् सामानाको अपायहरु ३७
खण्ड ३ दिर्घकालिन सोंच, परिदृश्य, लक्ष्य, नीति तथा रणनीति (३९-४१) ३९-४०
गाँऊपालिकाको जनसंख्या विवरण, अपाङ्गता विवराण र वडा सम्पन्न्ता विवराण ४१
खण्ड ४ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना (४२-६५)
जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धि योजना ४२
जोखिम न्यूनिकरण योजना ४५
आपत्कालिन पूर्वतयारी योजना ४९
विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माणका क्रियाकलापहरू ५२
स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र योजना तर्जुमा उप समितिको स्वरुप ५३
विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार ५४
विषयगत कार्यदलहरुको स्वरुप ५५
विषयगत कार्यदलहरुको काम कर्तब्य तथा अधिकार ५७
गाँऊपालिकाको विपद् प्रतिकार्य योजना ६०
सर्न्दभ सामाग्री ६६
अनुसुचीहरु

खण्ड - १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि :

नेपाल विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित प्रकोपहरुबाट प्रभावित छ । ८० प्रतिशत भन्दा बढी जनसंख्या बाढी, पहिरो, हावाहुरी, असिना, आगलागी, भूकम्प र हिमताल विष्फोटन जस्ता प्रकोपहरुको जोखिममा छन् । नेपाल विश्वमा २० औं विपद् संकटासन्न राष्ट्र भित्र पर्दछ । यस्तै गरेर भौगर्भिक रुपले उच्च जोखिममा रहेको कारण जुनसुकै बेला जान सक्ने प्रलयकारी भूकम्पको समेत उच्च जोखिममा रहेको छ । विश्वब्यापी रुपमा भूकम्पीय जोखिमका दृष्टिले नेपाल ११ औ तथा जलवायु परिर्वतनका जोखिमको दृष्टिले चौथो स्थानमा रहेको छ । गृहमन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार विगत दुई वर्षमा मात्र १३ प्रकारका प्रकोपहरु अन्तर्गत जम्मा २९४० विपद्का घटनाहरु घटेको देखिन्छ । यस अवधिमा मात्र ९७०८ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ भने २०७२ मा गएको विनाशकारी भूकम्पका कारण मात्र ८९७० जनाको ज्यान गएको थियो । यस तथ्यांकले नेपालका प्राय सबै भूभाग बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको पुष्टि गर्दछ ।

गढवा गाँऊपालिका पनि विभिन्न बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको समथर तथा उर्वर कृषि क्षेत्र भएको गाँऊपालिका हो । यस गाँऊपालिका बाढी, सर्पदंश,आगलागी, शुख्खा खडेरी ,स्वास्थ्य समस्या (झाडापखला, प्रजनन स्वास्थ्य, डेन्गु, इन्सेफलाईटिस, छाला तथा आँखा संक्रमण,निमोनिया, श्वासप्रश्वास र दिर्घ रोग), शितलहर, जंगली जनावर तथा छाडा पशुहरुको समस्या,सडक दुर्घटना, विद्युत करेन्ट,हावाहुरी र जलवायु परिवर्तनको प्रभाव जस्ता प्रकोपहरुको उच्च जोखिममा रहेको छ । यस सन्दर्भमा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत “विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०,” विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापान ऐन २०७४(प्रथम संशोधन २०७५),विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा ब्वस्थापन निति २०७५, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ तथा यसको परिमार्जन मसौदा निर्देशिका स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्देशिका २०७४ मा व्यवस्था भए बमोजिम विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पिकरण, प्रतिकार्य, पुनस्थापन र पुर्ननिर्माण तथा अनुकुलनको कार्यलाई विशेष महत्व दिइएको छ । विपद् उत्थानशील समाज निर्माणका लागि विकास योजनामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको सवाललाई एकीकृत रुपमा मूलप्रवाहीकरण गर्न जिम्मेवार निकायले पहल लिन आवश्यक भइसकेको छ ।

यस सन्दर्भमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलतालाई केन्द्र देखि स्थानीय तहसम्म विस्तार गरी सबै तहका विकास नीति तथा कार्यक्रममा मूलपव्राहीकरण गर्नुपर्ने यथार्थतालाई आत्मसात गरी दिगो विकासको मान्यतालाई सुनिश्चित गर्न प्रभावित सबै वर्ग, समदुाय एवं क्षेत्रको पहुँच र स्वामित्व स्थापित हुने गरी स्थानीय श्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम् परिचालन गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो । यस योजना निर्माण प्रक्रियालाई सहभागितामूलक, पारदर्शी, उत्तरदायी, समावेशी र जिम्मेवार बनाउन विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन२०७४(प्रथम संशोधन२०७५०, विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय निति २०७५,विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति कार्ययोजना २०१८-२०३०,को मूल भावना तथा मर्मलाई आत्मसात गर्दै विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापान ऐन २०७४ परिच्छेद ७, दफा १७ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा १(न) ले दिइएको अधिकार प्रयोग गरी समावेशी र जलवायू उत्थानशीलताका विषयहरु समेत समावेश गर्दै गढवा गाउँपालिकामा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आर्थिक सहयोग तथा प्राविधिक सहयोगमा यस स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना,२०७६ निर्माण गरी लागु गरिएको छ ।

१.२ गढवा गाँऊपालिकाको भौगोलिक तथा सामाजिक अवस्था

गढवा गाउँपालिकाको पूर्वमा शिवराज नगरपालिका र सितगँगा गाउँपालिका, पश्चिममा राजपुर गाँऊपालिका र उत्तरमा राप्ति गाउपालिका र लमही नगरपालिका छ भने दक्षिणमा भारत सिमाना रहेको छ । विभिन्न भाषा, जातजाती र धार्मिक आस्थामा सष्हिणुता कायम सहित जिल्ला सदरमुकामबाट ३३ किमी पूर्व दक्षिणमा अवस्थित गढवा गाउँपालिका प्रदेश नं.५, (साबिकको राप्ति अञ्चल) दाङ जिल्लामा अवस्थित रहेको छ । राज्य पूनरसंरचा भएसगै राप्ती नदि दक्षिण तर्फका साविकका ४ वटा गा.वि.स.हरु क्रमश: गढवा, गोबर्डिहा, गंगापरस्पुर र कोईलाबास समायोजनबाट वर्तमान संघिय संरचना अर्न्तगत स्थानिय तहको

रुपमा रहेको यस गाउँपालिका ३५८.५७ बर्ग कि.मि. क्षेत्रफमा फैलिएको छ । दाङ जिल्लाको गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाईल २०७४ का अनुसार ७२७१ कुल घरधुरी संख्या र ३८६६३ जनसंख्या रहेको छ जस अन्तर्गत यस गाउँपालिकामा ४८ प्रतिशत पुरुष र ५२ प्रतिशत महिला जनसंख्या रहेको छ भने जनघनत्व ०.८ रहेको छ । स्थानिय तहका पुनर्संरचनामा यो गाँउपालिका साविकका गोवरडिया, गँगापरस्पुर, गढवा र कोईलावास गा. वि. स. हरु मिलि बनेको गाँउपालिका हो ।

शैक्षिक संस्थाका रुपमा यस गाऊपालिकामा २५ वटा आधारभूत विद्यालय र ६ माध्यमिक विद्यालय गरी जम्मा ३१ वटा सामुदायिक विद्यालय रहेको छ भने ३ आधारभूत र ५ माध्यमिक गरी ८ वटा संस्थागत विद्यालय रहेका छन् यस्तै ४ वटा मदरसाहरु पनि रहेको पाईन्छ । साविकका प्रत्येक गाविसहरुमा रहेका ४ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुबाट स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिदै आएको छ । १ वटा कृषि सेवा केन्द्र र १ वटा पशु सेवा केन्द्रबाट कृषि तथा पशु सेवा प्रदान गरिएको छ । साविकका गाविसहरु नै हालको गाउँपालिका वडा भएकोले सबै वडा कार्यालयहरु सोहि भवनमा सञ्चालन छन् । यस गाउँपालिकाको खानेपानीको मुख्य स्रोतको रुपमा ट्युबवेल हातेकल, धारा पाईप र इनार तथा कुवाहरु रहेको छ जस अर्न्तगत गाउँपालिकाको ८८ प्रतिशत जनतामा खानेपानीको पहुँचको अवस्था देखिन्छ । यस अन्तर्गत ७० प्रतिशत घरधुरीले ट्युबवेल हातेकलको पानी प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । यो गाउँपालिका खुलादिशा मुक्त घोषणा भई सकेको छ । सार्वजनिक शौाचालय कालाकाटे र गढवामा गरी २ वटा रहेको छ तथापी व्यवस्थित प्रयोगमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकामा जम्मा १५ वडा वित्तियसंस्थाहरु रहेको छ भने बैकको रुपमा देव विकाश वैक, कर्णाली विकाश वैक, निर्धन उथान वैक, ज्योति विकाश बैंक र कृषी विकाश बैंक गरी ५ वटा बैकको शाखाहरु स्थापना भएको छ । विद्युत सेवाको पहुँच ९५ प्रतिशत रहेको यस गाऊपालिकामा उचित विद्युतको ब्यवस्थापन तथा प्रयोगमा समस्याका कारण विभिन्न घटनाहरु घटेको देखिन्छ ।

यस गाँऊपालिकाको मुख्य ब्यापारिक क्षेत्र गढवा र लमही रहेकोछ जहाँ ८ किमी देखि २९ कि.मी. सम्मको दुरीको फरकमा रहेकोछ । यस गाउँपालिकाको ५५ प्रतिशत भूभाग कृषि योग्य जमिनले ओगटेको छ भने बाँकी ४५ प्रतिशत भूभागमा आवस, घरेलु उद्योग, जलाधार तथा अन्य क्षेत्रले ओगटेको छ ।

यस गाँऊपालिकाको घरको वनोटलाई हेर्दा माटोको जोडाइ भएको इट्टा/ढुङ्गा बाट बनेका घरहरु ५० प्रतिशत रहेको छ जो भूकम्पिय विपद्को हिसावले निकै जोखिम देखिन्छ भने ३५ प्रतिशत घरहरु फुसको छानो भएको घरहरु रहेका छन् जुन आगलागीको हिसाबले बढी जोखिममा रहेको छ । खाना पकाउने इन्धनको रुपमा अहिले पनि अधिंकाश घरधुरीहरु काठ, दाउरा तथा गुइठा/गोहरा प्रयोग गर्ने गर्दछन् । गाउँपालिका क्षेत्रमा १५ प्रतिशत घरहरु पक्कि रहेका छन् ।

विपद्को ऐतिहासिक अवस्था विश्लेषणको आधारमा यस गाउँपालिकामा बाढी, डुवान तथा खहरे बाढीले वडा नं. १, २, ३, ४,५, ६, ७ लाई बढी प्रभाव पारेको देखिन्छ जुन घटनाबाट हरेक बर्ष करोडौको आर्थिक क्षति तथा मानविय क्षती समेत भईरहेको छ । २०७५ असार महिनामा आएको लगातारको अविरल वर्षाले गाउँपालिकाको वडा नं.१,५ र ७ मा १५० विगाहाको धानखेती नष्ट गरेको थियो । पश्चिम राप्ती नदी तटवन्धका अभावका कारण वडा नं. ५ को लोखरपुर, धरमपुर लगायतका केहि वस्ति पूर्ण डुवानमा परको थियो । अव्यवस्थित विद्युत प्रयोजन तथा लापरवाहीका कारण विगत बर्षमा केहि व्यक्ति घाईते भएका छन् । विशेषत विद्युत सर्ट हुने घटनामा वडा नं. १, २, ३, ४,५, ६ मा बढी प्रभाव परेको देखिन्छ । वडा नं. १,२, ३, ४ ५, ६, ७ र ८ मा सर्पदंशको घटानाहरु बढी भएको छ जसबाट यस अवधिमा ५ जनाको ज्यान गएको देखिन्छ । सडक संजालको राम्रो पहुँच रहेको यस गाउँपाालिकामा सडक दुर्घटना अर्को जोखिमको अवस्था रहेको छ । यस गाउँपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा आगलागी देखिन्छ जसबाट ७० घरधुरी पूर्ण रुपमा क्षती भएको र १५० पशुको मृत्यु, ३०० विगाह भन्दा बढीको खाद्यान्नबाली (गँहु, धान, मकै, तोरी) जलेर नष्ट भएको देखिन्छ । गाउँपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा स्वास्थ्य समस्या देखिन्छ । स्वास्थ्य समस्यामा विशेषत झाडापखला, आँखा तथा छालाको संक्रमण, दिर्घरोग, महिला तथा किशोर किशोरी प्रजनन स्वास्थ्य, डेन्गु, निमोनिया तथा श्वासप्रश्वास समस्या जस्ता समस्याहरु बढी हुने गरेको देखिन्छ । यस अवधिमा उल्लेखित स्वास्थ्य समस्याबाट ३०० जना भन्दा बढी प्रभावित भएको देखिन्छ । हरेक बर्षको मौषमी समयरेखा र स्थानीयको अनुभवका आधारमा हेर्दा वातावरणमा आएको परिवर्तन सँगै बढेको मौषमी शुख्खा खडेरी, तातोहावा, हावाहुरी, असिनापानी, चट्यांग र शितलहर यस गाउँपालीकाको बढ्दो समयाका रुपमा

आएको छ जसका कारण यहा जिबिकोपार्जनमा समेत समस्या हुदै आएको छ । एकातिर वर्षमा हुने अतिवृष्टि ले अधिकांश क्षेत्र डुवानमा पार्ने गरेको देखिन्छ भने हिउदे वर्षा हुने क्रममा आएको परिबर्तन र सिंचाईको उचित प्रवन्ध नहुँदा मौषमी सुख्खा खडेरीले कृषि उत्पादनमा प्रत्यक्ष असर गरेको छ । त्यस्तै मौषममा आएको फेरबदलका कारण मौषमी सुख्खा समयमा वृद्धि, शितलहरमा वृद्धि, तातो हावा चल्ने र बाली तथा पशुपक्षीहरुमा नयाँ रोगहरुको सक्रमण देखा पर्ने क्रम बृद्धि हुदै आईरहेको छ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य :

नेपालको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक र प्राविधिक अवस्थाका कारण वर्षेनी ११ हजार जना भन्दा बढीको विभिन्न विपद्बाट मृत्यु हुने गरेको छ भने हजारौ संख्यामा घाइते तथा अपाङ्गता भईरहेको छ । यस गाउँपालिका पनि प्राकृतिक तथा गैह्र प्रकृतिक रुपमा हुने विपद्को उच्च जोखिममा रहेको साथै प्राकृतिक रुपमा हुने विपद्का घटनाले नियमित विकासलाई समेत प्रत्यक्ष असर गरेको छ भने वार्षिक करौडको आर्थिक क्षती हुने गरेको छ । विभिन्न विपद्का घटनाहरुबाट भएको सार्वजनिक भौतिक संरचनाको क्षतीले सेवा पहुँचमा समेत असर गर्ने गरेको छ । विश्व मानचित्रमा विपद् जोखिमको अवस्था हेर्दा नेपाल भूकम्पिय जोखिमबाट ११ औं स्थान, बाढीको जोखिमबाट ३० औ स्थान, जलवायु परिर्वतनको असरबाट ४ औ स्थानमा रहेको छ । उल्लेखित तथ्थाङ्क आधारमा नेपाल बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको छ, जहाँ कूनैपनि भौगालिक क्षेत्रहरुलाई कम जोखिमको हिसावले आंकलन गर्न सकिदैन । यस पालिका पनि जिल्लाको विपद् जोखिममो दृष्टिकोणबाट हेर्दा उच्च जोखिममा नै रहेको देखिन्छ जसमा बिगतमा भएका विपद्का घटेना र त्यसले जनजिवनमा पारेको प्रभाव तथा आगामी दिनमा हुनसक्ने जोखिमलाई हेर्दा उच्च प्राथमिकतामा राखी पूर्बतयारीका गतिबिधिहरु गर्नुपर्ने देखिन्छ । वर्तमान नेपालको संघिय शासन संरचना अनुसार स्थानिय तह देखि नै विपद् व्यवस्थापनलाई प्राथमिकताको क्षेत्रमा राखि कार्य गर्न विभिन्न नीति नियम तथा कानूनले निर्देशित गरेको छ । यसै अनुरुप गढवा गाउँपालिकाका सम्भावित विपद् तथा जलवायुजन्य प्रकोप जोखिम न्यूनिकरण र अनुकुलन तथा पूर्व तयरीका कार्य गर्न, विपद्को प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न र विपद् पश्चात् पुनःस्थापन तथा पुनर्निर्माणका लागि दिशानिर्देश गर्न योजनाबद्ध कार्यक्रम तर्जूमा गरी, कार्यजिम्मेवारी तथा बजेटसहितको ढाँचा तयार गर्नुनै यस स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनाको मुख्य उद्देश्य हो, जसले :

- गढवा गाउँपालिका भित्रका स्थानीय निकाय, समुदाय र सरोकारवालाको प्रत्यक्ष, समावेशी, र सक्रिय सहभागिताको प्रत्याभूति गरी विपद् व्यवस्थापन चक्र अनुसारका कार्य गर्नेछ ।
- गढवा गाउँपालिका भित्र विपद् तथा जलवायु परिवर्तनद्वारा मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोतमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावको विश्लेषण गरेको छ ।
- गढवा गाउँपालिकामा समावेशी र सहभागीतामूलक विधिको प्रयोग मार्फत् समुदायमा रहेको सङ्कटासन्नताको पहिचान, स्तरीकरण तथा क्षमता विश्लेषण गर्दै जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुर्नलाभका कार्यहरु गर्न तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि स्थानीय श्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम् परिचालनमा जोड दिइएको छ ।।
- आवश्यकता अनुसार विकास प्रक्रियामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलतालाई मूलप्रवाहीकरण गर्दै विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पछि गर्नु पर्ने कार्यलाई प्राथमिकीकरण गरेकोछ ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रमलार्य स्थानीय तहमा नै संस्थागत गरी आत्मनिर्भर बनाउन र स्थानीय समुदायको साझेदारीमा वृद्धि गर्ने अवधारण प्रस्तुत गरेको छ ।
- गढवा गाउँपालिकाका समुदायहरुलाई विपद जोखिमबारे ज्ञानको अभिवृद्धि गरी विपद्को समयमा अति संकटासन्न समुदाय तथा परिवारहरुलाई पर्ने असरहरुलाई कम गदै विपद जोखिम न्यूनीकरणमा सामुदायिक तहको अर्थपुर्ण सहभागिता सूनिश्चित गर्नेछ । आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतको माध्यमबाट स्थानिय सबै तहमा पूर्वतयारी, जोखिम न्यूनिकरणका उयापहरुको कार्यान्वयनमा कोशेढुंगाको कार्य गर्दछ ।

१.३ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व :

भौतिक, सामाजिक र धारणागत संकटासन्नताको कारक तत्वका कारण भुकम्प, बाढी, आगलागी, खडेरी, सर्पदंश, सितलहर, जंगली जनावर समस्या, सडक दुर्घटना, विद्युत करेन्ट, हावाहुँरी तथा स्वास्थ्य समस्याबाट

समुदायहरु थप जोखिममा रहेका हुन्छन् । वर्तमान विपद् प्रतिकार्यका अभ्यासलाई विश्लेषण गर्दा आवास, स्वच्छपानी, खाद्य सुरक्षा, स्वास्थ्य तथा सरसफाइका सुविधाहरु, शिक्षा र संरक्षण जस्ता सेवाको सिमितता तथा उपयुक्त व्यवस्थापनको अभावले विपद् प्रभावित समुदायहरु थप समस्याहरु रहने गरेकोछ भने प्रभावित परिवारहरुसँग त्यसको सामना गर्ने क्षमता समेत निकै कमजोर रहेको हुन्छ । तसर्थ यस्ता समस्याहरुलाई सम्वोधन गर्न स्थानिय प्रकोप, क्षमता र संकटासन्नताको पहिचान र आन्तरिक तथा बाह्य क्षमताको माध्यम बाट समुदायलाई सशक्तिकरण गर्ने र प्रभावकारी समन्वयको संयन्त्र बनाउने निर्णय गर्नु अत्यन्त जरुरी छ ।

विपदको अवस्थामा प्रभावकारी मानवीय सहायता उपलब्ध गराउन तथा सम्भावित विपदको जोखिम कम गर्नका लागि विपद जोखिम न्युनिकरण योजना आवश्यक पर्दछ । विशेष गरी मानवीय सहायता शुनिश्चित गराउन, विपद् जोखिम न्युनीकरणमा समुदायको सहभागितामा सहयोग गर्न, सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा कायम राखी प्रतिकार्यमा प्रभावितहरुको समान पहुँच शुनिश्चित गर्न र विपद् पश्चात प्रभावितहरुको उचित व्यवस्थापन गर्न, यस योजनाले मार्गनिर्देश गर्नेछ । त्यसका साथै स्थानिय तहलाई श्रोतको सहि पहिचान तथा परिचालन गर्न जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउन पनि यस योजनाले सहयोग गर्नेछ । यसै आवश्यकतालाई महशुस गर्दै यस गढवा गाँऊपालिकामा विपद्बाट हुने क्षतिलाई कम गर्न तथा विपद् पछिको मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन पुर्वतयारी दस्तावेजका रुपमा यो विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना तयार पारिएको हो । गढवा गाउपालिकाद्धारा गाँऊपालिकाका प्रमुखको अध्यक्षतामा गाउँपालिका स्तरीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल समिति (Local Disaster and Climate Resilience Committee (LDCRC) गठन गरी उक्त समितीले कार्यपालिका, स्थानीय निर्वाचित जनप्रतिनिधी, स्थानिय सामाजिक अगुवा, विभिन्न विषयगत शाखा प्रमुख तथा प्रतिनिधी, बालवालिका, महिला, स्थानिय स्तरका संघ संस्था, आदिवासी जनजाती, दलित अपाङ्ग, शिक्षक, समाज सेवी लगायतसँग समन्वय गर्दै स्थानीय समुदायको प्रत्यक्ष सहभागितामा यो योजना निर्माण गरिएको छ ।

१.४ योजनाका सीमा :

गढवा गाउँपालिकाको योजना निर्माणको लागि यस गाउपालिकामा गठन भएको योजना निर्माण समितीका संयोजक तथा सवै सदस्यहरु, गढवा गाउँपालिका, गाउँपालिकाका विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको दाङ शाखाको प्राबिधिक सहयोगमा विपद् व्यवस्थापन समितीका संयोजक तथा सदस्यहरु, राजनितीक पार्टिका प्रतिनिधीहरु, सामाजिक संघ/संस्थाका प्रतिनिधीहरु, स्थानीय तहका सरकारी कार्यालयका प्रतिनिधहिरु, दलित, अपाङ्ग, संघसंस्थाहरुबाट प्रतिनिधी, महिला बालवालीका लगायत सम्पूर्ण क्षेत्रको सहभागिता संकटासन्नता तथा क्षमताको पहिचान तथा विश्लेषण (Vulnerability and Capacity Assessment-VCA) विभिन्न औजारहरुको प्रयोग गरीएको छ । गढवा गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्दा पुर्ण रुपमा सहभागितामूलक प्रकृयाका माध्यामबाट गरिएको छ । यस योजना तर्जुमा गर्दा निम्न नीति, निर्देशिका तथा ऐनका सीमाहरुमा रहेर गरिएको छ ।

- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत "विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५" "विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्ययोजना २०१८-२०३०" विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४(प्रथम संशोधन २०७५), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ तथा यसको परिमार्जन मसौदा निर्देशिका स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४, गढवा गाउँपालिका विपद् जोखिम व्यवस्थापन ऐन २०७६ (निमार्णको प्रक्रियामा रहेको) मा व्यवस्था भए अनुसारको प्रकृयाबाट योजना निर्माण गरिएको छ । समुदायका सरोकारवालाहरुसंग भएको अन्तरक्रिया, विगतमा भएको क्षति र भविष्यमा हुन सक्ने क्षतिलाई आधार मानेर जोखिम स्तरीकरण गरिएको छ ।
- विपद जोखिम व्यवस्थापनको योजना अन्तरगत बनाएका गतिविधीहरुको कार्यन्वयनका लागि सम्बन्धित गतिविधी स्थानिय तहका सरकारी निकायहरु, जिल्ला समन्वय समिती तथा दातृ संस्थाहरुबाट समेत सहयोग मिल्ने आशा गरिएको छ ।
- योजना निर्माण गर्दा यस गढवा गाउँपालिकामा ....जनाको उपस्थिीतमा ... पटक योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठी, बैठक, कार्यपालीका बैठकको निर्णय, तालीम तथा अन्तरक्रिया र संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको औजारको प्रयोग, लक्ष्यीत वर्ग छलफल गरिएको र उक्त कार्यशालाबाट आएका राय सुझाव, सबै वडामा गरेको जोखिम, संकटासननता तथा क्षमताको बिष्लेशण गाउँपालिकामा भएको तथ्याङ्क, सामाजिक स्रोत नक्सा तथा

गाउँपालिकाका सबै वडामा नेरेसो समुदाय उत्थानशिलतामा अभिबृद्धि कार्यक्रमको सहजीकरणमा गरिएको संकटासन्नता तथा क्षमताको आंकलन (भिसीए) प्रतिवेदनलाई समेत आधार मानी तयार गरिएको छ ।

१.५ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि :

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ ले निर्देशित गरे अनुसारका ५ वटा तहलाई क्रमानुसार मध्येजनर गरी यो योजना निर्माण प्रक्रिया सम्पन्न गरिएको छ । योजना निर्माण प्रक्रिया अनुसार तह १, २ र ३ लाई पूर्ण रुपमा यस योजनाले समेटेको छ भने तह ४ र ५ का लागि निर्देशित मार्ग प्रशस्त गरेको छ, जहाँ गढवा गाउँपालिकाले प्रक्रिया अगाडी बढाउनुपर्ने हुन्छ । यस योजना निर्माण क्रममा नियमीत गाउँपालिका सँगको बैठक तथा अन्तरक्रिया, योजना उपसमितिको सहभागिता र सहयोग, स्थानीय तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक र अन्तरक्रिया, संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण तालिमप्राप्त व्यक्तित्वहरुको परिचालन र सुचना संकलन, वडा तथा समुदायमा गरिएको लक्ष्यीत वर्ग क्षलफल, गाउँपालिका स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग गरिएको कार्यशाला सुचना माथीको पृष्ठपोषण र पालीकाको बिकास योजना खाँका प्राप्त पृष्ठपोषणहरु यस योजना निर्माणमा अपनाईएको प्रक्रियाहरु हुन् । योजना तर्जुमा गर्दा गढवा गाउँपालिकाको सवै क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी सवै सरोकारवालाको सहभागितालाई सुनिश्चित गरिएको छ । विगतका वर्षहरुको विपद्को अवस्थाहरुको वारेमा विश्लेषण गरीएको छ । गढवा गाँऊपालिकाको सामाजिक आर्थिक तथा धार्मिक अवस्थाको विश्लेषण गरिएको छ । यस गाँऊपालिकाको सम्पुर्ण वडाहरुको प्रतिनिधित्व गराई तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । कार्ययोजनामा मुख्यतया भूकम्प, बाढी, आगलागी, स्वास्थ्य समस्या, शितलहर, सडक दुर्घटना, हावाहुरी, विद्युत करेन्ट, चट्याङ्ग, जंगली जनावर आतंक, आदि प्रकोपहरुलाई अधारमानी विपद् पुर्व, विपदको समय, र विपद् पश्चात गर्नुपर्ने पूर्वतयारी, विपद् जोखिम न्यूनिकरण, विपद् प्रतिकार्य तथा पूनरलाभका गतिविधिहरु, तौर तरिका, जिम्मेवारी र कार्य प्रक्रियालाई समेटेर यो योजना निर्माण गरिएको छ ।

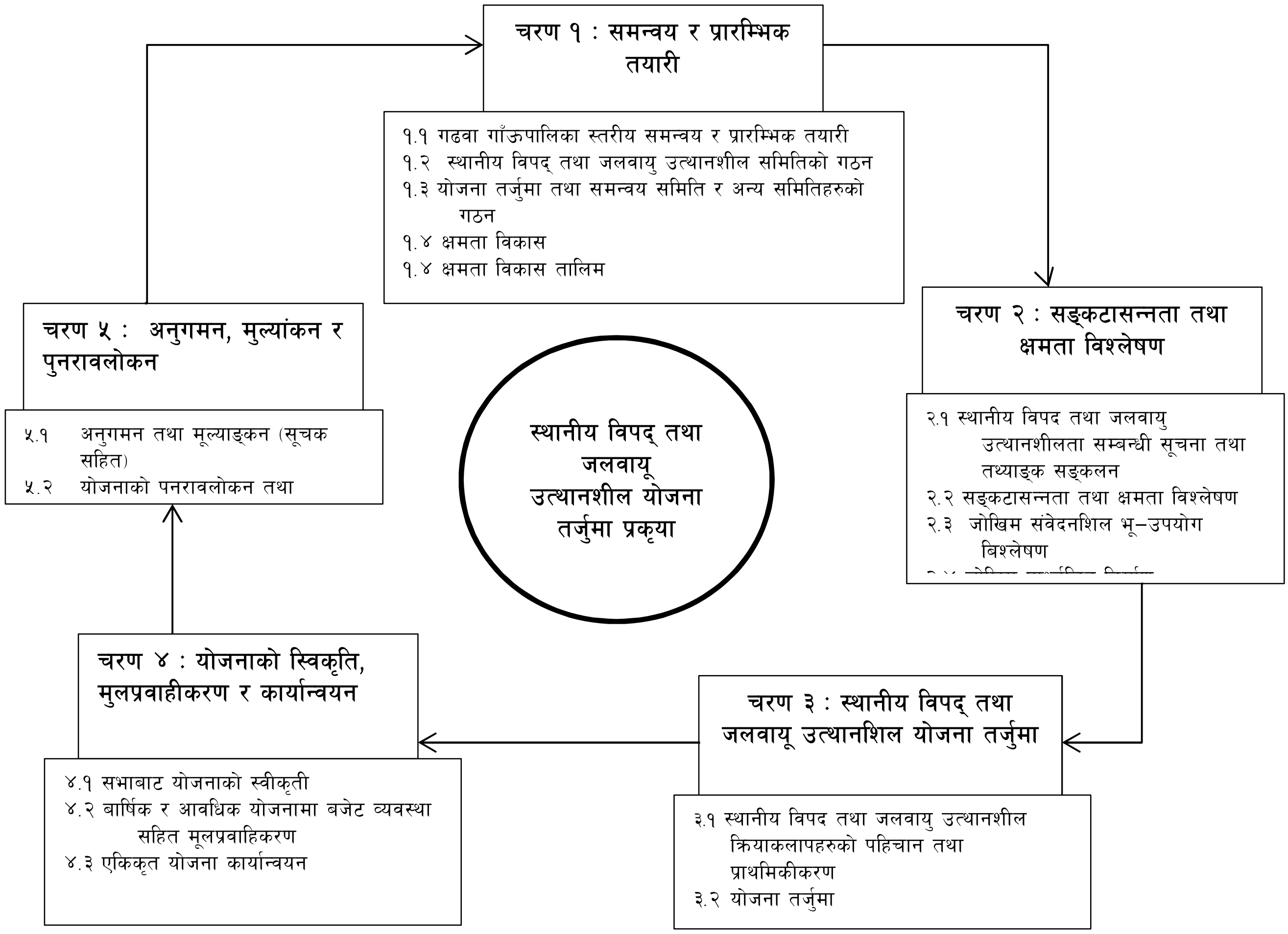

१.६ योजना कार्यान्वयन रणनीति :

नेपाल सरकारको विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४(प्रथम संशोधन २०७५), अन्य सम्वन्धित कानून, नीति तथा निर्देशिकाले निर्देशित गरे अनुरुप तथा गाउँपालिकाको विकास योजना अनुसार विकासका गतिविधिहरु संचाललनका क्रममा विपद् जोखिम न्यूनिकरणलाई मूल प्रवाहिकरण गरी दिगो विकासका माध्यमबाट

यस योजनाको कार्यन्वयन गर्ने मूल रणनीति रहनेछ । आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतको पहिचान र परिचालनका माध्यमबाट प्राथमिकता प्राप्त न्यूनिकरणका योजना, आवश्यक दक्ष जनशक्तिको तयारी सामाग्रीगत तयारी र आर्थिक व्यवस्थापनका मूख्य क्षेत्रलाई प्राथमिकता र आवश्यकताका आधारमा संचालन गर्ने योजना कार्यान्वयनको मूल रणनीति रहनेछ । यसका अलवा दिर्घकालिन योजनाहरुका लागि आवश्यकता अनुसार छुट्टै कार्यसंचालन रणनीति तर्जुमा गरी योजनाको मुल उद्देश्यलाई प्राप्त गरिने रणनीति लिइनेछ । यस योजनालाई मूर्तरुपदिन निम्नानुसारका तत्कालिन नीति अंगिकार गरिएको छ ।

- योजनालाई गढवा गाउँपालिकाको सभाबाट अनुमोदन गराई वैधानिकता प्राप्त गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- शिक्षा तथा सचेतना विना विपद् न्यूनिकरण तथा दिगो विकास सम्भव छैन भन्ने मान्यतालाई अंगिकार गरी, विपद् व्यवस्थापनका सबै तहरुमा सुचना, शिक्षा तथा संचारको विकास र विस्तारमा जोड दिईनेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडास्तरमा आवश्यकता अनुसारका दक्ष जनशक्तिको विकास, तालिम तथा क्षमता अभिबृद्धि र तालीमप्राप्त जनशक्तिहरुको थप पूनर्ताजगी एवं विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्यरत सरोकारवाला राष्ट्रिय तथा अन्तरार्ष्ट्रिय संघ/संस्थाहरुको सहभागिता र सहकार्यमा जोड दिइने छ ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीलाई प्राथमिकता र आवश्यकताका आधारमा वडा तथा समुदाय तहसम्म विकेन्द्रिकृत गरी संचालन गरिनेछ ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय एवं वडा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिहरुको प्रत्यक्ष समन्वय तथा सहकार्यमा विपद्को समयमा तालिम प्राप्त दक्षजनशक्तिहरुलाई परिचालन गरिनेछ ।
- योजना कार्यान्वयनको लागि गाँउपालिकाको आन्तिरिक वजेट व्यवस्थापन, सरकारी कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिती, प्रदेश सरकार, संघिय सरकार, जिल्लाका मन्त्री तथा सांसदहरु र अन्य दातृ निकाय, निजि क्षेत्र आदीसँग समन्वय गरिने छ ।
- स्थानीय ज्ञान, शिप, प्रविधी र श्रोत तथा साधनको अधिकत्तम उपयोग गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापनको योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।

१.७ योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन :

योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा लक्ष्य प्राप्तीका लागि गाउँपालिकाको सहयोग र स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको सहकार्यमा विभिन्न्न तह तथा निकायहरुबाट नियमित अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण, पूनरावलोकन एवं समिक्षा र मूल्याङ्कन गरिनेछ भने स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जूमा निर्देशिकाको भाग २ को चरण ५ मा उल्लेख भएअनुसार प्रत्येक २ वर्षको अवधिमा पुनरावलोकन तथा परिमार्जन गरिनेछ ।

- योजनाको कार्यान्वयन भए नभएको स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल समिति, गाँऊपालिका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य साझेदार निकायहरुबाट नियमित अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण र समिक्षा गरिनेछ ।
- गढवा गाउँपालिकाबाट बार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्दा स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरिनेछ ।
- गढवा गाउँपालिका तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाको कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरिनेछ ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गर्ने संस्थाहरुले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय, स्थानीय निकायमा पेश गरिने छ ।
- योजनाको हरेक दुई/दुई बर्षमा आवश्यकता अनुसार अध्यावधिक तथा परिमार्जन गरिने छ ।
- प्रत्येक बर्ष गढवा गाउँपालिकाको आयोजनामा एक समीक्षा गोष्ठीको आयोजना गरी योजना अनुगमनमा देखिएका कमी कमजोरीको सुधार गरिने छ । अनुगमन, मुल्याङ्कन गर्दा स्थानीय वडा तथा समुदायको राय सुझावलाई आधार समेत मानिने छ ।
- योजनाको प्रभावकारीताको अध्ययनको लागि हरेका वर्ष गढवा गाँऊपालिका स्तरमा एक कृत्रिमघटना अभ्यास संचालन गरिनेछ ।

खण्ड - २ : प्रकोप, सङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिम विश्लेषण

२.१ प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण :

प्रकोप, संकटासन्नता तथा क्षमताको विश्लेषण अन्तर्गतको महत्वपूर्ण औजार प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण अनुसार गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्था, उपलब्ध क्षमता र संकटासन्न्ताका आधारमा प्राय सवै वडा तथा समुदायका प्रकोपहरु मिल्दाजुल्दा छन् । वडाहरुको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणको समयमा गरिएको समुदायसंगको छलफल तथा सूचना र सोही अवसरमा तयार गरिएको वडाको जोखिम नक्सांकन, प्रभाव र संम्मुखताको आधारमा ८ वटै वडाको प्रकोप स्तरीकरणलाई गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा कार्यशालामा सहभागी समुदायका प्रतिनिधिहरुको समेत छलफलबाट समग्र गाउँपालिकाको प्रकोपलाई निम्नानुसार स्तरीकरण गरिएको छ । गढवा गाउँपालिकाको विपद्को ऐतिहासिक विवरण, समुदायको अनुभव, वर्तमान जोखिमको अवस्था र संकटासन्नताको आधार, प्रकोप तथा यसका जोखिमहरु र जलवायू परिवर्तनको प्रभावलाई विश्लेषण गर्दा मुख्य रुपमा भूकम्प, बाढी, खहरे बाढी, डुवान/कट्टान, आगलागी, सर्पदंश, हावाहुरी,चट्यांग,स्वास्थ्य समस्या (झाडापखाला, डेन्गु, फ्लु, महिला प्रजनन स्वास्थ्य र दिर्घरोग) सडक दुर्घटना, विद्युत शर्त, चट्याङ, सितलहर, तातोहावा (लु लाग्नु), जंगली जनावरको समस्या, मौषमी सुख्खा खडेरी जस्ता प्रकोपको जोखिम बढी रहेको पाइन्छ भने, छाडा पशु चौपाया र विभिन्न वाली तथा पशुरोगहरु समेतले जनजिवन प्रभावित गर्ने रहेको छ । यस विश्लेषणले गाउँपालिकामा १२ वटा विभिन्न प्रकोपहरु रहेको र सोको जोखिम फरक फरक वडाहरु तथा समुदायमा फरक रहेको पाईन्छ तथापी यो योजनाले समग्र गाउँपालिकालाई सम्वोधन गर्ने भएकाले मुख्य मुख्य ८ वटा प्रकोपलाई स्तरिकरण गरिएको छ । यस अन्तर्गत बाढी प्रमुख प्रकोपको रुपमा देखिएको छ, भने विगतका घटना र भविश्यमा हुन सक्ने जोखिमताको आधारमा आगलागी दोस्रो जोखिमका रुपमा लिइएको छ भने सर्पदंश तेस्रो समस्याका रुपमा स्तरिकरण भएको छ । हावाहुरी लाई चौथो जोखिमको रुपमा स्तरिकरण भएको छ । स्वास्थ्य समस्याहरु (प्रजनन स्वास्थ्य समस्या, छालाजन्य रोग, फ्लु, झाडा पखला र दिर्घरोग), लाई पाचौ प्रकोपको रुपमा स्तरिकरण भएको छ यसरी नै शितलहर लाई छैटौ प्रकोपको रुपमा स्तरिकरण भएको छ । सडक दुर्घटना साँतौ जोखिमको रुपमा स्तरिकरण भएको छ भने सुक्खा खडेरीलाई आठौ प्रकोपको रुपामा स्तारिकरण गरिएको छ । नेपालको भौगोलिक अवस्थिती, नेपालको विगतको अनुभव र भविश्यमा हुन सक्ने सम्भावनाको आंकलन र नेपाल सरकारको नीतिगत ब्यवस्था अनुसार भूकम्पको जोखिमलाई स्तरिकरणमा नराखिएता पनि यस जोखिमलाई जुनसुकै भौगोलीक अबसथामा पनि पहिलो जोखिमको रुपमा लिइएको छ ।

प्रकोप	वाढि	आगलागी	र्सपदँश	हावाहुरी	स्वास्थ्य समस्या	शितलहर	सडक र्दुघटना	सुक्खा खडेरी
वाढि		वाढि	वाढि	वाढि	वाढि	वाढि	वाढि	वाढि
आगलागी			आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
सर्पदँश				सर्पदँश	सर्पदँश	सर्पदँश	सर्पदँश	सर्पदँश
हावाहुरी					हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
स्वास्थ्य समस्या						स्वास्थ्य समस्या	स्वास्थ्य समस्या	स्वास्थ्य समस्या
शितलहर							शितलहर	शितलहर
सडक दुर्घटना								सडक दुर्घटना
सुक्खा खडेरी								
प्राप्तांक	७	६	५	४	३	२	१	०
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाचौ	छैठौं	सातौ	आठौ.

२.२. प्रकोप विश्लेषण :

गढवा गाउँपालिकामा भएको भौतिक, सामाजिक र धारणगत संकटासन्नता र कमजोर क्षमताका कारण बहुप्रकोपको अवस्थामा रहेको छ । बाढी/डुवान यस गाँऊपालिकाको मुख्य प्रकोप तथा समस्याको रुपमा रहेको छ । राप्ति नदि , रङशिङ, सुपाईला , परनाहा र मानपुर जस्ता खोला तथा नदीहरु अवस्थित गाउँपालिका समथर भू धरातल, उचित पानीको निकास नभएका कारण वर्षेनी बाढी, डुवान तथा कटानको समस्याबाट प्रभावित रहने गरेको छ । विपद्को ऐतिहासिक अवस्था विश्लेषणको आधारमा यस गाउँपालिकामा बाढी तथा डुवानले वडा नं. १,२, ३, ४, ५,६,र ७ लाई बढी प्रभाव पारेको देखिन्छ जुन घटनाबाट धेरै जनाको ज्यान गएको छ भने करोडौ आर्थिक तथा भौतिक क्षति भएको पाईन्छ । २०७५ असार मा भएको लगातार को अविरल वर्षाले गाउँपालिकाको वडा नं ५,६ मा ५० विगाहाको धानखेती नष्ट गरेको थियो । पश्चिम राप्ती नदीमा बनाइएको तटबन्धले केहि मात्रमा बाढीको जोखिम कम गरेता पनि अन्य सहायक खोलाहरुको तटवन्धका अभावका कारण वडा नं.५,६,७ को लोखरपुर ,झारवैरा सेमरी, कान्छीगाउ पूर्ण डुवानमा पर्ने गरेका छ । पश्चिमराप्ती नदी र अन्य खहरे खोलाहरुमा अनाबश्यक रुपमा यो समस्या बढेको देखिन्छ । घरको अवस्थिती र आगोजन्य सामाग्रीको प्रयोगलाई हेर्दा वडा नं.१, २, ३, ४, ५, ६, ७ र ८ आगलागीको बढी जोखिममा देखिन्छ जहाँ क्रमश अधिकांश घरधुरीहरु फुसको छानो भएको र एकै स्थानमा झुरुप्प रहेको छ जो आगालगीको बढी जोखिममा रहेको छ ,अब्यवस्थित विद्युत प्रयोजन तथा लापरवाहीका कारण विगत अवधिमा २ जनाको ज्यान गएको छ । विशेषत विद्युत सर्ट हुनेमा वडा नं. १, २, ३, ४,५,६ ७ मा बढी प्रभाव परेको देखिन्छ । वडा नं. १,२, ३, ४ ५, ६, ७, ८ मा सर्पदंशको घटानाहरु बढी भएको छ जसबाट यस अवधिमा ६ जनाको ज्यान गएको देखिन्छ । सडक सञ्जालको राम्रो पहुँच रहेको यस गाउँपालिकामा सडक दुर्घटना अर्को जोखिमको अवस्था रहेको छ । यस अवधिमा ५ जनाको ज्यान गएको छ भने ५० भन्दा बढी घाईते भएको देखिन्छ । यस समस्याबाट वडा नं. १,२,३,५,६ र ८ बढी प्रभावित भएको पाईन्छ । यस गाउँपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा आगलागी देखिन्छ, सचेतनाको अभाव, लापरवाही र एकै स्थानमा जोडिएर बनेका घरहरु, फुस लगायतका सामाग्रीको प्रयोगबाट बनेका घरहरु, परम्परागत सोच, गुइठाँलाई इन्धनका रुपमा प्रयोग गरिने परम्परा, बाली भित्राइसके पश्चात मलका लागि लगाईने डडेलो र असुरक्षित विद्युत प्रयोजन गर्ने अभ्यासका कारण आगलागी अर्को प्रकोपको रुपमा रहेको छ । जसबाट यस अवधिमा ५० घरधुरी नष्ट र २० पशुको मृत्यु, ३०० विगाह भन्दा बढीको खाद्यान्नबाली जलेर नष्ट भएको देखिन्छ । गाऊँपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा स्वास्थ्य समस्या देखिन्छ । स्वास्थ्य समस्यामा विशेषत झाडापखला, आँखा तथा छालाको संक्रमण, दिर्घरोग, महिला तथा किशोर किशोरी प्रजनन स्वास्थ्य, डेन्गु निमोनिया तथा श्वासप्रश्वास समस्या जस्ता समस्याहरु बढी हुने गरेको देखिन्छ । यस अवधिमा उल्लेखित स्वास्थ्य समस्याबाट २०० जना भन्दा बढी प्रभावित भएको देखिन्छ । परिवार नियोजन प्रतिको नकरात्मक सोच, महिनावारी ब्यवस्थापनमा कमजोरी तथा नकरात्मक अवधारणा, प्रजनन् स्वास्थ्य प्रति सचेतनामा अभाव, बाल विवाह तथा सार्वजनिक तथा घरायसी तहमा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा पहुँचमा अभावले गर्दा प्रजनन उमेरका महिला तथा किशोरीहरुको स्वास्थ्य समस्या थप समस्याको रुपमा रहेको छ । नियमित सरसफाईको अभाव, शौचालय प्रयोगमा कमी, अब्यवस्थित ठोस तथा तरल फोहर ब्यवस्थापन संयन्त्र, ढल निकासको समस्या, पानी निकासको समस्याबाट सिर्जत डुवानको समस्या, मौसममा आएको फरकपना, खानपीन ब्यवहारमा आएको परिवर्तन, खुला खाद्य पदार्थको वेचविखन तथा प्रयोग, सचेतनामा आभाव जस्ता कारणले सरसफाई अभाव देखिएको छ भने स्वास्थ्य सेवा पहुँचमा अभाव र परम्परागत सोचका कारणले समुदायहरुमा स्वास्थ्य समस्याको उच्च जोखिममा रहेको पाइन्छ, फलस्वरुप झाडापखाला, डेन्गु, आखाँ तथा छालाजन्य दिर्गरोग र प्रजनन स्वास्थ्य समस्याहरुको प्रकोप सबै वडाहरुमा रहेको छ ।

वातावरणमा आएको परिवर्तन सँगै बढेको मौषमी शुख्खा खडेरी, तातोहावा, हावाहुरी र शितलहर यस गाउँपालीकाको बढ्दो समयाका रुपमा आएको छ । एकातिर मनसुनको समयमा हुने अतिवृष्टिले अधिकांश क्षेत्र डुवानमा पार्ने गरेको देखिन्छ भने हिउदे वर्षामा आएकोकमी र सिंचाईको उचित प्रवन्ध नहुँदा मौषमी सुख्खाले कृषि उत्पादनमा प्रत्यक्ष असर गरेको छ । त्यस्तै मौसममा आएको फेरबदलका कारण सुख्खा समयमा वृद्धि, शितलहरमा वृद्धि, तातो हावा चल्ने र बालीनाली तथा पशुपक्षीहरुमा नयाँ रोगहरुको संक्रमण देखिएको छ ।

समस्या/ प्रकोप	कारण	कारक तत्व	प्रभाव	जोखिम न्यूनीकरणका लागि पहिचान भएका उपाय
भूकम्प	सचेतनाको अभाव, कमजोर संरचना निर्माण, पूराना संरचनाहरु, नीति कार्यान्वयनमा समस्या, क्षमताको अभाव, पूर्वतयारीको कमी अव्यवस्थित शहरीकरण बसाई सराईको चाप	भौगोलिक अवस्थिती भू-धरातलको वनोट परम्परागत मान्यता, अवसरको कमी, नीतिगत अस्थिरता (भौतिक, सामाजिक, धारणगत)	घाईते मृत्यु, भौतिक संरचानाको नष्ट, पशुचौपाया क्षती, प्राकृतिक सम्पदा ध्वस्त, आर्थिक अभाव, खाद्य समस्या, आन्तरिक द्वन्द्ध, महिला हिंसा	सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, विद्यालय शिक्षा कक्षा, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, नीति निर्माण, नीति कार्यान्वयन पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार तालिम तथा समाग्रीको व्यवस्थापन, आकासिमक कोष व्यवस्थापन, भवन आचारसंहिताको पालना, सुरक्षित स्थान पहिचान, प्रवलिकरण तथा भुकम्प प्रतिरोधात्मक नीजि तथा सार्वजनिक संरचनाको निर्माण, सडक विस्तार तथा विकास, कृत्रिम घटना अभ्यास,
बाढी/ डुवान	नदि किनारमा बस्ती, सचेतनाको अभाव, पूर्वसुचनाको कमी, प्राकृतिक स्रोतको दोहन, वन विनास, पानि निकासमा अवरोध, अतिवृष्टी, परम्परागत खेती प्रणाली अव्यवस्थित बसाई सराई, अविरल वर्षा,	कमजोर भु वनोट, समथर जमिन, अवसरको कमी, नीतिगत अस्थिरता (भौतिक, सामाजिक, धारणगत)	घाईते, मृत्यु भौतिक, संरचानाको नष्ट पशुचौपाया क्षती प्राकृति सम्पदा, खेतीयोग्य जमिन क्षती, झाडापखला, छालारोग, खाद्य आभाव, कुपोषण, महिला हिंसा,	वृक्षारोपण तथा वन फडानी रोक्ने सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, विद्यालय शिक्षा कक्षा, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, पूर्व सुचना प्रणालीको विकास, अभिवृद्धि, न्यूनिकरणको उपायको स्थापना, सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार तालिम तथा समाग्रीको व्यवस्थापन, आकास्मिक कोष व्यवस्थापन, कृत्रिम घटना अभ्यास, सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार
आगलागी	सचेतनाको अभाव, आगोजन्य निर्माण सामाग्रीको प्रयोग, परम्परावादी बसोबास, सुख्खा मौसम, हुरीवतास, लापरवाही, अव्यवस्थित विद्युतिकरण, केटा केटीको पहुँचमा आगजन्य बस्तु राख्नु, परम्परागत सोच, हेलचक्राई, खेतबारीमा डडेलो लगाउने प्रचलन	परम्परागत धारण, , कमजोर आय स्रोत, परम्परागत भौतिक संरचना (भौतिक, सामाजिक, धारणागत)	जनधनको क्षति, भौतिक संरचनाको नास, विस्थापित, बसाईसराई र आर्थिक क्षती, खाद्य समस्या, मानिस हरु घाइते अपाङ्ग, तथा मृत्यु हुने ।	आगोजन्य बस्तु राख्नमा होसीयारी, विभिन्न तालिम तथा गोष्ठीबाट दक्ष जनशक्ति तथा जनचेतनामा बृद्धि, पुर्व तयारी, पोखरी तथा ट्यांकीको निर्माण, सुरक्षित बसोवासको व्यवस्था, अग्नी रेखाको निर्माण, दमकलको सेवामा वृद्धि, आग नियन्त्रणटोली गठन, दक्षता वृद्धि तथा परिचालन
सर्पदंश	घरवरपर सरसफाईको कमी, सजगतामा कमी, उपचार सेवाको पहुँचमा कमी, लापरवाही, ताल तलैया तथा लामो समय पानी जमेर बस्ने स्थानका वरपर वस्ती	परम्परागत धारण, कमजोर आर्थिक अवस्था, हेलचत्रुकाई (धारणगत, सामाजिक)	घाईते, अपाङ्गता, मृत्य, आर्थिक क्षती, पारिवारिक तनाव	घरायसी तथा सामुदायिक सरसफाई अभियान, उपचार सेवामा स्तरोन्ती, पानी निकासको व्यवस्थापन, स्थानिय स्तरमा प्राथमिक उपचारको दक्षजनशक्ति तथा आकश्मिक सामाग्रीको व्यवस्थापन,
हावाहुरी	वातावरणमा आएको परिवर्तन, आर्थिक कमजोरी, पूर्वतयारीको अभाव	धारणागत सामाजिक र भौतिक	मृत्यु, वालीनाली तथा पशुपक्षीमा प्रभाव, खाद्य अभाव, स्वास्थ्यमा प्रभाव	पूर्वतायरीका उपायहरुको जोहो, मौसमी सुचना प्रणालीको विकास र विस्तार, स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालनका माध्ययमबाट सचेतना अभियानको संचालन

स्वास्थ्य समस्या	सचेतना आभाव, ढल निकासमा समस्या तथा नहुनु, ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापनमा कमी खुला दिसा पिसाव, प्लाष्टिक जन्य पर्दार्थको प्रयोग, जंगफुडको प्रयोगमा बृद्धि, ढल निकासमा अवरोध, र वातावरण प्रदुषण, स्वास्थ्य सेवा पहुँचमा कमी, सार्वजनिक शौचालयमा कमी तथा व्यवस्थापन अभाव, विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग शौचालयको अभाव, परिवार नियोजनमा गलत अवधारणा, छोरा र छोरीमा असमान व्यवहार, स्वास्थ्य सम्वन्धि परम्परागत धारणा,	परम्परागत धारणा, नीतिगत अस्थिरता, स्वास्थ्य सेवाबारे जानकारीको अभाव (सामाजिक, धारणगत)	मृत्यु पारिवारीक तनाव, आर्थिक ब्ययभार, खाद्य आभाव, कुपोषण, बाल तथा मातृ मृत्यु, महिला हिंसा,	विभिन्न सरुवा रोगको वारेमा सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, विद्यालय शिक्षा कक्षा, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, खानेपानी शुद्धिकरण, पारिवारीक तथा सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था, पुर्व तयारी (दक्ष जनशक्ति, औषधी, प्रजनन स्वास्थ्य सामाग्री) ढल निकासको उचित प्रबन्ध, फोहर संकलन तथा ब्यवस्थापनको प्रवन्ध, फोहर संकलन र विसर्जनको स्थानको पहिचान स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालन र उचित ब्यवस्थापन, सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार
शिललहर	वातावरणमा आएको परिवर्तन, आर्थिक कमजोरी, पूर्वतयारीको अभाव	धारणागत सामाजिक र भौतिक	मृत्यु, वालीनाली तथा पशुपक्षीमा प्रभाव, खाद्य अभाव, स्वास्थ्यमा प्रभाव	पूर्वतायरीका उपायहरुको जोहो (दाउरा, खाद्य सामाग्री, तातो कपडा) मौसमी ासुचना प्रणालीको विकास र विस्तार, स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालनका माध्ययमबाट सचेतना अभियानको संचालन
सडक दुर्घटना	सडक सुरक्षा जचेतनामा कमी, सडक मर्मत सम्भारको कमी छाडा पशुचौपाया, बाटो पार गर्ने उचित प्रवन्धको कमी, क्षमता भन्दा बढी भार बोक्नु मादक प्रदार्थ सेवन गरि सवारी चलाउँनु पुराना सवारी साधान र सवारी परिक्षण विना संचालन गर्नु । विद्यालय सडक नजिक तथा सडक पार गरी विद्यालय जानु पर्ने अवस्था,	भौगोलिक विकटता, साघुँरा तथा कच्ची सडक, नीतिको पालना अभाव, लापरवाही (भौतिक, सामाजिक, धारणागत)	घाईते, अपाङ्गता, मृत्यु, पशुचौपाया क्षती, आर्थिक क्षती	सामुदायिक तथा विद्यालय कक्षा, सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, नीतिगत कार्यान्वयनमा कडाई, सडक स्तरोन्ती तथा नयाँ निर्माण, सडक सुरक्षा संकेतहरुको मर्मत तथा निर्माण र स्थापना, पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार
शुख्खा, खडेरी	वन जंगलको विनास, उचित सिचाई ब्यवस्थापनमा कमी, परम्परागत खेती प्रणााली, बाताबरणमा आएको परिवर्तन, आगलागी, पानीका स्रोतहरु सुक्दै जानु, पानीको सतह घट्दै जानु, प्राकृतिक स्रोतको अनुचित र अत्याधिक प्रयोग	धारणागत, समाजिक र भौतिक	उत्पादनमा कमि खाद्य अभाव खानेपानीको समस्या, झाडापखला, फ्लु, छालारोग, आँखा संक्रमण जस्ता विभिन्न स्वास्थ्य समस्याहरु,	बृक्षारोपण, वन जंगलको संरक्षण अभियान, आवश्यकताको पहिचान अनुसार को सिचाई योजना निर्माण र संचालन, बैकल्पिक खेती प्रणालीको विकास र विस्तार, बेमौसमी खेतीमा प्रोत्साहन, पानीका स्रोतहरुको पहिचान र संरक्षण,

२.३ सङ्कटासन्नता स्तरीकरण :

गढवा गाँउपालिकामा रहेको क्षमताका अभावका कारण विभिन्न वडा, समुदाय तथा बस्तीहरुमा भिन्न-भिन्न प्रकारका संकटासन्नताहरु रहेको पाईन्छ । बहुप्रकोपको सम्मुखता र प्रभावका आधारमा रहेका विभिन्न वडाहरुमा रहेको संकटासन्नताको तत्वलाई विश्लेषण गर्दा भौतिक, सामाजिक र धारणागत संकटासन्नताहरु रहेको पाईन्छ भने प्रकोपगत संकटासन्नता अनुसार जोखिमको अवस्था पनि फरक फरक रहेको छ । अव्यवस्थित शहरीकरण, कमजोर भौतिक संरचनाको निर्माण, भवन निर्माण आचार संहिताको पालना नहुँनु, पूर्वतयारीका कार्यहरुमा कमी, सचेतनामा कमी जस्ता कारणले भूकम्पप्रतिको संकटासन्नतामा वृद्धि गराएको छ । यस्तै बसाईसराई, अब्यवस्थित बसोबास, नदि किनारका बस्ती तथा खेतियोग्य जमिन, पानी निकासको अवरोधले सिर्जना गरेको डुवान, बाताबरणमा आएको परिवर्ततनका कारण हुने गरेको अतिवृष्टि, प्राकृतिक साधनको दोहन र जोखीम न्यूनिकरण तथा पूर्वतायरी कार्यहरुको कमी र अब्यवस्थित विकास निर्माणका कार्यका कारण गााँऊपालिकाका प्राय सबै वडाहरु बाढी, कटान तथा डुवानमा संकटासन्न रहेको छ । बाढी तथा डुवानका कारण सबै वडाहरुका बस्ती संकटासन्न रहेका छन् । बाताबरणमा आएको परिवर्तन, खानपानमा आएको परिवर्तन, सचेतनाको अभाव, सेवा पहुँचमा अभाव, शुद्धखानेपानीमा असमान पहुँच खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण अभ्यासको कमी, विद्युतिय संचारहरुको सहज पहुँच, उचित ढल निकासीको अभाव, प्लाष्टिकजन्य सामाग्रीको बढी प्रयोग, तरल तथा ठोसजन्य फोहर ब्यवस्थापनको कमी, खुला खाद्य सामाग्रीको बेचविखन तथा प्रयोजन, धार्मिक मान्यता, सार्वजनिक स्थानहरु बाल, किशोरी, अपाङ्ग तथा महिलामैत्री नहुँनु र उनीहरुको विशिष्टकृत आवश्यकता परिपूर्णतामा अभाव जस्ता कारणले स्वास्थ्य समस्याको (झाडापखला, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य, आँखा तथा छाला जन्य रोगहरु, प्रजनन स्वास्थ्य समस्या) संकटासन्नता वृद्धि भएको छ । बिरामी अवस्थामा स्वास्थ्य संस्था भएतापनि ठिक हुन्छ भनेर घरमानै बस्ने, झारफुक तथा धामी झाँक्री विश्वास, ब्यक्तिगत तथा घरायसी सरसफाईमा कमी, अब्यवस्थित पशुपालन, शौचालय प्रयोगमा कमी, छाडा कुकुरको ब्यवस्थापन अभाव, जसको कारण दुर्गन्ध र झिंगा किराहरु फैलने, सरुवा रोग तथा झाडापखाला जस्ता रोगले असर गर्ने, ब्यवस्थित ढल निकासा अभाव जस्ता कारणले स्वास्थ्य तथा सरसफाईमा थप संकटासन्नता बढेको छ जसले गर्दा समुदायहरुको जोखिम बढ्दै गएको पाईन्छ । उमेर अवस्था, सचेतनाको कमी सेवा पहुँचमा वाधाका कारण बालबालिका वृद्धवृद्धा तथा किशोर किशोरीहरु निमोनिया तथा रुघाखोकी, आँखा तथा छालाजन्य समस्या, झाडापखाला, डेन्गु र प्रजनन स्वास्थ्य समस्यामा बढी संकटासन्न रहका छन् ।

समुदायमा आगलागी, हावाहुरी र खडेरी जस्ता समस्याले बढि दुःख दिन थालेको पाईन्छ । अचानक ठुलो हावाहुरी चल्नु, घरको छाना बलियो नहुनु, घरको छाना खरको हुनु जस्ता कारणले गर्दा हावाहुरीको प्रकोपमा वस्तीहरुमा भौतिक संकटासन्नता बढी देखिन्छ । सिंचाई संयन्त्र प्रभावकारी नहुनु, समयमा पानी नपर्नु, सुख्खा मौषमको अवधि बढ्नु जस्ता कारणले खडेरीको संकटासन्नता थपेको छ भने शुख्खा समयले तापक्रम भएको वृद्धिका कारण तातो हावा चल्ने, गर्मी अत्याधिक भई स्वास्थ्यमा समेत प्रतिकुल असर गरेको छ । यस प्रकारको संकटासन्नताको कारण सबै भन्दा बढि जिविकोपार्जनका माध्यमहरु बढी संकटासन्न रहेको पाईन्छ ।

त्यस्तै घरहरु बनाउँदा धेरै मात्रामा जैबिक सामाग्रीहरु जस्तै काठ, खरको प्रयोग भएको, सुख्खा मौषम बढ्ने गरेको, अब्यवस्थित विद्युतीकरण र प्रयोजन, जोडिएर बनाइएका घरहरु, मलका लागि बालीजन सामाग्रीहरु खेतबारी मानै डडेलो लगाउने प्रचलन र पूर्वतयारीको कमीका कारण घरायसी आगलागीको संकटासन्नता बढेको पाईन्छ भने आर्थिक कमजोरी, सचेतनाको अभाव, वातावरणमा आएको परिवर्तत, मौसम अनुसारको सुचना सम्प्रेषण नहुनु र पूर्वतयारीको कमीले बालबालिका तथा वृद्धवृद्धाहरु शितलहरको बढी संकटासन्न रहेका छन् । जंगलफडानी तथा खाद्य अभावका कारण जंगली जनावर बस्ती तथा शहर तर्फ आउन बालीनालीहरुमा क्षती गर्ने, मानिससँगको बढी सर्म्पक हुँदा घरका खाद्य पदार्थखाईदिने तथा बालबालिका र अन्य ब्यक्ति समेतलाई आक्रमण गर्न सक्ने कारणले वडाहरुको जंगली जनाबरको सकटासन्न्ता वृद्धि भएको छ । ट्राफिक नियमको पालनामा कमी, अत्याधिक सावरी चाप तथा सडक नजिक विद्यालय र बस्ती, जेब्रा क्रसिङको प्रयोजनमा कमी कारण सडक दुर्घटनाको सकटासन्नतामा वृद्धि भएको देखिन्छ भने ट्राफिक नियमको सचेतना कमी र सडकमा छाडा पशुचौपायको बसोबासले समेत सडक दुर्घटनाको संकटासन्नतामा वृद्धि भएको छ ।

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ अनुसार मानविय क्षती, प्रभावित परिवार संख्या, घरको क्षती, आर्थिक क्षती, खेतियोग्य भूमि तथा वनक्षेत्रको क्षती, सामाजिक क्षति, विगतमा भएका विपद्का घटनाक्रम, वाली लगाउने वा भित्राउने समयमा आएको परिवर्तन, तापक्रममा आएको परिवर्तन, जोखिमले भविश्यमा पार्नसक्ने असर, संस्थागत क्षमता, जनसंख्याको विश्लेषण, स्थानिय ज्ञान, सिप, क्षमता र प्रविधिलाई सुचक मानी यस गाँऊपालिकाको वडागत संकटासन्नता वर्गिकरण गरिएको छ । यस विश्लेषणको आधारमा गढवा गाँऊपालिका का सबै वडाहरु बहुप्रकोपगत हिसाबले उच्च संकटासन्न रहेको छ । बिगत २० बर्ष अगाडीको विपद् र त्यसले समुदायमा पारको प्रभावको आधारमा तलको तालीकामा हरेक वार्डको संकटासन्नताको स्तरीकरण गरीएको छ तर यो समयान्तरमा क्षमता र श्रोत,सामना क्षमता, सम्मुखता र प्रभावका आधारमा फरक पर्न सक्छ त्यसैले यो हरेक दुई दुई बर्षमा मुल्यांकन गरी स्तर निधारण गरिनुपर्दछ ।

वडा नं	मानविय क्षति	प्रभावित परिवार	घरको क्षति	आर्थिक क्षति	खेतीयोग्य भूमि र वनक्षेत्रको क्षति	सामाजिक क्षति	बिगतमा भएका विपद्का घटनाक्रम	बाली लगाउने वा भित्राउने समयमा आएको परिवर्तन	तापक्रममा आएको परिवर्तन	जोखिमले भविश्यमा पार्न सक्ने असर	स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच	संस्थागत क्षमता	जनसंख्याको विश्लेषण	स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधि	जम्मा	संकटासन्नता अवस्था
१	४	२	३	२	३	१	२	२	१	२	२	२	१	२	२९	मध्यम
२	६	१	१	२	१	१	२	२	१	२	१	१	१	२	२४	मध्यम
३	६	३	२	२	३	१	२	२	१	२	१	१	१	२	२९	मध्यम
४	६	१	२	२	३	१	२	२	१	२	१	१	१	२	२७	मध्यम
५	६	३	३	२	३	१	२	२	१	२	१	१	१	२	३०	मध्यम
६	६	३	२	१	३	१	१	२	१	१	१	१	१	२	२६	मध्यम
७	६	३	३	२	३	१	२	२	१	२	१	१	१	२	३०	मध्यम
८	४	२	२	२	३	१	२	२	१	२	१	२	१	३	२८	मध्यम
३८ अंकभन्दा माथी उच्च संकटासन्नता, २४ देखि ३८ अंकभार मध्यम संकटासन्नता र २३ भन्दा तलअंकभार न्यून संकटासन्नता																

वडा तथा बस्तीहरुको संकटासन्न अवस्था

वडा नं.	प्रकोप	उच्च संकटासन्न	मध्यम संकटासन्नता	न्यून संकटासन्नता
१	वाढि	मलमला, बडहरा, पथरिंगा, रंनसिंह, वनवारी, जेठानगाउँ,	कालाकाटे, पुतलीबजार,धोद्रे, जुराउनी, चिसापानी,	
	आगलागी	वडहरा, पथरिंगा, बनघारी, बनघुश्री		
	सर्पदंश	मलमला, बडहरा, जेठानगाउँ,	पुतलीबजार,धोद्रे, जुराउनी, चिसापानी, धानखोला रनसिंह	कालाकाटे,
	हावाहुरी	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	स्वास्थ्य, सरसफाई समस्या	मलमला	बडहरा, कालाकाटे, पुतलीबजार, धोद्रे, जुराउनी, चिसापानी,	
	शितलहर	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	सडक दुर्घटना	कालाकाटे, धोद्रे, जुराउनी, धानखोला	मलमला, जेठानगाँउ, मलवारी, बनघुश्री, पुतलीबजार	
	सुक्खा खडेरी	जेठानगाउँ, मलमला, जुराउनी,	मलवारी, बनघुश्री, धोद्रे, बनबारी, कडहरा, चिसापानी	
२	वाढि		कोठरी, कचैया, चिमचिमे,	कोठरी, महदेवा
	आगलागी	कोठरी, महादेवा, सालभौरी, चिमचिमे, डाडागाउँ, घुश्रा,	महदेवा,	

वडा नं.	प्रकोप	उच्च संकटासन्न	मध्यम संकटासन्नता	न्यून संकटासन्नता
		बघमरुवा,		
	सर्पदंश	कोठरी, महादेवा, सालभौरी, चिमचिमे, डाडागाउँ, घुश्रा, बघमरुवा,	महदेवा,	
	हावाहुरी	वार्डका सबै घरधुरी		
	स्वास्थ्य तथा सरसफाई समस्या	सालभौरी, चिमचिमे,	कोठरी, महादेवा, डाडागाउँ, घुश्रा, बघमरुवा,	महदेवा
	शितलहर	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	सडक दुर्घटना		महदेवा, पचैया	
	सुक्खा खडेरी			
३	वाढि	रतनपुर, खैला	धैरेनीको तल्लो टोल, सुपेला,	गोवरर्डिहा, धैरेनीको माथिल्लो टोल , माधवपुर
	आगलागी	सुपेला, रतनपुर, धैरेनी माथिल्लो टोल, माधवपुर, खैरा	गोवर्डिहा,	
	सर्पदंश	धैरेनी, माधवपुर, सुपेला	रतनपुर, खैरा,	गोवर्डिहा,
	हावाहुरी	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	स्वास्थ्य र सरसफाई समस्या	रतनपुर,खैरा, सुपेला,	माधवपुर, धैरेनी	गोवर्डिहा,
	शितलहर	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	सडक दुर्घटना		गोवर्डिहा, धैरेनि	
	सुक्खा खडेरी			
४	वाढि	खड्कपुर,		मझगडुवा, पर्सेनी, कट्यानगाउँ, पर्सिया
	आगलागी	खडकपुर,	पर्सेनी, पर्सा पल्लो टोल, कट्यानगाउँ, सुनपुरुवाको माथिल्लो टोल, पर्सिया, परस्पुर	रामनगर, हडैया, अजगढवा
	सर्पदंश	रामनगर, हडैया, खडगपुर, पर्सेनि	पर्सा, पसरपुर, कट्यानगाउँ	
	हावाहुरी			
	स्वास्थ्य सरसफाई समस्या		कट्यानगाउँ, पर्सीया	पर्सेनी, पर्सा पल्लो टोल,सुनपुरुवाको माथिल्लो टोल, पर्सिया, परस्पुर
	शितलहर	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	सडक दुर्घटना	रामनगर, हडैया, अजगडवा		पर्सेनी, पर्सा पल्लो टोल,सुनपुरुवाको माथिल्लो टोल, पर्सिया, परस्पुर
	सुक्खा खडेरी			
५	वाढि	धरमपुर दक्षिणटोल, बोधिपुर, तकियापुर	चैनपुर, मघर, लोखरपुर,लालपुर	पर्नाह, बाँकी, कक्रहवा, सिमलतारा, जामुनीबाँस, खर्जौटा, औठैया,
	आगलागी	तकियापुर, झलीगाँउ, पर्नाह,	चैनपुर, मघर, लोखरपुर,लालपुर, खर्जौटा, बाँकी, कक्रहवा, सिमलतारा, जामुनीबाँस, ठुलीचौर	

वडा नं.	प्रकोप	उच्च संकटासन्न	मध्यम संकटासन्नता	न्यून संकटासन्नता
	सर्पदंश	खर्जौटा, सुनपूरुवाटोल, बाकी, झाली,	चैनपुर, मघर, लोखरपुर,लालपुर, कक्रहवा, सिमलतारा, जामुनीबाँस, ठुलीचौर	
	हावाहुरी	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	स्वास्थ्य सरसफाई समस्या		तकियापुर, धरमपुर, मघर, लोखरपुर, लालपुर, बाँकी, मुठैया	
	शितलहर	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	सडक दुर्घटना		बाँकी, उठैया, प्रनाहा	
	सुक्खा खडेरी			
६	वाढि		मतपुर, पर्नाह गौडी, मनिकापुरको तल्लोटोल,खवरी	गढवा बजार, आटी पाकर, हाँसीपुर, वावापुर, वालाकुटी बनकटटी, झिंगाहा, झाली, सालघारी, थानदेउखर, प्रगती नगर,
	आगलागी	कुमालटोल, पदनाहगौडी, रामपुर थानदेउखुर, शिबिर,	झाली, मनिकापुर सालघारी, झिंगाहा,खवरी	प्रगतीनगर, गढवा, आटीपाकर, बावापुर, हाँसिपुर,
	सर्पदंश		हाँसिपुर, वालापुर,	मनिकापुर, खवरी, वावापुर, वालाकुटी बनकटटी, झिंगाहा, झाली, सालघारी, थानदेउखर, प्रगती नगर,
	हावाहुरी	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	स्वास्थ्य सरसफाई समस्या	कुमालटोल,झाली, शिबिर, रामपुर,	खवरी, हाँसिपुर, वालापुर, मनिकापुर	गढवा, वालाखुट्टी, आँटीपाकर,
	शितलहर	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	सडक दुर्घटना	गढवा बजार		
	सुक्खा खडेरी		मनिकापुर, मतपुर,	
७	वाढि	कान्छिगाँउ, झारगैरा, मोतिपुर, मगनहवा,	सिमरी, घोराहा, बिजयपुर, भोजपुर, चन्दनपुर	
	आगलागी	बिजयपुर, भोजपुर, चन्दनपुर, मानपुर, मगनहवा, झारगैरा, सिमली, मानपुरको दक्षिणटोल	शान्तिपुर, मोतिपुर, लक्ष्मिपुर,	घोराहा,
	सर्पदंश		बिजयपुर, भोजपुर, चन्दनपुर, मानपुर, मगनहवा, झारगैरा, घोराहा	शान्तिपुर, मोतिपुर, लक्ष्मिपुर,
	हावाहुरी	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	स्वास्थ्य सरसफाई समस्या		मानपुरको दक्षिणटोल, सिमली, मोतिपुर, झारगैरा, मगनहवा, बिजयपुर, भोजपुर, चन्दनपुर, लक्ष्मिपुर	घोराहा,
	शितलहर	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	वडाको सबै टोलका घरधुरीहरु	
	सडक दुर्घटना		मानपुर, चन्दनपुर, शान्तिपुर, घोराहा,	सिमली, मोतिपुर, झारगैरा, मगनहवा,

वडा नं.	प्रकोप	उच्च संकटासन्न	मध्यम संकटासन्नता	न्यून संकटासन्नता
				बिजयपुर, भोजपुर, चन्दनपुर, लक्ष्मिपुर
	सुक्खा खडेरी			
८	वाढि		कोईलाबाँस, मुसीनाका,	खवरीनाँका
	आगलागी	मुसीनाका,	कोइलाबाँस, खवरीनाका	
	सर्पदंश	मुसीनाका,	कोईलाबाँस, खवरीनाका	
	हावाहुरी			
	स्वास्थ्य सरसफाई समस्या	मुसीनाका,	कोईलाबास, खवरीनाका	
	शितलहर			
	सडक दुर्घटना	कोईलावास		खवरीनाका, मुसीनाका
	सुक्खा खडेरी	कोईलाबास,मुसीनाका	खवरीनाका	

२.४ गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण :

विपद् पूर्व, विपद्को समय र विपद् पश्चातका गतिविधिहरुमा सहयोग, प्रयोग र परिचालन गरि प्रभाव वा असरलाई कम गर्ने, जोखिम न्यूनिकरण गर्ने र पूर्वतयारीका उपायहरुको जोहो नै विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु अनुकुलनका लागि क्षमताका रुपमा लिने गरिन्छ । क्षमतालाई भौतिक क्षमता, सामाजिक क्षमता र धारणगत क्षमताका रुपमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ ।

गढवा गाउँपालिका एक समथर कृषी उत्पादनको प्रमुख स्रोत रहेको तराईको एक प्रमुख गाउँपालिका हो । भारतसँग सिमाना जोडिएको यस गाउँपालिका उल्लेख्य जलाधार क्षेत्र समेत रहेको छ । राप्ति नदी तथा खोला र विभिन्न निजी तथा सार्वजनिक ताल तलैया रहेको यस गाउँपालिका कृषीको उर्वर भूमीको रुपमा परिचित छ । यहाँ भूमीगत सिंचाईको पनि प्रशस्त सम्भावना रहेको छ, जसले खाद्यवाली, तेलहन, दलहन जस्ता उत्पादनमा प्रत्यक्ष टेवा दिने र आजिविकामा उल्लेख्य सुधार गर्न सकिने सम्भावना बोकेको छ । यातायातको राम्रो सञ्जाल रहेको यस गाँऊपालिकामा भएका पुल पुलेसा र सडकमार्गले कूनैपनि विपदका घटनाहरुको तत्काल प्रतिकार्य गर्न, विपद् जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु संचालन गर्न र पूर्व तयारीका सामाग्री तथा उपायहरुको परिचालन गर्न सहज हुने देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा साना ठूला गरी जम्मा १५ वटा पुल, पुलेसाहरु रहेका छन् जसले मानीसहरुलाई आवतजावत तथा समाग्री ढुवानी र यातायातका लागि सहज बनाएको छ । गढवा गाँऊपालिका तराई क्षेत्र अन्तर्गत रहेको र सडक सञ्जालको राम्रो व्यवस्था भएको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र करिब ७० किमी (पक्की तथा ग्रामीण) सडक सञ्जाल रहेको छ जसले विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरुलाई संचालन गर्न सहज बनाउदछ । गाउँपालिका रहेको पक्की तथा कच्ची सडकले विपद्को समयमा सुरक्षित स्थानमा स्थानन्तरण गर्न, सुरक्षित स्थानमा बसोबास गराउन, राहत तथा पुनर्निर्माणका गतिविधिहरु संचालन गर्न तथा विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि सहयोग मिल्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप बाढी, कटान तथा डुवान न्यूनिकरणका लागि गरिएको तठवन्धन र वडकापथ सिंचाई आयोजना वाढी जोखिम न्यूनिकरण र सिंचाई व्यवस्थापनको लागि राम्रो क्षमताका रुपमा रहेको छ । सरकारी तथा संस्थागत विद्यालयहरु गरेर ३१ शैक्षिक संस्था र ४ वटा मदरसाहरु रहेको यस गाउँपालिकामा विद्यालयहरुको खुला चउरहरु अल्पकालिन अस्थायी आश्रयस्थलको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने देखिन्छ । यस्तै विद्यालयका शिक्षक शिक्षिका मार्फत अतिरिक्त कार्यकलापका रुपमा विद्यर्थी शिक्षा कक्षाका माध्यमबाट जोखिम न्यूनिकरणका सचेतना मूलक गतिविधिहरु संचालन गर्न सकिने छ भने विद्यालय जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु संचालनका लागि गतिलो स्रोतको रुपमा रहेको देखिन्छ । विपद्को समयमा अस्थायी आश्रयका लागि गाउँपालिका १ मा रहेको आवास गृह, र सामुदायिक भवनहरु,सार्वजनिक खुल्ला जमीन र विभिन्न स्नाथमा भएका मठ मन्दिर र मस्जिदका भवननहरु भौतिक क्षमताका रुपमा रहेको छ । यी स्थानहरुमा १००० भन्दा बढी परिवारहरुलाई विपद्को समयमा अस्थायी बसोबास गराउन सकिने देखिन्छ तथापी मर्मत सम्भार, पहिचान र व्यवस्थापन गनुपर्ने अवस्था रहेको छ । गाउँपालिका उपलब्ध सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, ट्राफिक प्रहरी, र यिनीहरुसँग उपलब्ध जनशक्ति तथा आर्थिक र भौतिक स्रोत गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनिकरण, विपद् प्रतिकार्य र पूनरलाभका लागि गतिलो स्रोतका रुपमा लिन सकिन्छ भने उपलब्ध सरकारी तथा अर्धसरकारी र नीजि स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्य सेवा र जनशक्ति भौतिक क्षमताका रुपमा रहेको छ । गाउँपालिका उपलब्ध एम्बुलेन्स र

अन्य यान्त्रिक उपकरण विपद् प्रतिकार्यका लागि भौतिक क्षमताका रुपमा रहेको छ भने गाउँपालिकाले बारुणयन्स्त्रको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ । गाउँपालिका अन्तर्गत गठन भएका टोल विकास समिति, क्रियाशिल आमा समूह, युवा तथा बाल क्लब, धार्मिक तथा सामाजिक संघ संस्था समाजिक क्षमताको रुपमा रहेको छ । यस्ता क्षमताहरुलाई जोखिम न्यूनिकरणका लागि परिचालन तथा प्रयोजन गर्न सकिने देखिन्छ । बाढी तथा डुवानको जोखिम न्यूनिकरणका लागि स्थानिय सामाग्रीहरुको प्रयोग र परिचालन तथा प्रदेश स्तरिय निकाय देखि स्थानिय निकायहरुको सहभागितामा न्यूनिकरणका उपायहरुको अवलम्वन गर्न सकिने अवस्था रहेको छ । विभिन्न अन्तरार्ष्ट्रिय मानविय संघसंस्थाहरु तथा सयुक्त राष्ट्र संघको विशिष्टकृत निकायहरुको उपस्थिती गाउँपालिकामा रहेकोले बहुप्रकोप न्यूनिकरण तथा पूर्वतायरीका कार्यहरु गर्न सक्ने क्षमतामा रहेको छ । स्वास्थ्य तथा सरसफाईमा गाउँपालिकाले अभियानको रुपमा कार्यक्रम तय गरी स्थानिय टोल विकास समिति, युवा क्लब तथा अन्य सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरुको परिचालनमा गाउँपालिकामा सरसफाईका अभावले हुन सक्ने स्वास्थ्य समस्याको न्यूनिकरण गर्न सकिन्छ । गाँऊपालिका रहेको २ मात्र सार्वजनिक शौचालयको उचित व्यवस्थापन र प्रयोजनले सरसफाईको समस्यालाई न्यूनिकरण गर्नमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ भने आवश्यकता अनुसार अन्य स्थानमा समेत निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकामा परम्परागत सिपहरु रहेता पनि सामाग्रीगत पूर्वतयारी र सिप तथा क्षमता विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ भने पूर्वतयारीका लागि वडागत सिप तथा सामाग्री व्यवस्थापन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । गाउँपालिकामा रहेका औपचारिक तथा अनौपचारिक समूहहरु आमा समूह, कृषि समूह, बाल क्लब, निगरानी समूह, किशोरी समूह तथा आय आर्जनमा सक्रिय समूहहरु सामाजिक स्रोतका रुपमा रहेका छन् । शुख्खा खडेरीको न्यूनिकरणका लागि उपलब्ध नदीनालाको व्यवस्थापन, नीजि तथा सार्वजनिक तालतलैयाको प्रभावकारी व्यवस्थापन र प्रयोजनका साथैभूमिगत सिंचाईको उपलब्धता भएकोले आजिविका सुधारका लागि यो राम्रो क्षमताका रुपमा लिन सकिन्छ ।

स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	सङ्ख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
भौतिक स्रोत					
पुल	धानखोला,रँगशिग,	२	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	१
	पत्रिगा खोला कज-वे	१	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	२
	महदेवा	१	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	३
	सुपाईला कज वोय	१	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	४
	परनाहा ,अजगढवा	२	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	४
	आटिपाकर	२	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	५
	गढवा,जमुनिवास	२	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	६
	मानपुर खोला कज वोय	१	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	७
	कोईलावास	१	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	८
सडक	जुराउने चिसापानि सडक,महेन्द्र राजमार्ग	१	यातायात ढुवानी साधन		१
	कालाकाटे गढवा सडक	१	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	२
	कालाकाटे गढवा सडक		यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	३
	कालाकाटे गढवा सडक		यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	४
	कालाकाटे गढवा सडक बगमोरुवा चिमचिमे सडक		यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	५
	कालाकाटे गढवा सडक,गढवा कोईलावास सडक गढवा खवरि सडक	२५ किमी	यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	६
	गढवा राजपुर सडक		यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	७
	गढवा कोईलावास सडक, कोईलावास सवरि ,मुसिनाका सडक		यातायात ढुवानी साधन	चालु अवस्था	८
विद्यालय भवन, क्याम्पस	रङ्गसिङ्ग	१	भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	१
	कालाकाटे		भवन ४, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	१
	बडहरा		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	१

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	सङ्ख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
	बनघुस्री		भवन ३, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	१
	पचहिया		भवन ३, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	२
	कोठरी		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	२
	चिमचिमे		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	२
	सुपैला		भवन ३, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	३
	गोबरडिहा		भवन ६, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	३
	हडैया		भवन ३, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	४
	रामनगर		भवन ३, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	४
	चैनपुर		भवन ४, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	५
	खजरौटा		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	५
	कक्रहवा		भवन ३, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	५
	मनिकापुर		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	६
	खबरी		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	६
	गढवा		भवन ७, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	६
	मानपुर		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	७
	चन्दनपपुर		भवन ३, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	७
	कोईलाबास		भवन २, १ खेल मैदान	चालु अवस्था	८
	खबरी नाका,		भवन २,	चालु अवस्था	८
	मुसी नाका		भवन २,	चालु अवस्था	८
मदरसा	गढवा	२	भवन १	चालु अवस्था	६
	अजगढवा	१	भवन १	चालु अवस्था	४
	कोइलाबाँस	१	भवन १	चालु अवस्था	८
सुरक्षित आवास तथा स्थान	मलमला	१	अस्थायी आवासका रुपमा प्रयोग गर्न सकिने	चालु अवस्था	
सामुदायिक चर्पी	गढवा वजार			चालु अवस्था	
सञ्चारका साधन (रेडियो)	गढवा ,कोईलावास,मानपुर, गोवरडिया	१ स्थान	सुचना तथा सञ्चारको सेवा प्रवाह	चालु अवस्था	६
यातायतका साधन	गढवा, कालाकाटे	प्रशस्त	समन्वयमा प्रयोगमा ल्याउन सकिने	चालु अवस्था	
पूर्वसूचना प्रणाली	गढवा वर्षा मापन केन्द्र	१ वटा	बर्षातको सुचना लिन सकिने	चालु अवस्था	६
लाइफ ज्याकेट	सवै वार्डमा	२४२ थान		चालु अवस्था	
डुङ्गा	ईलाका प्रहरी कार्यालय गढवा	१ सेट	उद्धारमा प्रयोग गर्न सकिने	राम्रो	६
सामुदायिक भवन	गढवा, मानपुर खड्कपुर,गोवरडिया, कोइलावास,मनिकापुर,मलमला गरी जम्मा ४५ वटा	८६.८९ ब.किमि	विपद् पश्चात अस्थायी आवासका लागी काठको प्रयोग गर्ने	राम्रो	सबै वडामा
एम्बुलेन्स सेवा	गोवरडिया स्वास्थ चौकी,गँगापरस्पुर स्वस्थ चौकि,गढवा स्वास्थ चौकी, नेरेसो गढवा,गढवा उद्योग वाणिज्य संघ, आयम सहकारी,	५ वटा	जुनसुकै सायमा पनि प्रयोग गर्न सकिने	चालु अवस्था	
मानव संसधन					
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	सवै वार्डमा	२१४ जना	विपद्को जुनसुकै चरणमा परिचालन गर्न सकिने		

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	सङ्ख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
जिल्ला विपद् प्रतिकार्यसम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति		६ जना	विपद् पश्चात राहत तथा अस्थायी आवासमा परिचालन गर्न सकिने		
तालिम प्राप्त पौडीबाज	गढवा	३ जना	बाढी उद्धारका लागी परिचालन गर्न सकिने ।		
तालिम प्राप्त स्वयंसेवक (आपतकालिन प्रतिकार्य समुह, स्वच्छता तथा सरसफाई, विपद जोखिम न्युनिकरण)	सवै वार्डमा	२६० जना	विपद्को जुनसुकै चरणमा परिचालन गर्न सकिने		
तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक	सवै वार्डमा				
पशु अधिकृत	गढवा	२			
शिक्षक	सवै वार्डमा	१९८			
कर्मचारी	सवै वार्डमा	३५			
स्वयंसेवक (स्वास्थ्य सचेतना)	सवै वार्डमा	८४	जनचेतना अभिबृद्धि	उपलब्ध	सबे वडामा
सिकर्मी	सबै वडामा	४०			
डकर्मी	सबै वडामा	५६			
सामाजिक स्रोत					
सामुदायिक भवन	केहि वडामा	७	करिब २०० जनालाई अस्थायी आवासका रुपमा प्रयोग गर्न सकिने। सामाग्री भण्डारण गर्न सकिने	राम्रो	१
पाटी पौवा	केहि वडामा	१०			
खानेपानी वितरण धारा	सबै स्थानमा रहेको		नीजि, सार्वजनिक, साझेदारी (हातेपम्प, धारा)	राम्रो	सबै वडामा
मठ मन्दिर		२२	धार्मिक कार्य	राम्रो	सबै वडामा
मस्जिद	गढवा, खड्कपुर, कोईलाबास	४	धार्मिक कार्य	राम्रो	सबै वडामा
बाल क्लब	सबै वडामा	२८	शिक्षा स्वास्थ्य	उपलब्ध	सबै वडामा
यूवा क्लब	सबै वडामा	१२	युवा चेतना खेलकुद	उपलब्ध	सबै वडामा
नागरीक समाज	गढवा	१	सचेतना जागरण	उवलब्ध	पालीका स्तरमा
सामाजिक संरचना					
महिला/आमा /अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको समूह	सबै वडाहरुमा	९	संरक्षण क्षेत्रका लागी बिषेश वकालत	उवलब्ध	
आयआर्जनमा सक्रिय महिला	सबै वडाहरुमा	८	रोजगारीका लागी शिक्षा	उपलब्ध	

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	सङ्ख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
समूह					
कृषि समूह	सबै वडामा	४	कृषि शिक्षा	उपलब्ध	
निर्णय तहमा भएका महिला		२०	योजना तथा कार्यान्वयनमा सहजीकरण	उपलब्ध	
आर्थिक स्रोत					
व्यापार व्यवसाय	सबै वडामा				
उद्योग कलकारखाना	क्रेसर उद्योग, फर्निचर उद्योग				
नोकरी	सरकारी, गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरु				
बचत समूह, सहकारी	सबै वडामा				
विपद् व्यवस्थापन कोष	रु १० लाख	पालीका स्तरमा	विपद्को जुनसुकै चरणमा परिचालन गर्न सकिने	उपलब्ध	
बैंक तथा वित्तीय संस्था	कृषि विकास बैक ज्योति विकास बैक कणाली विकास बैक देब : विकास बैक निर्धन उत्थान बैक ग्रामिण विकास बैक		विपद्को समयमा बैकिंङ्ग कारोवार गर्न र राहतका लागी सहज हुने ।		
प्राकृतिक स्रोत					
खेतीयोग्य भूमि	सबै वडामा				
अन्य (उल्लेख गर्नु पर्नेछ)	सबै वडामा				
निजी ताल तलैया	सबै वडामा	८			
प्राकृतिक धारा वा मूल	सबै वडामा	१५			
कुवा इनार	सबै वडामा	१०,०००			
नदीनाला	सबै वडामा	१७			
ताल तथा पोखरी (सार्वजनिक)	सबै वडामा	७			
सिँचाइको साधन र स्रोत	सबै वडामा	४०			
खेर गइरहेको जमिन	सबै वडामा				
खेती गरिने मुख्य बाली					
धान	सबै वडामा				
तोरी	सबै वडामा				
गहुँ	सबै वडामा				
आँलु	सबै वडामा				
मसुरो	सबै वडामा				

नोट : १०,००० वर्ग मी वा २० रोपनी वा ३० कठ्ठा = १ हेक्टर

२.५ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा भएको बहुप्रकोपको जोखिम समुदाय तथा बस्तीको संकटासन्नता र उपलब्ध क्षमताको आधारमा फरक फरक रहेको छ । गाउँपालिकामा प्रकोपको जोखिम निर्धारण समुदायको भौगोलिक अवस्था,

भू धरातल, समाजिक, भौतिक र आर्थिक अवस्था अनुसार फरक फरक रहेको देखिन्छ गढवा गाउँपालिकामा रहेको संकटासन्न अवस्थाले यहाँका वडाहरु प्रकोपगत जोखिमको अवस्था समेत फरक फरक रहेको छ । जसलाई जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु तथा क्षमता विकासका माध्यमबाट पूर्वतयारीका उपायहरुको अवलम्वन गर्नुपर्ने देखिन्छ । प्रत्येक वडाहरुमा रहेको संकटासन्न अवस्था अनुसारका न्यूनिकरणको उपायहरुको अवलम्वन र पूर्वतयारीका उपायहरुले नै यस गाउँपालिकालाई उत्थानशिल गाउँपालिकाको रुपमा रुपान्तरण गर्न सहयोग मिल्दछ । प्राय सबै वडाहरुमा बाढी तथा डुवान, आगलागी,स्वास्थ्य समस्या(झाडापखला, छाला तथा आँखा संक्रमण, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य समस्या), खडेरी, शितलहर, जंगली जनाबर, तातो हावा, र सडक दुर्घटना जस्ता समस्याले उच्च जोखिममा गरेको छ भने हावाहुरी, सर्पदंश, र कुकुर टोकाई जस्ता समस्याले मध्यम जोखिम स्थिती सिर्जना गरेको देखिन्छ । बाढी तथा डुवानको जोखिमलाई कम गर्नका लागि नीतिगत तह देखि नै छलफल तथा समस्याको समाधानको पहल हुनपर्ने देखिन्छ जसका लागि, गाउँपालिकाले प्रदेश सरकार, मन्त्री परिषद तथा संघिय सरकारको ध्यान आर्कषण तथा पहलको जरुरी देखिन्छ । यस्तै आन्तरिक तहबाट सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरुको समन्वय र सहकार्यमा भएका बाँधहरुको पून निर्माण, मर्मतसम्भार, थप बाँधहरुको निर्माण, पानीको निकासका लागि उचित प्रवन्ध, वृक्षरोपण, मौसमी सुचना संम्प्रेषण, वडा स्तरमा पूर्व तयारीका लागि सिप र सामाग्रीको जोहो, वडा विपद् ब्यवस्थान समिति तथा समुदायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गतिविधहिरु अविलम्ब गर्नुपर्ने देखिन्छ । यसरी नै आगलालागी जोखिम न्यूनिकरणका लागि सचेतना अभिवृद्धिका गतिविधिहरु, शिक्षामूलक सुचनाहरुको सम्प्रेषण, आग्नी नियन्त्रक यन्त्रहरुको ब्यवस्थापन र परिचालन, वडा स्तरमा आगलागी नियन्त्रणका लागि दक्ष जनशक्तिको ब्यवस्थापन, वडा स्तरमा पूर्वतयारीको लागि सिप र सामाग्रीको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ । स्वास्थ्य तथा सरसफाईको समस्या गाउँपालिकाको प्रमुख समस्याको रुपमा आएको छ यस समस्याले वडा तथा वस्तीहरुलाई उच्च जोखिम पारेको छ । उचित ढल निकासको ब्यवस्था, शौचालय निर्माण र प्रयोगमा सचेतना तथा नीतिगत कडाई, प्लाष्टिक जन्य सामाग्रीहरु प्रयोगमा प्रतिवन्ध, सरकारी तथा नीजि ताल तलैयाहरुको नियमीत सरसफाई, सरसफाई अभियानमा टोल विकास समितिको भूमिकालाई जिम्मेवारी गराई अभियानको रुपमा संचालन, आवश्यकताको आधारमा गाउँपालिका भित्र सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण र उचित ब्यवस्थापन, मूख्य मूख्य स्थानहरुमा फोहर संकलन केन्द्र को स्थापना र फोहर संकलन र विर्सजनको उचित प्रवन्ध, खाद्य निर्माण तथा विक्री र प्रयोजनमा प्रतिवन्ध, खाद्य पदार्थ गुणस्तरको आवश्यकता अनुसार अनुगमन, गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवामा सबैको समान पहुँचको शुनिश्चिता, प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि विद्यालय तथा सामुदायिक सचेतना कक्षा संचालन, सार्वजनिक स्थल, कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा बाल, किशोरी, महिला र अपाङ्ग मैत्री संरचना तथा सेवा प्रवाहको शुनिश्चिता जस्ता गतिविधिहरु अभिलम्ब गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस्तै नियमीत खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण अभियान, डेन्गुको उच्च जोखिम रहेका क्षेत्रहरुमा प्रतिरोधि औषधी छर्ने तथा झुल वितरण र निशुल्क प्रजनन स्वास्थ्य तथा अन्य स्वास्थ्य शिविरहरुको संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । स्वास्थ्य समस्याहरुले जुनसुकै बेला पनि महामारीको रुप लिन सक्ने भएकाले तथा अन्य विपद्को समयमा पनि स्वास्थ्य समस्याहरु (झाडापखला, छाला तथा आँखा संक्रमण, डेन्गु, प्रजनन् स्वास्थ्य समस्या), सिर्जना हुने हुदाँ स्वास्थ्यसँग सम्वन्धित सबै सेवाहरुका लागि पूर्वतयारी अति आवश्यक भएको हुनाले पूर्वयारी अन्गार्ततका सिप तथा साधनहरुको ब्यवस्थापन गाँऊपालिकाले तत्कालै गर्नुपर्ने देखिन्छ । अब्यवस्थित सवारी साधन, ट्राफिक नियमको उल्लघन तथा जानकारीको अभाव, सवारी साधनको चाँप र सवारी सञ्चालनमा लापरवाहीका कारण यस गाउँपालिकामा सडक दुर्घटना अर्को जोखिमको रुपमा रहेको छ साथै भविश्यमा थप जोखिम निम्तिने देखिन्छ । यस जोखिमलाई कम गर्नका लागि ट्राफिक नियम कार्यान्वयनमा नीतिगत कडाई, ट्राफिक नियमबारेमा समुदाय तथा विद्यालय शिक्षा कक्षाहरु संचालन, सुचना, शिक्षा तथा संचार सामाग्रीको विकास र वितरण, सुचना वोर्डहरुको ब्यवस्थापन, जेब्रा क्रसिङ्गको ब्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ । वाताबरणमा आएको परिवर्तनले विगतको दशक देखी असिना, चट्याङ्ग, शितलहर, तातो हावा, हावाहुरी जस्ता जोखिमहरु वर्षेनी बढ्दै गएको छ यसका लागि मौसमी सुचना सम्प्रेषण गर्ने, पूर्वतयारीका लागि समुदायको परिचालन गर्ने तथा वडास्तरमा पूर्वतयारीका सामाग्रीहरुको ब्यवस्था अपरिहार्य देखन्छि । छाडा पशु तथा भूस्याहा कुकुरको समस्याले बालीनालीमा प्रभाव, सडक दुर्घटना, मानिसहरुमा रोगहरु फैलने, टोकाईबाट घाइते तथा मृत्यु हुने जोखिम यस क्षेत्रका प्राय सबै वडाहरुमा बढ्दै गएको छ । यस जोखिमलाई कम गर्नका लागि

गौशाला व्यवस्थापन, कुकुरको बन्ध्याकरण अभियान, खुला सडक खाद्य पदार्थ विक्री वितरणमा रोक तथा वडा तथा वस्ती सरसफाई अभियान संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

२.६ : वडा तथा टोलगत समस्या तथा जोखिमको अवस्था

साविकको गोवरडिया गा.वि.स. वडा नं १,२,३ लाई वडा नं. १, सोही गाबिसको वडा नं. ४,५,६ लाई वडा नं. २, र ७,८,९ लाई वडा नं. ३ मा रुपान्तरण गरिएको छ भने गंगापरस्पु गाबिसको वडा नं.१,२,३,५ लाई वडा नं. ४, सोही गाबिसको वडा नं.४,६,७,८,९ लाई वडा नं. ५, गढवा गाबिसको वडा नं. १,२,३?४,५ लाई वडा नं. ६, सोही गाबिसको वडा नं. ६,७,८,९ लाई वडा नं. ७ र कोईलावाँस गाबिसलाई वडा नं. ८ मा रुपान्तरण गरिएको छ । । पूर्वमा अर्घाखाँची र कपिलवस्तु जिल्ला उत्तरमा लमही नगरपालिका र राप्ती गाउँपालिका, दक्षिणमा भारतको बिहार राज्य, सिमाना रहेको छ । यस साविक गा.वि.स. वार्ड नं १ मा चिसापानि, कालाकाटे, मलमला वडहरा गरि १३०२ घरधुरीमा ३३९७ जना महिला ३४५२ जना पुरुष गरि जम्मा ६८४९ जना जनसंख्या रहेको छ। वार्ड नं २ मा चिमचिमे , महदेवा र पचहैया ९९३ घरधुरी, महिला २७२७ जना, पुरुष २९६७ जना गरी जम्मा ५६९४ जना जनसंख्या रहेको छ। वार्ड नं ३ मा धैरेनि,खेरेनि र गोवरडिया १०९१ घरधरी, महिला २९३८ जना, पुरुष ३०१२ जना गरी जम्मा ५९५० जना जनसंख्या रहेको छ। वार्ड नं ४ मा परस्पुर,र्पसेनि र रामनगर १०९६ घरधुरी, महिला २९६३ जना, पुरुष ३१६६ जना गरि जम्मा ६१२९ जनसंख्या रहेको छ। वार्ड नं ५ मा खजरौटा, चेनपुर, प्रनाहा र ककहवा ११११ घरधुरी महिला २९६७ जना, पुरुष ३२१० जना गरि जम्मा ६१७७ जना जनसंख्या रहेको छ । वार्ड नं ६ मा खवरि, वालाखुटि,कुमालटोल र मनिकापुर १२१७ घरधुरी महिला ३२०९ जना, पुरुष ४३४१ जना गरी जम्मा ११०२ जना जनसंख्या रहेको छ। वार्ड नं ७ मा सेमरि मानपुर र चन्दनपुर १०४८ घरधुरी महिला २८२८ जना, पूरुष २८९७ जना गरी जम्मा ५७२५ जना जनसंख्या रहेको छ। साविकको कोईलावास गा.वि.स लाई वडा नं ८ मा रुपान्तरण गरिएको छ भने यस वार्ड नं ८ कोईलावासमा १८० घरधुरीका महिला ५०५ जना, पुरुष ५२८ जना गरि जम्मा १०३३ जना जनसंख्या रहेको छ। समग्र गढवा गाउपालिकामा महिला २१५३४ जना र पुरुष २२६७३ जना गरी कुल जम्मा ४४२०७ जना जनसंख्या रहेको छ। वडाका सबै बस्तीहरु पश्चिम राप्तीको वाढि, खहरे बाढी, आगलागी, र्सपदँश , शितलहर, हावाहुरी, तातोहावा र स्वास्थ्य तथा सरसफाईको समस्याको जोखिममा रहेका छन् भने गढवा, कालाकाटे क्षेत्र सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिममा छ तथा पालिकाका सवै वार्ड सर्पदंशको उच्च जोखिममा रहेको छ

प्रकोप तथा त्यसबाट जोखिममा रहेका वस्तीहरु

वडा नं.	प्रकोप	उच्च संकटासन्न(टोल)
१	वाढि	मलमला, चिसापानि, रङसिग,
	आगलागी	मलमला, चिसापानि, रङसिग, कालाकाटे, जुराउने, धानखोला
	सर्पदंश	मलमला, चिसापानि, रङसिग, कालाकाटे, जुराउने, धानखोला
	हावाहुरी	मलमला, चिसापानि, रङसिग, कालाकाटे, जुराउने, धानखोला
	स्वास्थ्य समस्या	कालाकाटे
	शितलहर	मलमला, चिसापानि, रङसिग, कालाकाटे, जुराउने, धानखोला
	सडक दुर्घटना	मलमला, चिसापानि, रङसिग, कालाकाटे, जुराउने, धानखोला
	सुक्खा खडेरी	कालाकाटे, धानखोला
२	वाढि	वडहरा, पत्रिंगा, जेठानगाउँ
	आगलागी	वडहरा, पत्रिंगा, जेठानगाउँ, वनवारी, वनघुस्री
	सर्पदंश	वडहरा, पत्रिंगा, जेठानगाउँ, वनवारी, वनघुस्री
	हावाहुरी	वडहरा, पत्रिंगा, जेठानगाउँ, वनवारी, वनघुस्री
	स्वास्थ्य समस्या	वडहरा, पत्रिंगा, जेठानगाउँ, वनवारी, वनघुस्री
	शितलहर	वडहरा, पत्रिंगा, जेठानगाउँ, वनवारी, वनघुस्री
	सडक दुर्घटना	वडहरा, पत्रिंगा, जेठानगाउँ, वनवारी,वनघुस्रि
	सुक्खा खडेरी	वडहरा,पत्रिंगा, जेठानगाउँ ,वनवारी, वनघुस्री
३	वाढि	गैराखाल, धैरेनी, रतनपुर, गोवरडिया, कठाहा

	आगलागी	गैराखाल, धैरेनी, रतनपुर, गोवरडिया, खैरेनी, महदेवा, सुपैला
	सर्पदंश	गैराखाल, धैरेनी, रतनपुर,गोवरडिया, खैरेनी, महदेवा,
	हावाहुरी	गैराखाल, धैरेनी, रतनपुर, गोवरडिया, खैरेनी, महदेवा,
	स्वास्थ्य समस्या	गैराखाल, धैरेनी, रतनपुर, गोवरडिया, खैरेनी, महदेवा
	शितलहर	गैराखाल, धैरेनी, रतनपुर, गोवरडिया, खैरेनी, महदेवा
	सडक दुर्घटना	ैराखाल, धैरेनी, रतनपुर, गोवरडिया, खैरेनी, महदेवा
	सुक्खा खडेरी	गोवरडिया, महदेवा
४	वाढि	अजगढवा, खड्कपुर, पर्सेनी
	आगलागी	अजगढवा, खड्कपुर, पर्सेनी, रामनगर, हडैया
	सर्पदंश	अजगढवा, खड्कपुर
	हावाहुरी	अजगढवा, खड्कपुर
	स्वास्थ्य समस्या	अजगढवा, खड्कपुर
	शितलहर	अजगढवा, खड्कपुर
	सडक दुर्घटना	अजगढवा, खड्कपुर
	सुक्खा खडेरी	अजगढवा, खड्कपुर
५	वाढि	प्रनाहा ,धरमपुर, बोधीपुर, तकियापुर, लोखरपुर, मघहर,पर्सिया
	आगलागी	बाकी, झाली, प्रनाहा, धरमपुर, कहवा
	सर्पदंश	बाकी, प्रनाहा,, बाधिपुर, धरमपुर, चैनपुर, मघहर,कक्रहवा
	हावाहुरी	धरमपुर, लोखरपुर, चैनपुर, बाकी,
	स्वास्थ्य समस्या	बाकी, प्रनाहा,, बाधिपुर, धरमपुर, चैनपुर, मघहर, कक्रहवा
	शितलहर	बाकी, प्रनाहा,, बाधिपुर, धरमपुर, चैनपुर, मघहर, कक्रहवा
	सडक दुर्घटना	बाकी, प्रनाहा,, बाधिपुर, धरमपुर, चैनपुर, मघहर, कक्रहवा
	सुक्खा खडेरी	बाकी, प्रनाहा,, बाधिपुर, धरमपुर, चैनपुर, मघहर, कक्रहवा
६	वाढि	सेमरि, कान्छिगाउ, झारवैरा, मोतीपुर, मग्नहवा
	आगलागी	सेमरि, कान्छिगाउ, झारवैरा, मोतीपुर, मग्नहवा
	सर्पदंश	सेमरि, कान्छिगाउ, झारवैरा, मोतीपुर, मग्नहवा
	हावाहुरी	सेमरि, कान्छिगाउ, झारवैरा, मोतीपुर, मग्नहवा
	स्वास्थ्य समस्या	सेमरि, कान्छिगाउ,झारवैरा, मोतीपुर, मग्नहवा
	शितलहर	सेमरि, कान्छिगाउ,झारवैरा, मोतीपुर, मग्नहवा
	सडक दुर्घटना	मानपुर
	सुक्खा खडेरी	सेमरि, कान्छिगाउ, झारवैरा, मोतीपुर, मग्नहवा
७	वाढि	मानपुर चँन्दनपुर,
	आगलागी	मानपुर चँन्दनपुर,
	सर्पदंश	मानपुर चँन्दनपुर,
	हावाहुरी	मानपुर चँन्दनपुर,
	स्वास्थ्य समस्या	मानपुर चँन्दनपुर,
	शितलहर	मानपुर चँन्दनपुर,
	सडक दुर्घटना	मानपुर चँन्दनपुर,
	सुक्खा खडेरी	मानपुर चँन्दनपुर,
८	वाढि	कोईलावास वजार क्षेत्र
	आगलागी	कोईलावास, मुसिनाका, खवरिनाका, धग्रोल
	सर्पदंश	कोईलावास, मुसिनाका, खवरिनाका, धग्रोल
	हावाहुरी	कोईलावास, मुसिनाका, खवरिनाका, धग्रोल
	स्वास्थ्य समस्या	कोइलावास बजार क्षेत्र
	शितलहर	कोईलावास, मुसिनाका, वरिनाका, धग्रोल
	सडक दुर्घटना	कोईलावास, मुसिनाका, खवरिनाका, धग्रोल
	सुक्खा खडेरी	कोइलावास बजार क्षेत्र

जोखिम न्यूनिकरण तथा प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी आवश्यक उपायहरु :

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
प्रकोप अल्पिकरण, पुर्वतयारी, प्रतिकार्य र रोकथाम	● स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति (वडा तह समेत) लाई विपद् व्यवस्थापन ज्ञान तथा क्षमता विकास ● स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति (वडा तह समेत) मा पूर्वतायरीको सिप तथा सामाग्रीको भण्डारण र अद्यावधिक (राहत सामाग्री अस्थायी आवासका सामाग्रीहरु, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्वन्धि न्यूनतम आधारभूत सामाग्री, स्वास्थ्य तथा संरक्षण सम्वन्धि न्यूनतम आधारभूत सामाग्री, ● विपद् व्यवस्थापन कोषस्थापना (वडा तह समेत) ● प्राथमिक उपचार तालिम र सामाग्री, ● खोज तथा उद्धार तालिम र सामाग्री ● प्रकोपगत सुरक्षित स्थानको पहिचान, व्यवस्थापन र सो को जानकारी ● वहु प्रकोप जोखिम न्यूनिकरणका लागि सुचना, शिक्षा तथा संचार सामाग्रीको विकास र प्रचार प्रसार ● समुदाय तथा विद्यालय सचेतना कक्षा संचालन (भूकम्प, बाढी, आगलागी, स्वास्थ्य समस्या, शितलहर, लागू औषध दूर्व्यवसन....) ● भूकम्पप्रतिरोधि संरचना निर्माणका लागि सिप विकास, ● भवन निर्माण आचार संहिता पालनाका लागि सचेतना, नीतिको कार्यान्वयन र अनुगमन ● भूकम्प प्रतिरोधि नमूना संरचनाको निर्माण (अस्याथी आश्रय स्थलको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने) ● सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरुको भूकम्प प्रतिरोधी क्षमताको विश्लेषण र सवलीकरण गर्ने ● बाढी तथा डुवान जोखिम न्यूनिकरणका लागि वृक्षारोपण, स्पर एवं तटबन्ध निर्माण (विभिन्न स्थानहरुमा) ● सम्पूर्ण खोला प्रभावित क्षेत्रलाई संरक्षण गर्ने दिर्घकालिन योजना संचालन गर्ने र जलाधार क्षेत्र संरक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने । ● स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति (वडा तह समेत) मा वहु प्रकोप प्रतिकार्यको लागि सिप र सामाग्रीको व्यवस्था र प्रतिकार्य प्रणालीको स्थापना ● मौसमी सुचना प्रणालीको विकास र प्रचार प्रसार ● अगालागी नियन्त्रणका लागि समूहको गठन, तालिम र सामाग्रीको व्यवस्थापन ● बारुणयन्त्रको व्यवस्थापन ● आगलागी नियन्त्रणका लागि पोखरीहरुको निर्माण ● घर वरपर वृक्षारोपण

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
	• विद्यालय सुरक्षा कक्षा संचालन • विद्यालय सुरक्षाका लागि सुरक्षा पर्खालको (ताल, पोखरी) निर्माण • विद्यालय प्राथमिक उपचार तालिम तथा सामाग्रीको व्यवस्थापन • विद्यालय प्रजजन स्वास्थ्य शिक्षा कक्षा संचालन • सवारी चालक, सहचालक, सामुदायिक तथा विद्यालय शिक्षा कक्षा संचालन, • जेब्राक्रसिङ, सुचना वोर्ड तथा सडक बत्तीको स्थापना र व्यवस्थापन • सर्पदंश उपचार केन्द्रको स्थापना तथा संचालन • विद्युतिकरण सम्वन्धि जनचेतना तथा प्रभावकारी विद्युतिकरण सम्वन्धि सिपको विकास • विद्यत चोरीमा नियन्त्रण • छाडा कुकुर व्यवस्थापनका लागि बन्ध्याकरण अभियान संचालन • गाँऊपालिका आपत्कालिन केन्द्रको स्थापना र संचालन • गौशाला व्यवस्थापन तथा अन्तर प्रदेश समन्वयमा छाडा गाई व्यवस्थापनको उपायहरुको खोजी • नियमित कृत्रिम घटान अभ्यास • स्थानिय तथा वाह्यनिकायहरु सँगको नियमीत समन्वय र सहकार्य • अपाङ्गता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग सामाग्री तथा सिप विकासमा सहयोग
खानेपानी	• पानीको मुहान, जलधार क्षेत्रको संरक्षण • पानी जम्मा गर्ने, बितरण गर्ने प्रणालीको स्थापना तथा सुरक्षित खानेपानी वितरण • खानेपानी योजनाको लागि सिप र सामाग्रीको व्यवस्था • नियमीत खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण अभियान,
सरसफाई र स्वच्छता	• व्यक्तिगत, सामुदायिक र वातावरणिय सरसफाई सचेतना अभिवृद्धिका लागि सामुदायिक तथा विद्यालय शिक्षा कक्षा • सरसफाई सम्बन्धि बिभिन्न सुचना शिक्षा तथा संचारका सामाग्रीको विकास र वितरण • बजारक्षेत्रमा ढल निर्माण तथा नियमित निकासको व्यवस्था, • शौचालय निर्माण र प्रयोगमा सचेतना तथा नीतिगत कडाई, • प्लाष्टिक जन्य सामाग्रीहरु प्रयोगमा प्रतिवन्ध,

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
	• सरकारी तथा नीजि ताल तलैयाहरुको नियमीत सरसफाई, सरसफाई अभियान • आवश्यकताको आधारमा गाँऊपालिका भित्र सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण र उचित ब्यवस्थापन, • सुधारिएको चुलो वा धुँवा रहित चुलाको प्रयोगमा उत्प्रेरणा • पानीजन्य रोगहरुको बारेमा सचेतना • फहोरपानी व्यवस्थापनको लागि ढल निकास • मूख्य मूख्य स्थानहरुमा फोहरु संकलन केन्द्र को स्थापना र फोहर संकलन र विर्सजनको उचित प्रवन्ध र परिचालन, • पशु तथा पक्षीजन्य मासु विक्री वितरणका लागि निश्चित क्षेत्रको ब्यवस्था र सरसफाई प्रोत्साहन
स्वास्थ्य	• मातृशिशु स्वास्थ्य र रोगको रोकथामका उपाय र उत्प्रेरणा • यौन रोग र स्वासप्रश्वास सम्बन्धि रोगको रोकथाम र उपचारको लागि सचेतना • गर्भवती, सुत्केरी र सुत्केरी पछिको स्वास्थ्य ब्यवस्थापनको बारेमा सचेतनामुलक कार्य • स्वास्थ्य सम्बन्धि गतिविधि कार्यान्वयनको लागि बिभिन्न समुदायमा आधारित समुहहरुको परिचालन • डेन्गुको उच्च जोखिम रहेका क्षेत्रहरुमा प्रतिरोधि औषधी छर्ने तथा झुल वितरण • खुला सडक खाद्य निर्माण तथा विक्री र प्रयोजनमा प्रतिवन्ध, खाद्य पदार्थ गुणस्तरको आवश्यकता अनुसार अनुगमन, • प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि विद्यालय तथा सामुदायिक सचेतना कक्षा संचालन, • भूकम्प प्रतिरोधि स्वास्थ्य संरचनाहरु • द्रुत प्रतिकार्य समूहको ठगन र क्षमता विकास • रणनैतिक स्थानहरुमा आवश्यकताका आारमा औषधिहरु तथा प्रजनन स्वास्थ्य सामाग्रीको भण्डारण • लैगिकतामा आधारित हिंसा रोकथाम तथा न्यनिकरणका लागि सचेतना अभिवृद्धि तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण र कार्यान्वयन • सामुदायिक लैगिकतामा आधारित हिंसा रोकथाम, तथा संरक्षण सम्वन्धि सचेतना अभिवृद्धि • मनोसामाजिक हेरचाहका गतिविधिहरु • आर्थिक सवलीकरण, मनोसामाजिक परार्मश, प्रेषण र कानूनी सहायता समेतको बहु क्षेत्रगत रोकथाम तथा प्रतिकार्य संयन्त्रको विकास र कार्यान्वयन • लैगिकतामा आधारित हिंसा तथा संरक्षण को लेखाजोखा • संरक्षण राहात सामग्री (Dignity kits, post rape kits), बिभिन्न उमेर समुहका महिला तथा बालबालिकाहरूको लागि कपडा आदि) बितरण गर्ने ।

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
	• मनोसामाजिक सहयोग तथा मनोबिमर्श सेवा प्रदान गर्ने तथा जटिल किसिमको मानसिक स्वास्थ्य समस्या भएकाहरूलाई थप उपचारको लागि प्रेशण गर्ने । • स्थानीय स्तरमा महिला सहकारी, लैङ्गिक हिंसा निगरानी समुह, गाउँ बाल संरक्षण समिति आदि समुहको परिचालन गर्न सहयोग गर्ने । • संरक्षणसँग सम्बन्धित सन्देश मुलक सामग्री, आदि सूचना तथा सञ्चार (पोष्टर, चेतनामुलक कार्यक्रमको माध्यमबाट प्रवाह गर्ने । • जोखिममा रहेका समुह (असाहाय/बिछोडिएका महिला, बालबालिका अशक्त, अपाङ्ग, बृद्ध आदि) को खोज तथा पुनर्मिलनको लागि सहयोग गर्ने • आधारभुत राहत सामग्रीको संकलन, भण्डारण र बितरण गर्ने । • राहत सामग्रीको न्यूनतम मापदण्डको सूचि तयार गर्ने । • संरक्षण पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि बिपद् राहत कोष को गठन गने • संरक्षण जाँचसूची सबै क्लष्टरलाई जानकारी गराउने । • सार्वजनिक स्थल, कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा बाल, किशोरी, महिला र अपाङ्ग मैत्री संरचना तथा सेवा प्रवाको शुनिश्चिता • किराजन्य, पानी जन्य रोगको कमिको लागि कार्य • निशुल्क प्रजनन स्वास्थ्य तथा अन्य स्वास्थ्य शिविरहरुको संचालन
जिविकोपार्जन	• नयाँ वा बैकल्पिक आयआर्जनको श्रोतको खोजी र उपलब्धता • खडेरीको असर कम गर्ने खालको खेति प्रणालीको खोजी र ब्यवस्था • भईरहेको खेतियोग्य जमिनमा उत्पानशिलता बढाउनका लागि प्रविधि र प्राविधकको ब्यवस्थापन • खेति तथा अन्नमा लाग्ने रोगहरुको पहिचान गरि रोकथामको उपायको लागि सरोकारवालासंग समन्वय • भू ब्यवस्थापनको नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन, • कृषि क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक सिँचाई योजनाहरुको विकास र विस्तार • स्थानिय हाट बजार ब्यवस्थापन र स्थानिय उत्पादनलाई प्रोत्साहन • मौसमी, कृषी तथा पशुपालन सम्वन्धि सुचना, शिक्षा संप्रेषणको ब्यवस्था • यूवा स्वरोजगार तथा सिप विकास कार्यक्रमहको संचालन र बजार ब्यवस्थापन • बाली भारजन्य (धाँन र गँहुको परालको घरायसी सामाग्री निर्माण तथा प्राङगारिक मल निर्माण तथा प्रयोगका लागि सिप विकास र अनुदानको ब्यवस्था

२.६ गाउँपालिकाको संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

क्र. सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग

क	गाउँपालिका भित्र		*विपद् पूर्व*	*विपद्को समयमा*	*विपद् पश्चात*
१	वडा कार्यालय	८ वडाहरु	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु ● पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● प्रारम्भिक विपद्को सुचना गर्ने ● क्षतीको लेखाजोखा कार्यमा सहयोग ● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
२	स्वास्थ्य चौकी	वडा नं. १ देखि ८	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु (आपत्कालिन स्वास्थ्य सामाग्री तथा दक्ष जनशक्तिको तयारी)	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापन ● स्रोत व्यवस्थापन ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा स्वास्थ्य पूनरलाभको गतिविधिहरु
३	विद्यालय	सबै वडाहरु	● सचेनामूलक गतिविधिहरुको संचालन ● विद्यालय जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु ● प्राथमिक उपचार सेवा	● स्वंयमसेवक हरुको परिचालन ● खुल्ला चौरहरुमा अस्थायी आवासमा सहयोग	शिक्षक, शिक्षिका, विद्यार्थीहरु मार्फत क्षतीको लेखाजोखा, रहात वितरणमा सहयोग
४	सशस्त्र प्रहरी वल सिमा सुरक्षा ईकाइ	८	● विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ● विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण व्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
५	ईलाका प्रहरी कार्यालय गढवा र सिमा प्रहरी चौकी कोईलावास	६ र ८	● विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ● विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण व्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय ● प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखामा सहयोग	● पुर्नलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
६	आमा समूह	सबै वडा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
७	सहकारी	सबै वडा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
८	गढवा खानेपानी उपभोक्ता समिति	६	● विपद् संग सामना गर्ने पूर्वतयारी ● विपद् समबंधि जन चेतना मुलक कार्यक्रम	● शुद्ध खानेपानी वितरण व्यवस्थापन ● सरसफाई तथा स्वच्छता सेवा प्रवाह	● खानेपानी शुद्धि करण तथा सरसफाइ सामग्री वितरण
९	कृषि सेवा केन्द्र	६, ३	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु	● राहत व्यवस्थापन	● आजिविका सम्वन्धि गतिविधिहरुमा सहयोग

१०	महिला समूह	सबै वडा हरु	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
११	मदरसा	४,६,८	विपद् जनचेतना अभिबृद्धि	अस्थायी आश्रयमा सहयोग	
१२	मठ मन्दिर	सबै वडा	धार्मिक गतिविधिहरु	अस्थायी आश्रयमा सहयोग	
१३	मस्जिद	४,६,८	धार्मिक गतिविधिहरु	अस्थायी आश्रयमा सहयोग	
१४	यूवा क्लब	सबै वडा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१५	बाल क्लब	सबै वडा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गढवा उपशाखा	गढवा	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● क्षतीको लेखाजोखा, गैह्र खाद्य तथा खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास अन्य राहत वितरण तथा व्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार ● पारिवारिक सर्म्पक ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूर्नलाभको गतिविधिहरु
१७	गढवा उद्योगा वाणिज्य संघ	गढवा	● राहत तथा पुर्व तयारीमा सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग ● क्षतिको विवरणमा सहयोग	● राहत तथा पूर्नलाभको गतिविधिहरु
१८	आम्दा नेपाल मातृशिशु परियोजना	गढवा	● राहत तथा पुर्व तयारीमा सहयोग	● मातृ शिशुको स्याहार तथा सहयोग	● राहत तथा पूर्नलाभको गतिविधिहरु
१९	दक्षिण देउखुरी अधिकार मञ्च	गढवा	● राहत तथा पुर्व तयारीमा सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● राहत तथा पूर्नलाभको गतिविधिहरु
२०	बन तथा वातारण संरक्षण समन्वय समिति	गढवा	● राहत तथा पुर्व तयारीमा सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● राहत तथा पूर्नलाभको गतिविधिहरु
२१	बजार व्यवस्थापन समिति	गढवा वजारमा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग ● अस्थायी आश्रयमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग

२२	देउखरी सामुदायिक पुस्तकालय तथा श्रोत केन्द्र	गढवा वजारमा	● शिक्षा तथा विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरु	● राहत बितरणमा सहयोग ● प्रतिकार्यका गतिबिधिमा सहयोग	●
२३	गढवा बहुमुखी क्याम्पस	गढवा वजारमा	● शिक्षा तथा जनचेतनामुलक गतिबिधिहरु	● अस्थायी आश्राय स्थलको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने	●
२४	थारु कल्याणकारिणी सभा	गढवा वजारमा	● विपद् पूर्बतयारीका लागी समुदायलाइ उत्प्रेरणा	● राहत तथा प्रतिकार्यका सहयोग	● पुनर्लाभ पुननिर्माणका कार्यमा सहयोग
२५	यादव सेवा समाज	गढवा वजारमा	● विपद् पूर्बतयारीका लागी समुदायलाइ उत्प्रेरणा	● राहत तथा प्रतिकार्यका सहयोग	● पुनर्लाभ पुननिर्माणका कार्यमा सहयोग
ख	**गाँउपालिका बाहिर**				
१.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा	तुलसीपुर	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● क्षतीको लेखाजोखा, गैह्र खाद्य तथा खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास अन्य राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार ● पारिवारिक सर्म्पक ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूनरलाभको गतिविधिहरु
२.	जिल्लाविपद् ब्यवस्थापन समिति (जिल्ला प्रशासन कार्यालय)	घोराही	● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● क्षतीको लेखाजोखा, गैह्र खाद्य तथा खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास अन्य राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूनरलाभको गतिविधिहरु
३.	जिल्ला समन्वय समिति	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● स्रोत ब्यवस्थापन ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूनरलाभको गतिविधिहरु
४.	कृषि ज्ञान केन्द्र	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु	● राहत ब्यवस्थापन	● आजिविका सम्वन्धि गतिविधिहरुमा सहयोग
५.	स्वास्थ्य कार्यालय	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु (आपत्कालिन स्वास्थ्य सामाग्री तथा	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● स्रोत ब्यवस्थापन ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा स्वास्थ्य पूनरलाभको गतिविधिहरु

			दक्ष जनशक्तिको तयारी)	● उपचार सेवा	
६.	भवन तथा शहरी विकास डिभिजन	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु (भूकम्प प्रतिरोधि निर्माणका लागि दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन, सुरक्षित स्थानको पहिचना र व्यवस्थापन)	● भौतिक संरचना क्षतीको लेखाजोखा ● भग्नावशेषहरुको सरसफाई ● अस्थायी आवासमा सहयोग	● पूनरनिर्माणका गतिविधिहरुको संचालन
७.	शिक्षा सवन्वय ईकाइ कार्यालय	घोराही	● सचेनामूलक गतिविधिहरुको संचालन ● विद्यालय जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु ● प्राथमिक उपचार सेवा	● स्वंयमसेवक हरुको परिचालन ● खुल्ला चौरहरुमा अस्थायी आवासमा सहयोग	● शिक्षाा सम्वन्धि पूनरलाभका गतिविधिहरु संचालन
८.	भेटेनरी तथा पशु सेवा बिज्ञ केन्द्र	घोराही	● पशु सम्वन्धि जोखिमहरुको न्यूनिकरणका गतिविधिहरु	● मृत पशु व्यवस्थापन	● जिविकोपार्जनका गतिविधिहरुमा सहयोग
९.	दाङ उद्योग वाणीज्य संघ	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१०.	घरेलु कार्यालय	घोराही	● सिप विकासका गतिविधिहरु		● जिविकोपार्जनका गतिविधिहरुमा सहयोग
११.	ब्यापार संघ	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१२.	यातायात ब्यवसायी संघ	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१३.	निर्माण ब्यवसायी संघ	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१४.	होटल ब्यवसायी संघ	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१५.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	घोराही	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु (विद्युत लाईन ब्यवस्थापन)	● अस्थायी आवासका लागी बत्ती उर्जाको ब्यवस्थापन	● पूनरलाभकागतिविधिहरु संचालनका लागि उर्जाको सहयोग
१६.	नेपाली सेना	घोराही	● विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ● विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग

१७.	शसस्त्र प्रहरी वल हे क्वा. २९ नं. गण	भालुवांग	● विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ● विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१८.	सुआहरा	घोराही	● पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत व्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग
१९.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	घोराही	● विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ● विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
२०.	जल उत्पन्न प्रकोप तथा सिंचाई डिभिजन कार्यालय	लमही	● पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत व्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग
		तुलसीपुर	● पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत व्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग
२१.	नगरपालिका	अन्य ९ वटा स्थानीय तहहरु	● पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत व्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग

७. तापक्रम र वर्षाको विश्लेषण

बाताबरणमा आएको परिवर्तनका कारण विगत दशकदेखि समुदायमा अनावृष्टि, अतिवृष्धि, खण्डवृद्धि, तापक्रममा वृद्धि, गर्मी तथा जाडोको समयमा परिवर्तन, खाद्य उत्पादनमा कमी, अस्वभाविक रुपमा विपद्का घटनाहरुमा वृद्धि, नयाँ रोगहरु, पानीक मुहनाहरु सुक्ने, नयाँ बाली तथा पशुरोगहरुको महशुस गरेका छन् । यस्ता परिवर्तनका कारणले प्रत्यक्ष मानिसहरुको स्वास्थ्य तथा आजिविकामा प्रत्यक्ष प्रभाव गरेको छ । जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग, मध्य तथा सुदुरपश्चिम मौषम तथा जलवायु मापन कार्यालयको बिगत १२ बर्षको तथ्यांक हेर्दा यस क्षेत्रको न्यूतम तापक्रम ० डिग्रिसेल्सीयस देखी अधिकतम तापक्रम ४०.५ डिग्रिसेल्सीयस र सरदर बार्षिक बर्षात १२६६.३ देखी १७७९.५ मिलिमिटर रहेको पाईएता पनि चाडोमा शितलहर र गर्मीमा लुको सामस्याका कारण मानविय तथा भौतिक क्षती भने नभएको पाईन्छ । आन्तरिक बसाई सराई, आर्थिक बोझ, प्राकृतिक श्रोत साधनको दोहन र बेरोजगारीको अवस्थाहरु सिर्जना गरेको छ । अत्याधिक प्लाष्टिकजन्य सामाग्री प्रयोग, सरसफाई अभाव, वन फडानी, अत्याधिक रासायनिक मलखादको प्रयोग र आगलागी तथा डडेलो लगाउने प्रचलनले यस समस्यालाई थप बढाएको छ । पूर्व सुचनाको अभाव, अनुकुनलका उपायहरु बारेमा जानकारी भए पनि गाउँपालीकाको प्राथमिकतामा नहुनु तथा थप गतिविधिहरु संचालन गर्न नसकिनुले बढ्दै गएको प्रभाव र वारम्वारता भविश्यमा थप जटील बन्ने देखिन्छ ।

८. **लक्षित समूह छलफल** (गाउँपालिकाका सबै वडाहरु)

क्र. सं.	क्षेत्रगत विषयहरु	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	कारक तत्व	सम्भावित समाधानका उपाय
१	विपद् र विपद्का सवाल	जनसंख्यामा कमी, प्राकृतिक स्रोतको प्रयाप्तता, सामुदायिक संलग्नतामा विभिन्न न्यूनिकरण का कार्यहरु र जनसहभागिता जस्ता कारणले विपदका घटनाहरु कम थिए भने प्रभाव पनि कम रहेको पाइन्छ साथै आजिविका पक्ष समेत राम्रो रहेको देखिन्छ ।	विप्दको संख्या र प्रकार र बारम्बारतामा वृद्धि, प्रभावमा वृद्धि, समुदायको जोखिम थप वृद्धि हुदै छ भने बहुप्रकोपको संकटासन्नतामा समेत वृद्धि भएको छ ।	जनचेतनामा कमी, पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यमा कमी, अव्यवस्थित विकास निमार्ण, परम्परात अभ्यास, अस्थिर सरकार, आर्थिक कमजोरी, सेवा पहँचको अवाभ, नीतिगत कमजोरी,	जनसंख्यामा वृद्धि, प्राकृतिक साधनको दोहन, मौसममा आएको फेरवदल पूर्व तयारीको अभाव, अनुकुलन तथा सचेतनमा कमी	सचेतना अभिवृद्धि, जोखिमको लेखाजोखा, एकिकृत विकास निर्माण, समुदायको क्षमता अभिवृद्धि, समुदाय केन्द्रीत सिप र सामाग्रीको व्यवस्थापन, जनकेन्द्रीत नीति तथा योजना निर्माण र कार्यान्वयन
२	जीविकोपार्जन तथा खाद्य सुरक्षा (जस्तैः उत्पादन बढ्नु वा घट्नु, कृषि प्रणाली वा प्रक्रियामा आएको फरक, स्थानीय प्रजाति हराउनु वा नयाँ प्रजाति प्रयोगमा आउने)	बालीहरुको उत्पादनशिलता धेरै भएकोले खाद्यान्नमा प्रयाप्तता थियो, प्राङगारिक मलको प्रयोग र सिंचाई र मौसमी पानीले उत्पादनमा सहज थियो ।	सिंचाईको अभाव मौसमी वर्षमा कमी, खेती लगाउने तथा भित्राउने समयमा ढिलाई तथा फरपना, उत्पादनमा कमी	पानी पर्ने मौसममा परिवर्तन, आवश्यकता अनुसार पानी नपर्नु, रासायनिक मलको बढी प्रयोग, माटो को उर्वरा शत्ति कमजोर भएको	रसायनिक मल प्रयोग तथा पानि समयमा नपर्नु	सिंचाईको प्रवन्ध, सिप विकासमा जोड, बैकल्पिक खेती प्रणालीको विकास, नयाँ उन्त जातको प्रजातिका विउ, मल, विषादी, कृषि प्राविधिक को सहयोग लिनु पर्ने
३	मानव स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा	पहिले झाडा पखाला, दादुरा, कुष्ठ रोग	पानिज्न्य रोग हैजा कम हुनु ,छाला को रोग ग्यासटिक, पेटको रोग	बाढी का कारण पानी तथा बातावरण दुसीत हुनु	वडा मा निमार्ण गरीयका नाला हरु समयमा सफा नहुनु, नाला छोपेको न हुनु	वडा स्तरका नाला हरु छोपने , समुदायले जता ततै फोहर मैला न फालने पोहर मैला हरु

क्र. सं.	क्षेत्रगत विषयहरु	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	कारक तत्व	सम्भावित समाधानका उपाय
	महामारी		लागनु		, समुदायका ब्यत्ति हरु जता ततै पोहर फालनु	बेबस्थीत ठाउमा फाल्ने तथा सरसफाइ मा ध्यान दिनु पर्ने
४	वन तथा जैविक विविधता	पुराना परजाति हरु लोप हुदै गइ रहेको छ जस्तै गिध,चिल,बगेडी ,सुगा को संख्या,हिले तथा साना किसिममो माछा,	गिध लोप हुदा मरेको पशु हरु सिनो जता ततै फाल्ने भएको ले बातावरण दुषित भएको,बगेडी लोप हुदा बाली नालिमा लागेको किडा फट्याग्रा हरु किसान लाइ धेरै दुख दिदा किसानले बाली जोगाउन विषादी प्रयोग गदा जमिनमा बसने गगैटो,घोगि,गडयौला,हिले माछा,शर्प हरु नष्ट भइ रहेको छ ।	अत्याधिक विषाधी प्रयोग,चिसोमा चिसो धेरै हुनु, गर्मी मा गर्मी धेरै हुनु,समयमा पानी नपनु, इत्यादी हुन्	अनावश्यक कल कारखाना चलाइ गर्मी ,धुवा धुलो अत्याधिक मात्रामा उडाउनु जस्तै ईटा कारखाना, अत्याथिक सावरी साधान, प्लाष्टिक जन्य सामाग्रीको प्रयोग, अत्याधिक उर्जाको प्रयोग, जनसंख्यामा वृद्धि, भौतिक संरचानाको अत्याधिक निर्माणका कारण प्राकृतिक साधानका् दोहन, ठुलो ठुलो घर निमार्ण हरु	क्लकारखाना हरु मानव बस्ती बाट टाढा,बेबस्थीत तरीकाले संचालन गर्ने, निमार्ण कार्य गर्दा निमार्ण सामग्री हर छोपेर ढुवानी गराउने ,छोपेर राखने,खुखरा फर्म हरु ब्यवस्थीत संचालन गर्ने ।
५	जलश्रोत तथा उर्जा	कम गहीराइमा पानी उपलब्धता, शुद्धपानीको प्रयाप्तता, सिंचाई तथा अन्य प्रयोजनका लागि प्रशस्त पानीको उपलब्धता,	पानीको स्रोतहरुमा सुक्दै जानु, खानेपानीको अभाव, सिंचाई अभाव, पानी जन्य रोगहरुमा वद्धि, बेमौसमी अतिवृष्टि, अनावृटि, खण्डवृष्टि,	खेत बारीमा विभिन्न किसिमको विषादी को प्रयोग, खुला दिशा पिशाब तथा फोहर मैला गर्नु, प्लाष्टिकजन्य सामाग्रीको प्रयोग, पानीका मुहानहरु सुक्दै जानु, अब्यवस्थित पानको प्रयोग, वन फडानी,	अनावृष्टी, तापक्रममा वृद्धि, पानीका मूहानहरु सुक्दै जानु, अत्याधिक उर्जाको खपत, सिंचाई सुविधानको अभाव, असन्तुलित विकास निर्माण, वन फडानी	ब्यवस्थित खानेपानीको योजना, जल तथा जलाधारको संरक्षण, वृक्षरोपण, आकासेपानीको प्रयोग, बैपल्पिक खेती प्रणालीको विकास, प्रविधि र प्राविधिक ब्यवस्थापन, भूमिगत पानीको ब्यवस्थापन र पानीको डिर्स्चाज पद्दतीमा जोड । पानी खपत बानीको विकास, पानी जन्य रोगहरु न्यूनिकरण उपायहरुको कार्यान्वयन

९. स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधिको लेखाङ्कन : (सामानाको अपायहरु)

क्र. सं.	विपद् / प्रकोपको प्रकार	विपद् पहिले गरिएका पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्य		विपद्को सामनाका लागि विपद्को समय र पछि अपनाइएका विधि	
		व्यक्तिगत रूपमा	सामुहिक रूपमा	व्यक्तिगत रूपमा	सामुहिक रूपमा
१	बाढी/ डुवान	घरायसी सचेतना घर तथा खेतवारीमा कुलेसो काटेने, भल पानी तर्काउने	स्पर तथा बाँहरुको निर्माण, डुवान क्षेत्रमा पानी निकासको प्रवन्ध,	खाना तथा आवासको व्यवस्था, पानी निकासको प्रवन्ध, सहयोगको याचना	राहत व्यवस्थापन, बाँध तथा स्परहरुको निर्माण, उद्धार कार्य, प्रभावितहरुलाई सहयोग
२	आगलागी	आगो लागने प्रजलन शिल सामाग्री सलाइ ,इन्धन, बच्चा हरुको पहुच बाट टाढा राखने,	जनचेतना मुलक गतिविधिहरु रेडियो, टिभी बाट प्रसारण,	आगो लागे पछी प्रहरी, विद्युत कायार्लयलाई फोन गरी बोलाउने, समुदायमा खवर गर्ने, प्रजलनशिल सामाग्री, इन्धन, आगोको को पहुच बाट टाढा राख्ने, नजिकमा रहेको पानी को स्रोत बाट आगो निभाउने, बालुवा, धुलो, हरियो झारहरु बाट आगो लाई नियन्त्रण गर्ने, घर भित्र रहेको ब्यक्ती, धन माल बाहिर निकाल्ने सुरक्षित ठाँउ तथा घाइते भएको लाइ अस्पताल मा पुऱ्याउने ।	जनचेतना मुलक गतिविधिहरु रेडियो, टिभी बाट प्रसारण, स्थानिय सुरक्षा कर्मी, समुदाय मिली आगो निभाउने गरेको ।
३	सर्प दशँ	घर आँगन सरसफाई	– संचेतना अभिवृद्धि – सडक नाटक – गित प्रतियोगिता – रेडियो कार्यक्रम	अस्पताल लगि उपचार गराएको	–
४	हावाहुरी	कमजोर घरका छाना तथा बलेसी हरु बलियो तरकिले कसिएको	–	विपद् परि रहेको बेलामा पशु चौपाया ब्यत्ति हरु सुरक्षित स्थान जानको लागि खवर गर्ने	आवश्यकताको आधारमा राहत वितरण
५	स्वास्थ्य समस्या	–	–	झारफुक तथा हेल्थपोष्ट लैजाने	–
६	शितलहर	न्यानो लुगा लगाउने आगो ताप्ने	–	न्यानो लुगा लगाउने, आगो ताप्ने आगो बाल्ने दाउराको ब्यवस्था गर्ने ।	–
७	सडक दुर्घटना	–	–	सुरक्षाकर्मीलाई सुचना दिने, अस्पताल लैजाने	–
८	सुक्खा खडेरी	बैकल्पिक सिंचाईको खोजी	–	–	–

खण्ड - ३ : दिर्घकालिन सोंच, परिदृश्य, लक्ष्य, नीति तथा रणनीति

३.१ दिर्घकालिन सोंच

गढवा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलावयुजन्य जोखिम ब्यवस्थापनका कार्यलाई संस्थागत गरि विपद् उत्थानशील समुदाय तथा गाउँपालिकाको रुपमा निर्माण गर्ने यसको दिर्घकालिन सोंच हुनेछ । उत्थानशिल गाँऊपालिका निर्माणका लागि सचेतना अभिवृद्धि, पूर्वतयारी र जोखिमहरुको पहिचान तथा प्राथमिकताको आधारमा जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधीहरु गाउँपालिकाको वार्षिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण गर्दै संचालन गर्ने दिर्घकालीन सोच रहेको छ । यस योजनाले सिफारिश गरेका गतिविधिहरुलाई अल्पकालिन (तत्कालिन गर्नुपर्ने), मध्यकालिन र दिर्घकालिन योजनामा विभाजन गरी वार्षिक कार्यायोजनाको मिार्नण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।

३.२ परिदृश्य

गढवा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरणका तथा जलवायुजन्य जोखिम ब्यवस्थापनका क्रियाकलापहरुमा वडा तथा समुदायको अधिकतम सहभागिता मार्फत हरेक वडा तथा समुदायको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने र विपद्बाट हुने मानविय, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक तथा जीविकोपार्जनका श्रोत,साधनहरुमा हुने क्षतिमा कम गर्दै समुदायको उत्थानशीलतालाई सुदृढ गर्नु यस स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनाको परिदृश्य हुनेछ ।

३.३ लक्ष्य

गढवा गाउँपालिकामा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै गाउँपालिका तथा समुदायको विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्न योगदान पु¥याउनु यस योजनाको मुख्य लक्ष्य रहेको छ ।

३.४ उद्देश्य

- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गर्न न्यूनतम आधार तथा साझा मापदण्ड निर्धारण गर्नु ।
- स्थानीय तहमा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील गाँऊपालिकाको निर्माणमा योगदान गर्नु ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्यमा स्थानिय तथा वाह्रय स्रोतको पहिचान तथा परिचालनबाट गाँऊपालिकालाई उत्थानशिन नगरको रुपमा स्थापित गर्नु ।
- स्थानीय तहका नीति तथा विकास कार्यक्रममा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला , बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरू, नेपाल सरकारले लक्षित समूह भनी परिभाषित गरेका वर्ग) को समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनलाई संस्थागत गर्न मार्ग प्रशस्त गर्नु ।

३.४ नीति

स्थानीय तहमा रहेका सरकारी, गैह्सरकारी तथा निजी तथा सार्वजनिक निकाय तथा संघसंस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा गाँऊपालिका स्तरमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्य तथा पदाधिकारी एवं समुदायका ब्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धिका गतिविधिहरुमा सहभागिता गराई क्षमता विकास गराउने, स्थानीय तथा वाह्य स्रोतको पहिचान तथा परिचालनका माध्यमबाट जोखिम न्यूनिकरण, विपद् पूर्व तयारी र आवश्कता अनुसारको विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरु गर्नु गराउनु यस योजनाको मूल नीति हुनेछ ।

३.५ रणनीति

यस स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनालाई कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिका स्तरीय विभिन्न कार्यदलहरुको गठन क्षमता विकास, आन्तरिक स्रोतको व्यवस्थापन, बाह्य सरोकारवाला निकायहरुसँगको समन्वयमा जोड दिइने छ । सामुदायिक सचेतना अभिवृद्धि बढाउदै सामुदायिक सहभागितामा न्यूनिकरणका उपायहरुको कार्यान्वयन गर्ने र सामुदायिक क्षमताको अभिवृद्धि तथा सामाग्रीगत व्यवस्थापन सहितको पूर्वतयारीको माध्यमबाट विपद् प्रतिकार्य गर्ने मूल रणनीति लिइने छ । भारतसँग सिमानामा भएको क्षेत्र र छाडा पशुचौपायहरुको समस्यालाई संङघीय सरकार, प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा जोखिम न्यूनिकरण प्रयास गर्ने रणनीति अंगिकार गरिनेछ । वर्तमान समयमा अनावृष्टिका कारण बढ्दै गएको सुख्खा खडेरीको समस्या समाधानका लागि प्रदेश सरकारको समन्व्यमा कृषि उब्जानीका लागि प्रविधि र प्राविधिकको व्यवस्थापन तथा भूमिगत तथा गह्रा सिंचाईका लागि समुदायलाई प्रोत्साह गर्ने योजनाको विकास गर्ने रणनीति लिइएको छ । आगलागी समस्या तथा भैपरी आउने भवितब्य घटनाहरुमा तत्काल स्वास्थ्य सुरक्षा तथा जिवन रक्षाका लागि गाउँपालिकामा बारुणयन्त्र र एम्बुलेन्स ब्यवस्थापन गर्ने योजना गरिएको छ । डेंन्गु, झाडापखला, प्रजनन स्वास्थ्य तथा सरसफाई आदी जस्ता समस्याले जोखिममा रहको समुदायहरुमा विभिन्न निकायहरुको सहकार्य तथा समन्वयमा सचेतनामूलक गतिविधिहरु, आपत्कालिन स्वास्थ्य सामाग्रीहरुको भण्डारण र स्वास्थ्य शिविरहरु संचालन गरिने छ ।

- गाउँपालिकामा रहेका सरोकारवाला निकाय तथा संघ/संस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने, स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना निर्माण गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्य तथा पदाधिकारी एवं समुदायका ब्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धिका गतिविधिहरुमा सहभागिता गराई क्षमता विकास गराउने ।
- उक्त योजनाको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तहले आफ्नो स्थानीय स्तरमा उपलब्ध साधन, स्रोत, साँस्कृतिक तथा पर्यावरणीय संरचना अनुकुल विभिन्न रणनीतिहरु अवलम्वन गर्न सक्नेछ ।
- समुदायमा रहेका प्रकोप तथा जोखिमको पहिचान तथा क्षमताको लेखाजोखा, योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा वडा तथा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।
- स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशिल स्थानमा रहेका बस्तीहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।
- पश्चिम राप्ती नदिको बाढी, खहरे वाढी तथा आगलागीबाट हुने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नकालागि पुर्वसूचना प्रणालीको स्थापनाका लागि संघ, प्रदेश तथा सबै सरोकारवाला निकायहरुसंग समन्वय तथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।
- वडा तथा समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधन अधिकतम् उपयोग गर्ने ।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई गाउँपालीकाको बार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मूलप्रवाहिकरण गर्दै लैजाने ।

गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./वडाहरु	साविक वडाहरु	घरधुरी संख्या	जनसंख्या		
				पुरुष	महिला	जम्मा
१	गोवरडिया	१	१३०२	३४५२	३३९७	६८४९
२	गोवरडिया	२,३	९९३	२९६७	२७२७	५६९४
३	गोवरडिया	४,५,६,७,८,९	१०९१	३०१२	२९३८	५९५०
४	गगापस्पुर	१,२,३,४,५	१०९६	३१६६	२९६३	६१२९
५	गगापस्पुर	६,७,८,९	११११	३२१०	२९६७	६१७७
६	गढवा	१,२,३,४,५	१२१७	३४४१	३२०९	६६५०
७	गढवा	६,७,८,९	१०४८	२८९७	२८२८	५७२५
८	कोइलावास	१,२,३,४,५६,७,८,९	१८०	५२८	५०५	१०३३

DRAFT

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./वडाहरु	साविक वडाहरु	घरधुरी संख्या	जनसंख्या		
				पुरुष	महिला	जम्मा
	जम्मा	३६	८०३८	२२६७३	२१५३४	४२२०७

स्रोत : समुदायको प्रकोप, संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाबाट आएको तथ्यांक२०७५

गाउँपालिकामा भएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विवरण

वडा नं.	अपाङ्गताको प्रकार	महिला	पुरुष	जम्मा
१	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	३८	४६	८६
२	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	२२	२८	५०
३	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	२६	३४	६०
४	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	२४	३१	५५
५	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	२८	४७	७५
६	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	३४	७८	११२
७	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	३२	५३	८५
८	शारिरिक, दृष्टिविहिन र बौद्धिक	८	१२	२०
जम्मा		२१२	३२९	५४१

स्रोत : राप्ती बहिरा संघ, दाङ्गको तथ्यांक २०७६

खण्ड - ४ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमलाई मूलभूत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत विकास योजना, भौतिक पूर्वाधार विकास, प्राक्रितिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपाजनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नुपर्ने कार्यहरू तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका विधिको मूलप्रवाहीकरण गर्ने जस्ता प्रमुख क्रियाकलापलाई आधार मानेर स्थानीय समस्या समाधान गर्ने क्रियाकलापलाई निम्नबमोजिको प्राथमिकीकरण गरिएको छ ।

४.१ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका योजनाहरु

विपद्को सङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिम विश्लेषणबाट प्राप्त परिणाम बमोजिम अत्याधिक जोखिम रहेका समुदाय वा वडामा जोखिम न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गर्नु पर्ने क्रियालापलाई विपद् पहिले गरिने क्रियाकलापको रूपमा प्राथमिकीकरण गरिएको छ । यस चरणमा गर्नु पर्ने कार्यलाई निम्न दुई खण्डामा विभाजन गरी प्राथमिकता निर्धारण गरिएको छ ।

४.१.१ नीतिगत व्यवस्था तथा निर्णय :

गाउँपालिकाले विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने आवश्यकता अनुसार जिम्मेवारी सहित कार्यदलहरू (समन्वय, सञ्चार तथा पूर्वचेतावनी, खोज तथा उद्धार, राहत व्यवस्थापन तथा पुनःस्थापन, क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषणजस्ता कार्यदल) गठन गरिएको छ । त्यसैगरी प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम आवश्यकताका आधारमा नीतिगत निर्णय समेत गरी विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा ब्यवस्थापन ऐन, निति, रणनीतिक योजना, प्रतिकार्य योजनामा कार्यहरू निर्धारण गरी उपयुक्त ढाँचामा उल्लेख गरिने छ ।

४.१.२ जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

विपद् तथा जलवायू जोखिम अनुकुलन ब्यवस्थापनको आधारशिला नै यस प्रतिको समुदायको सजगता र जिम्मेवारीको बोध हो । जब सम्म विपद ब्यवस्थापनमा समुदायको सचेतना अभिवृद्धि हुदैन त्यस क्षेत्रमा जति नै योजनाहरु संचालन गरेता पनि दिगो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिदैन तसर्थ गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा विपद् प्रति रहेको अज्ञानता हटाएर जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सचेतना अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका निम्न गतिविधिहरु संचालन गर्नेछ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	अनुमानित बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	विपद सम्बन्धी जनचेतनाको अभाव	१) गाउँपालिका स्तरमा कम्तिमा ५ दिनको विपद व्यवस्थापन प्रशिक्षक प्रशिक्षण संचालन गर्ने, २) प्रशिक्षक प्रशिक्षण प्राप्त ब्यक्तिहरुको परिचालनमा गाउँपालिकाका ८ वडामा (एक वडाका कम्तिमा १-२ स्थानमा) विपद जोखिम न्यूनीकरण, जलवायू परिवर्तन असर तथा अनुकुलनका उपायहरु सम्बन्धी ज्ञान विद्यालय तथा समुदायलाई अभिमुखिकरण गर्ने । ३) विपद व्यवस्थापन तथा जलवायू अनुकुलन सम्वन्धि विभिन्न सुचना, शिक्षा तथा संचारका सामाग्रीको विकास तथा वितरण गर्ने । ४) विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धि विद्यालय कक्षा संचालन गर्ने गराउने । ५) विपद व्यवस्थापन सम्वन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय दिन, दिवस सबै क्षेत्रमा मनाउनलाई प्रेरित गर्ने । ६) विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्वन्धि सुचना शिक्षा, संचार सामाग्रीको विकास र वितरण गर्ने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँ कर्यपालिका	१० लाख	गाउँपालिका रेडक्रस तथा गाउँपालिकाका विषयगत शाखा	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरु	१ वर्ष भित्र
२	सर्पदंश उपचार केन्द्र नहुनु	गाउँपालीकाको पहलमा सर्पदंश उपचार केन्द्रको स्थापना गरि संचालनमा ल्याउने	गाउँकार्यपालीका	१ करोड ५० लाख	गाउँपालीका	प्रदेश, संघीय सरकार, नेपाली सेना	१ बर्ष भित्रमा
३	वडा स्तरमा विपद व्यवस्थापन समिति क्षमता तथा योजना नहुनु	१) गाउँपालिकाका सवै वडाहरुमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएतापनि किन के का लागि र कसरी भन्ने जानकारीका लागि क्षमता विकासका तालिम तथा कार्यशाला संचालन गर्ने । २) वडामा विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना निर्माण गराई वडा सभाबाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने । ३)वडाहरुमा प्रकोप, जोखिम तथा संकटासन्नता तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी सचेतना अभिवृद्धि गर्ने गराउने ।	वडा कार्यलय	१६ लाख	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	१ वर्ष भित्र

DRAFT

४	निति नियमहरुको प्रचार प्रसारमा कमी	१) विपद् पूर्व, विपद्को समय र विपद् पश्चात गर्नुपर्ने र यस क्षेत्रका सरोकारवालाहरुको बारेमा सचेतना अभिवृद्धि गर्ने । २) भवन निर्माण आचार संहिता, सडक सजकता जस्ता विषयमहरुमा सामुदायिक तथा विद्यालय शिक्षा कक्षाको व्यवस्था गर्ने । ३) भुकम्पीय सुरक्षाका लागी सचेताना अभियान संचालन गर्ने । ४) संघिय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानिय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धि रहेका नीति, कानून तथा योजना बारे स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई जानकारीमूलक गोष्ठी संचालन गर्ने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिति/ गाउँपालिका	८ लाख	शहरी विकास डिभिजन, जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	नियमित
५	बस्ती, भौतिक संरचना, स्वास्थ्य संथा, विद्यालयहरु सुरक्षित स्थानमा नहुनु र समुदाय का व्यक्ति तथा बालवाकिलाहरु विपद्को प्रभावको वारेमा सचेत नहुनु	१) गाउंपालिका भित्रका सवै वडाहरु बस्तीहरु तथा नीजि तथा सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरु र विद्यालयहरुको जोखिम नक्सांकन गर्ने र विद्यालय सुरक्षा योजना निर्माण गर्ने २) वडाहरु बस्तीहरु तथा नीजि तथा सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरु र विद्यालयहरुको जोखिम पहिचान, सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने र सोको सचेताना अभिवृद्धि गर्ने ३) विपद्को अवस्थामा आवश्यक सुरक्षाका लागी झटपट झोला र कृतिम घटना अभ्यास गराउने । ४) विद्यालय सुरक्षाका लागि प्रत्येक दिन विहानी शत्रको समयमा विपद सम्बन्धीको सन्देश प्रभाव गर्ने । ५) औपचारिक तथा अनौपचारिक स्थानिय समूहहरु तथा विद्यार्थीहरुका माध्यमबाट मौसमी सुचना र अपनाउनु पर्ने सजगताको सुचना सम्प्रेषण गर्ने गराउने ।	वडा स्तरी विपद व्यवस्थापन समिती तथा गाँऊपालिका को शिक्षा शाखा	१६ लाख	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका विद्यालय सुरक्षा कार्यक्रम	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	२ वर्ष भित्र ।
६	विपद समयमा आपतकालीन ज्ञानको अभाव	गाउँपालिकाका सवै वडामा भुकम्प, बाढी, पहिरो, हावाहुरी, आगलागी, चट्यांग, स्वास्थ्य समस्या, शितलहर लगायतका विपद्को समयमा गर्नेपर्ने आपतकालीन पुर्वतयारीका बारेमा सचेतना अभियान सुरु गर्ने र कम्तीमा नियमित कृतिम घटना अभ्यास गर्ने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका	१६ लाख	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी / गाउँपालिका	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	प्रत्येक वर्ष
७	समन्वय तथा	१) जिल्ला स्तरीय विपद समबन्धी सरोकारवाला निकाय संग प्रभावकारी	स्था.वि. तथा ज.उ	१६ लाख	जिल्ला विपद् व्यस्वाथापन	विकास साझेदार	आवश्यकता

	सहकार्यको अभाव	समन्वय सहकार्यको विकास गर्ने २) विपद् सूचना प्रणाली लाई संस्थागत रुपमा स्थापित गर्ने ३) सुरक्षा निकाय संगको समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउने ।	समिती/ गाउँपालिका		समिती	सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	अनुसार
८	प्रकोपगत सचेतनामा कमी	१) आपतकालिन स्वास्थ्य जस्तै भूकम्प, बाढी, शितलहर, सर्पदंश सडक दुर्घटना, आगलागी, झाडाापखला, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य, सरुवा रोगका बारेमा गाउँपालिकाका सवै वडामा सचेतीकरण गर्ने । २) सवै वडा कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा आवश्यकताको आधारमा २ थान स्टेचर र २ प्राथामिक उपचार तालिम र किटको व्यवस्था गर्ने । ३) जेव्राक्रसको व्यवस्था, विपद् जन्य सुचनाहरुको होडिङ्ग बोर्ड र सडक सुरक्षा सचेतना अभियान गर्ने । ४) मदिरा तथा लागू पदार्थ नियन्त्रणका लागी अभियन संचालन गर्ने । ५) विपदको समयमा महिला तथा बालवालिकाहरुलाई र अपाङ्गको संरक्षणलाई प्रथामिकता गर्ने । ६) विपद व्यवस्थापनमा सामाजिक समावेशीका आधारमा सबैको अर्थपुर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने । ७) मौसममा हुन सक्ने परिवर्तन तथा हुन सक्ने विपद्का घटनाहरुका बारेमा अग्रीम जानकारी मार्फत सुरक्षा उपायहरुको अवलम्वनका लागि विद्युतिय सञ्चारको विकास र विस्तार गर्ने । ८) घरबाट निस्कने तरल तथा ठोस फोहर व्यवस्थापनका बारेमा सैद्धान्तिक तथा व्यवहारीक ज्ञानको अभिवृद्धि गर्ने । ९) वाली जन्य पदार्थको उचित व्यवस्थापन र विर्सजनको व्यवस्था (घरयासी सामाग्री निर्माण तथा प्राङ्गारिक मल वनाउने सिप र सामाग्री) १०) विद्यालय सुरक्षाका लागि सुरक्षीत पर्खाल (ताल तथा पोखरी)	स्था.वि. तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका	२४ लाख	जिल्ला विपद् व्यस्थाथापन समिती, नेपाल दुर संञ्चार घरेलु विकास कृषि र पशु विकास शिक्षा शाखा	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	२ वर्ष मौसम अनुसार नियमीत
९	प्रतिकार्यका लागी कार्यदलहरु	गाउँपालिका भित्र विपद प्रतिकार्यका लागी माथी उल्लेखित रणनिती अनुरुपा निम्नानुसार कार्यदल गठन	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/	१६ लाख	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समति तथा	विकास साझेदार सरकारी	१ वर्ष भित्र

DRAFT

	को गठन नहुनु	गर्ने : ● समन्वय तथा सूचना कार्यदल ● खोज तथा उद्धार कार्यदल ● लेखमजोखा कार्यदल ● प्राथामिक उपचार कार्यदल ● क्षति विश्लेषण कार्यदल ● राहत वितरण तथा व्यवस्थापन कार्यदल ● कृषि तथा खाद्य सुरक्षा कार्यदल ● संरक्षण कार्यदल(महिला बालवालिका तथा अपाङ्ग) ● स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यदल ● शिक्षा कार्यदल ● गैर खाद्य तथा आपतकालिन आवास कार्यदल ।	गाउँपालिका		नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र अन्य सरोकारवाला निकाय	तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	
१०	सुरक्षित स्थानको वारेमा जानकारी नहुनु	गाउँपालिकाका सवै वडामा विद्को समयमा आवश्यक पर्ने आपत्कालिन व्यवस्थापनका लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने, सुरक्षित स्थान प्रयोग सम्बन्धी योजना बनाउने	वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिती	६ लाख	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका तथा रेडक्रस जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	१ वर्ष भित्र
११	मापदण्ड विपरीत भवन निर्माण तथा भवन निर्माण आचार संहिता पालना नहुनु ।	१) भवन निर्माण गर्दा मापदण्ड पुराउन लगाउने । २) भवन निर्माण आचार सहिँता कडा रुपमा पालना गराउन लगाउने । ३) सडक मापदण्ड र प्राकृतिक स्रोतको मापदण्ड अनुसार संरचना बने नबनेकोनियमित अनुगमन गर्ने गराउने ।	स्था.वि. तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका	८ लाख	शहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यलय	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	नियमित
१२	आपतकालीन अवस्थाका आधारभूत आवश्यकता बारेमा सचेतना कमी	विपद्का समयमा अति आवश्यक तथा आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिका लागि चाहिने सामाग्रीको (आवास, स्वच्छता तथा सरफाई, खानेपानी, स्वास्थ्य र संरक्षण) बारेमा सम्भावित प्रतिकार्यमा संलग्नहुने जनशक्तिलाई अभिमुखिकरण गर्ने तथा सामाग्रीको भण्डार गर्ने गराउने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती, गाउँपालिका को सामाजिक सेवा, महिला तथा बालबालिका, स्वास्थ्य शाखा	१६ लाख	वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिती रेडक्रस, सुरक्षा निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य सरोकारवालाहरु	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह सरकारी निकायहरु	२ वर्ष भित्र

DRAFT

४.१.३ जोखिम न्यूनीकरण :

गढवा गाउँपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सङ्कटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न वडा तथा समुदायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ । विशेषत गाँऊपालिकामा भूकम्प, बाढी तथा डुवान, आगलागी, स्वास्थ्य समस्या (झाडापखला, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य समस्या, आँखा तथा छालाजन्य संक्रमण) शितलहर, सडक दुर्घटना, खडेरी, विद्युत करेन्ट, जंगली जनावरको समस्याको उच्च जोखिम रहेको छ भने हावाहुरी, सर्पदंश, छाडा पशुचौपाया चट्याङ र कुकुर टोकाईको जोखिम मध्यम रहेको छ तसर्थ जोखिमताको आधारमा न्यूनिकरणका उपायहरुलाई गाँऊपालिकाको विकास योजनासँग एकिकृत गरि संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । जोखिम न्यूनिकरणका लागि गाँऊपालिकाको स्थानिय स्रोत तथा बाह्य निकायहरुसँगको समन्वय तथा आर्थिक सहकार्यमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ । जोखिम न्यूनिकरणका लागि निम्न गतिविधिहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा संचालन गर्दै अगाडी बढ्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	भूकम्प	१) कम्तिमा ५० परिवारलाई व्यवस्थापन गर्न सक्ने २ वटा भुकम्प प्रतिरोधात्मक सुरक्षित आवस केन्द्रको निर्माण । २) हरेक भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा भुकम्पीय दृष्टिकोणबाट सुरक्षित गर्ने । ३) भूकम्प प्रतिरोधी निर्माणका लागि दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने (डकर्मी तथा सिकर्मी तालिम ४ वटा) ४) सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरुको भूकम्प प्रतिरोधी क्षमताको लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी, आवश्यकता अनुसार सवलीकरण गर्ने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती, गाउँपालिका	८ लाख	भवन डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ, उद्योग बाणीज्य संघ र अन्य पेशागत संघ संगठनहरु	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष
२	बाढी/डुवान	१) भारतसँग नीतिगत तथा कार्यगत सहमतीका लागि संघिय सरकार र प्रदेश सरकारसँग पहल २) पूरानो बाधँहरुको क्षमता विश्लेषण ३) नयाँ बाँध र स्परहरुको निर्माण ४) वृक्षारोपण ५) बाढी पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापना ६) डुवान क्षेत्रमा पानि निकासका लागि नहर तथा कूलोको निर्माण ७) सुरक्षित स्थानको पहिचान र व्यवस्थापन	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका	२ करोड	गाँऊपालिका जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	१ वर्ष १ वर्ष २ वर्ष १ वर्ष १वर्ष २ वर्ष २ वर्ष
३	आगलागी	१) मौसमी सुचना सम्प्रेषण, २) पूर्वतयारीका लागि सिप तथा सामाग्रीको व्यवस्था, ३) पानी संकलन ट्याङ्की निर्माण,	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका	८ लाख	गाउँपालिका जिल्ला स्थित सुरक्षा	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका	२ वर्ष

DRAFT

		४) दमकलको सेवाको व्यवस्था, ५) आग नियन्त्रण टोली गठन, दक्षता वृद्धि तथा परिचालन	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति		निकाय	साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु	
४	सर्पदंश	१) घरायसी तथा सामुदायिक सरसफाई अभियान, २) सर्पदंश उपचार केन्द्र सथापना गरी संचालन ३) पानी निकासको व्यवस्थापन, ४) स्थानिय स्तरमा प्राथमिक उपचारको दक्षजनशक्ति तथा आकश्मिक सामाग्रीको व्यवस्थापन,	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका , वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	१ करोड ५० लाख	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु, नेपाली सेना	१ वर्ष
५	हावाहुरी	१) हावाहुरी प्रतिरोधि संरचना निर्माण सिप विकास, २) बैकल्पिक बालीको विकास, ३) मौसमी सुचना प्रणालीको विकास, सुरक्षित उपायहरुको प्रचार प्रसार, ४) सुचना शिक्षा, संचार सामाग्रीको विकास र विस्तार, ५) प्राथमिक उपचार सिप र सामग्रीको व्यवस्था, ६) बृक्षरोपण	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	१६ लाख	गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष
६	स्वास्थ्य समस्या	**<u>झाडापखाला जन्य रोगहरु</u>** १) शौचालय निर्माणमा सहयोग २)आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक शौचालयको निर्माण र प्रयोग व्यवस्थापन ३) खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण ४)खुला सडक खाद्य निर्माण तथा विक्री र प्रयोजनमा प्रतिवन्ध, ५)खाद्य पदार्थ गुणस्तरको आवश्यकता अनुसार अनुगमन, ६)ब्यक्तिगत, वाताबरणीय तथा घरायसी सरसफाई अभियान	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	१६ लाख	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष
		<u>डेन्गु</u> १) सरसफाई अभियान २) डेन्गुको उच्च जोखिम रहेका क्षेत्रहरुमा प्रतिरोधि औषधी छर्ने ३) झुल वितरण ४) स्वास्थ्य शिविर तथा सक्रमण रोकथाम अभियान	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति		गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु	१ वर्ष

DRAFT

		आँखा तथा छाला संक्रमण १) व्यक्तिगत, वातवरणीय तथा घरायसी सरसफाई अभियान २) स्वास्थ्य शिविर संचालन ३) किराजन्य, पानी जन्य रोगको कमिको लागि कार्य	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति		गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	१ वर्ष
		प्रजनन स्वास्थ्य समस्या १) मातृशिशु स्वास्थ्य र रोगको रोकथामका उपाय र उत्प्रेरणा २) यौन रोग र स्वासप्रश्वास सम्बन्धि रोगको रोकथाम र उपचारको लागि सचेतना ३) गर्भवती, सुत्केरी र सुत्केरी पछिको अवस्थाको बारेमा सचेतनामुलक कार्य ४) स्वास्थ्य सम्बन्धि गतिविधि कार्यान्वयनको लागि बिभिन्न समुदायमा आधारित समुहहरुको परिचालन ५) प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि विद्यालय तथा सामुदायिक सचेतना कक्षा संचालन, ६) सार्वजनिक स्थल, कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा बाल, किशोरी, महिला र अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माण ७) निशुल्क प्रजनन स्वास्थ्य तथा अन्य स्वास्थ्य शिविरहरुको संचालन	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति		गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष
७	शितलहर तथा चिसो	१) मौसमी सुचना प्रणालीको विकास र विस्तार, २) स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालनका माध्ययमबाट सचेतना अभियानको संचालन ३) सामुहिक आगो ताप्ने तथा न्यानो कपडाहरु लगायतका सामाग्रीको वितरण ४) आर्थिक कमजोर भएका बस्ती तथा टोलहरुमा तातो खानेकुराहरु वितरण	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	१६ लाख	गाउँपालिका स्वास्थ्य र सामाजिक विकास शाखा	प्रदेश सरकार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	बार्षिक रुपमा
८	सडक दुर्घटना	१) सामुदायिक तथा विद्यालय कक्षा, २) सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, ३) नीतिगत कार्यान्वयनमा कडाई, ४) सडक स्तरोन्ती तथा नयाँ निर्माण, ५) सडक सुरक्षा संकेतहरुको मर्मत तथा निर्माण र स्थापना,	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, शहरी	१५ लाख	गाउँपालिका र जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष

DRAFT

		६) पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, ७) सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार	विकास डिभिजन				
९	सुख्खा खडेरी	१) बृक्षारोपण, वन जंगलको संरक्षण अभियान, २) आवश्यकताको पहिचान अनुसार को सिचाई योजना निर्माण र संचालन, ३) बैकल्पिक खेती प्रणालीको विकास र विस्तार, ४) प्रविधि र प्राविधिक सहितको बेमौसमी खेतीमा प्रोत्साहन, ५) पानीका स्रोतहरुको पहिचान र संरक्षण, ६) कृषकहरुका लागि सहुलियतमा भूमिगत सिचाई योजना वितरण	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका वडा विपद् ब्यवस्थापन समिति	१ करोड ५० लाख	गाउँपालिका कृषि शाखा	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	नियमित
१०	खानेपानी	१) नयाँ खानेपानीका योजनाहरु संचालनमा ल्याईने २) खानेपानीको श्रोतहरुको संरक्षण र वितरण प्रणालीमा सुधार ल्याउने ३) खानेपानीको परिक्षण गर्ने	गाउँपालीका , खापाउस	१ करोड	गाउँपालीका योजना शाखा	खापाउस, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	२ बर्ष भित्र

४.१.४ आपत्कालीन पूर्वतयारी :

गढवा गाउँपालिकाभित्र कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्नका लागि विपद् हुनु भन्दा अगावै ब्यवस्थापन गरिएको सिप, स्रोत, सामाग्री, र दक्षजनशक्तिको उचित ब्यवस्थापन नै पूर्व तयारी अन्तर्गत पर्दछ । विपदका घटनाहरुको प्रकार अनुसार नै विपद प्रतिकार्य क्षमता फरक फरक हुने भएकोले विपद् पूर्व तयारी पनि सोही बमोजिम गनुपर्ने हुन्छ । जति सवल पूर्वतयारीका कार्यहरु हुन्छ विपद्को प्रभाव त्यही अनुसार कम गर्न सकिन्छ भने प्रभावितको आधारभूत आवश्यकताको पनि सहि समय, गुणस्तर र परिमाणमा परिपूर्ति हुन्छ । यही यर्थाथलाई मध्येनजर गरी गाँऊपालिकाको बहुप्रकोप जोखिमका आधारमा गर्नुपर्ने विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा तल उल्लेख गरिएको अनुसार संचालन गरिनेछ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	अनुमानित बजेट	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	प्रभावितहरुका लागि तत्कालीन आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिको समस्या	गाँउपालिका र वडा स्तरमा आपत्कालिन कोषको स्थापना, परिचालन नीतिको तर्जुमा र आवश्यकता अनुसार कोषको परिचालन तथा ब्यवस्थापन	१६ लाख	स्था.वि.तथा ज.उ समिती /वडा विपद् ब्यवस्थापन समिति	गाँउपालिका जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समति	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष (बार्षिक नियमीत)
२	विपद प्रतिकार्यका लागी दक्ष जनशक्तिको	सुरक्षा निकायका प्रतिकार्य कर्ता बाहेक समुदाय स्तरमा पनि निम्नानुसार संख्यामा दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने :	२० लाख	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाउँपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समति तथा नेपाल रेडक्रस	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत	२ वर्ष भित्र

	अभाव	१) गाँउपालिका सवै वडाको प्रतिनिधित्व (प्रति वडा ६ जना) हुने गरी मा कम्तीमा ६० जना सामुदायीक खोज तथा उद्धार कर्ता, ६० जना प्रथामिक उपचारक र अन्य आपत्कालीन सरसफाई तथा स्वच्छता, खानेपानी व्यवस्थापन, स्वास्थ्य र संरक्षण सम्वन्धि स्वंयम सेवक समूह तयार गर्ने ।			सोसाइटी, अन्य सरोकारवाला निकाय र गाँउपालिकाको सामाजिक विकास र स्वास्थ्य शाखा	निकायहरु	
३	विपद् प्रतिकार्य सामाग्री व्यस्थापन तथा राहत भण्डारण नुहुन	गाँउपालिका तह र सवै वडामा विपद् प्रतिकार्य सामाग्री राख्ने र राहत व्यवस्थापनका लागी गाँउपालिकाको उपयुक्त स्थान पहिचान गरी सामाग्री सहित गोदाम घरको व्यस्थापन गर्ने ।	५० लाख	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँउपालिका	सुरक्षा निकाय/ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गाँउपालिका	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र
४	राहतको आवश्यकता	१) राहत व्यवस्थापनलाई प्रवाभकारी बनाउने । २) कम्तीमा १०० परिवारका लागी आवश्यक खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास सामाग्री, स्वच्छता तथा सरसफाई सामाग्री, खानेपानी व्यवस्थापन सामाग्री, स्वास्थ्य र संरक्षणका सामाग्रीहरुको भण्डारण	२० लाख	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र
४)	आवासमा क्षेती	आपतकालिन आवस सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने	१५ लाख	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	२ वर्ष
५)	समन्वयमा समस्या	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवाला निकाय संग समन्वयका संयन्त्र निर्माण गर्ने	५ लाख	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	नियमित
६)	क्षमता विश्लेषण समस्या	गाँउपालिकामा क्षेत्र भित्र कार्यरत निजी क्षेत्र, उद्योग वाणिज्य संघ,उद्योगी व्यापारीको लागत संकलन गर्ने र उनीहरु संहयोगका लागी अपिल गर्ने	५ लाख	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र
७	आपत्कालीन आश्रयस्थलको समस्या	गाँउपालिकामा भएको सामुदायिक भवन, खुल्ला चौर, अग्लो स्थान, धर्मशाला, मठमन्दिरहरुको क्षमता विश्लेषण गरी आपत्कालिन आश्रयस्थलको रुपमा विकास प्रचार प्रसार र व्यवस्थापन गर्ने	१० लाख	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकायहरु, सामाजिक अगुवहरु	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र

DRAFT

४.२ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिनासम्म)

गढवा गाउँपालिकाभित्र कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित खोज, उद्धार, स्वास्थ्य सुरक्षा, जीवन रक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा घाइते तथा विरामीहरुको उद्धार तथा प्राथमिक उपचार र आवश्यकता अनुसारको विशिष्ट उपचार, मृतकहरुको उचित दाह संस्कार, हराएकाहरुको खोजि कार्य तथा पारिवारीक सर्म्पक, तत्कालिन गैह्र खाद्य सामाग्रीहरुको व्यवस्था र अस्थायी आवास, खाद्य व्यवस्थापन, स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताको प्रवन्ध, संरक्षण जस्ता आधारभूत आवश्यकताहरुको परिपूर्ति गर्नुपर्ने हुन्छ जसलाई प्रतिकार्य भनिन्छ स यसै अवस्थाको आंकलन गरी गाँऊपालिकाको बहुप्रकोपको अवस्था विश्लेषण्को आधारमा निम्नानुसारको प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	विपद्को सुचनाको अभाव हुनसक्छ	जिल्ला र स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई थप सक्रिय बनाई विपद्का सुचना स्थानीय सञ्चार माध्यम, सुरक्षा निकाय तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत सुचित गर्ने	स्थानीय विद् व्यवस्थापन समिति, आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	गाँउपालिका तथा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सञ्चार माध्यम	० देखी १ घण्टा भित्र
१	घाइते, मृत्यु, सर्म्पक विच्छेद, भौतिक तथा आर्थिक क्षती, तहनहस, हतास, त्रासको अवस्था हुन्छ ।	आफु, समुदाय सुरक्षित भए नभएको एकिन गर्ने । समुदाय तथा स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति र सुरक्षा निकायमा मा खवर गर्ने ।	व्यक्ति तथा समुदाय, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय सुरक्षा निकाय	गाँउपालिका तथा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	० देखि १ घण्टा भित्र
१	घाइते, मृत्यु, सर्म्पक विच्छेद, भौतिक तथा आर्थिक क्षतीको अवस्था हुन्छ ।	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्ने र सुचना प्रवाह गर्ने, खोज तथा उद्धार तथा प्राथामिक उपचार गर्ने	समुदाय तथा उद्धार कर्ता र प्राथामिक उपचारक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय सुरक्षा निकाय, रेडक्रसका निकायहरु	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	० देखि ७ घण्टा भित्र
१	घरवार विहिन तथा पारिवारिक सर्म्पक विच्छेद	अस्थायी आवसको व्यवस्थापन गर्ने, प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने ।	स्था.वि तथा जउस, गाँउपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिती, नेपाल रेडक्रस, सुरक्षा निकाय	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	०-२४ घण्टा भित्र
१	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा अभाव	लेखाजोखा टोलीलाइृ तालीम प्राप्त गराई राख्ने र तत्काल परिचालन हुनसक्ने गरी हरेक वडामा जनशक्ति तयार पार्ने	गाउँपालिका	गाउँपालीका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, स्थानीय संघसंस्थाहरु	० देखी २४ घण्टा भित्रमा
१	मृत शरिरहरु	मृतकको पहिचान र	स्था.वि तथा	जिल्ला विपद्	मानविय	०-२४ घण्टा

DRAFT

	हुन्छ	परिवारलाई हस्तान्तरण	जउस, गाँउपालिका	व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, स्वास्थ्य शाखा	क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	भित्र (अवस्था र आवश्यकता अनुसार)
२	तत्कालिन तयारी खानेकुराको समस्या	तयारी खानेकुराहरुको वितरण	स्था.वि तथा जउस, गाँउपालिका, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिती	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	०-२४ घण्टा भित्र
३	मनोवैज्ञानिक असर	मनोसामाजिक सहयोग गर्ने (सवै वडामा मानोसमाजिक विमर्शकर्ता उत्पादन गर्ने)	मनोविमर्श कर्ता	महिला तथा बालवालिका शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	०-२४ घण्टा भित्र आवश्यकता अनुसार
१	भौतिक तथा आर्थिक क्षतीको अवस्था हुन्छ।	क्षेतिको थप विवरण संकलन गर्ने र राहत वितरण कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने	स्था.वि तथा जउस, गाँउपालिका, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति,	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	२४ देखि ४८ घण्टा भित्र
२	क्षेतीको यथार्थ विवरण थाहा नहुन	क्षेतीको यथार्थ विवरण संकलन गर्ने प्रभावितहरुको दर्ता तथा लाभान्वित कार्डको वितरण	स्थानीय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
३	भौतिक संरचानहरुको क्षतीको अवस्था	भौतिक पुर्वाधारको लगत संकलन गर्ने	गाँउपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
१	आधारभूत आवश्यकताको परिपूर्तिमा समस्या अभाव	प्रभावितको अवस्था हेरी अस्थायी आवासमा स्थान्तरण र राहत वितरण कार्य (अस्थायी आवास सामाग्री, शर्त सहित तथा शर्त रहित नगद वितरण, खानेपानीको व्यवस्थापन, सरसफाई स्वच्छताको व्यवस्था, स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था, संरक्षणको सामाग्री तथा व्यवस्थापन)	गाँउपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र (विपद्को प्रभाव र आवश्यकता को आधरमा ३ महिनासम्म)
१	अस्थायी आवासको समस्या हुन्छ	पहिचान गरीएको सुरक्षित स्थाहरुमा अस्थायी आवास निर्माण गरी प्रभावितहरुलाई राख्ने व्यवस्था मिलमउने	गाउँपालीका, रेडक्रस	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र (विपद्को प्रभाव र आवश्यकता को आधरमा ३ महिनासम्म)

४.३ विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद समयका प्रतिकार्यका कार्यहरु सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मरत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्नबमोजिमको विपद् पश्चात्का पुर्नलाभका गतिविधिहरु संचालन गर्नका लागि योजना निर्माण गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१)	घरहरु निर्माणमा समस्या	विपद्को समयमा पुर्णक्षेती भएको र आफै घर निमाण गर्न नसक्नेहरुको लागी घर पुनः निर्माणमा सहयोग गर्ने ।	गाँउपालिका	जिल्ला विप्द व्यवस्थापन समिति, भवन निर्माण कार्यालय	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	२ वर्ष भित्र
२)	भौतिक पुर्वाधारमा क्षेती	विपद् प्रभावितहरुको सहभागीतामा कामका लागि नगद/श्रमदान मार्फत विपदले विगारेका ग्रामीण सडक, सिचाई कुलो, कल्भर्ट, विद्युत, पुल, आवासिय घर, विद्यालय सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरु आदि मर्मत गर्ने ।	गाँउपालिका, स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सरोकार वाला सवै	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	२ वर्ष भित्र
३)	स्वास्थ्य समस्या	विपद् प्रभावितहरुको स्वास्थ्य परिक्षणका लागि घुम्ती स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने ।	स्थावि तथा जउ समिती/ गाँउपालिका, स्वास्थ्य शाखा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, पेशागत स्वास्थ्य संस्था	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	समय समयमा आवश्यकता अुनसार
४)	जिविको पार्जनमा समस्या	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा भएका समुदायको जिविकोपार्जनका लागि सिप विकासका कार्यहरु, बजार व्यवस्थापन, कामका लागि नगद, फलफुल खेती, केरा खेती एवम् तरकारी खेती र पशुपालन तथा अन्य व्यवसाय संचालन जस्ता योजनाहरु सञ्चालन गर्ने ।	गाँउपालिकाको कृषि तथा व्यावासय शाखा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सरोकार वाला सवै	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	३ वर्ष आवश्यकता अुनसार
५)	संकटासन्न अवस्थामा वृद्धि	विपद् जोखिम न्यूनिकरणका उपायहरुमा संचालन	स्थावि तथा जउ समिती/ गाँउपालिका सामाजिक सेवा शाखा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सरोकार वाला सवै	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	२ वर्ष आवश्यकता अुनसार

DRAFT

अनुसूची- ८

(दफा ३.२.३ सँग सम्बन्धित)

योजना तर्जुमा उपसमिति, समुदाय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, कार्यदलहरूको स्वरुप र काम कर्तव्य तथा अधिकार

८.१ योजना तर्जुमा उपसमितिको स्वरुप

क्र. सं.	नाम थर	प्रतिनिधित्व	पद
१.	शान्ति चौधरी	गढवा, गाउँपीलिका	उपाध्यक्ष,
२	नोखिराम वली	गढवा, गाउँपीलिका	प्रमुख प्शासकिय अधिकृत
३	प्रकास भण्डारी	विपद व्यवस्थापन शाखा	संयोजक
४	गुलाम मोहमद जागा मुसलमान	समाजिक विकास शाखा	संयोजक
५	बाल चन्द्र हमाल	आर्थिक विकास शाखा	संयोजक
६	तुलसीराम अधिकारी	भौतिक विकास शाखा	संयोजक
७	भक्तु चौधरी	क्षमता विकास शाखा	संयोजक
८	बबुराम अधिकारी	प्रवक्ता गढवा, गाउँपीलिका	संयोजक
९	कैलाशचन्द्र चौधरी	गढवा, गाउँपीलिका	विपद व्यवस्थापन सम्पर्क व्क्ति

स्थानिय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल समितिको संरचना

क्र. सं.	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद
१.	सहजराम यादव	गाँऊपालिका प्रमुख	अध्यक्ष
२	शान्ति चौधरी	गाँऊपालिकउप-प्रमुख	उपाध्यक्ष
३	नोखिराम वालि	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
४	बावुराम अधिकारी	वडाध्यक्ष १	सदस्य
५	भक्त चौधरी	वार्ड अध्यक्ष २	सदस्य
६	तुलसिराम अधिकारि	वार्ड अध्यक्ष ३	सदस्य
७	गुलाव महमद	वार्ड अध्यक्ष ४	सदस्य
८	प्रकाश भण्डारी	वार्ड अध्यक्ष ५	सदस्य
९	वालचन्द्र ठकुरी हमाल	वडाध्यक्ष ६	सदस्य
१०	राहलुदेव चौधरी	वडाध्यक्ष ७	सदस्य
११	सद्दाम सिद्धिकी	वडाध्यक्ष ८	सदस्य
१२	कुलराज कुमाल	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (योजना शाखा)	
१३	श्याम बि.क	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (शिक्षा शाखा)	सदस्य
१४	ईश्वरा रावत	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (महिला बालबालिका)	सदस्य
१५	कैलाशचन्द्र चौधरी	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (स्वास्थ्य शाखा)	सदस्य
१६	बुद्धिमान चौधरी	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (प्रशासन शाखा)	सदस्य
१७	अनन्तराज रेग्मी	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (पशु विकास शाखा)	सदस्यट्ट
१८	कर्ताराम यादव	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (कृषि विकास शाखा)	सदस्य
१९	चन्द्र वली	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (प्राविधिक शाखा)	सदस्य

DRAFT

२०	सन्जित पौडेल	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (सुचना शाखा)	सदस्य
२१	अशोक कुमार यादव	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	सदस्य
२१	गिरिराज भट्ट	मुख्यमन्त्री ग्रामिण विकास कार्यक्रम	सदस्य
२२	भरतसिंह राठोर	सूरक्षा निकायका प्रमुखहरु	सदस्य
२३	कमल केसी	आई आर टी कालाकाटे	सदस्य
२४	विशाल पाण्डे	सिमा सुरक्षा बल, कोइलाबासँ	सदस्य
२५	दिपक कुमार यादव	सभापति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, गढवा उपशाखा	सदस्य
२६	रेखा थापा	अध्यक्ष,नब स्वर्गद्धारी महिला समुह	सदस्य
२७	कैलास चौधरी	अध्यक्ष, सहकारी संसथा गढवा	सदस्य
२८	देबराज कुवँर	अध्यक्ष, दक्षिण देउखुरी अधिकार मञ्च	सदस्य
२९	उमाकान्त पन्त	विपद विज्ञ	सदस्य
३०	दिल बहादुर महतारा	विपद विज्ञ	सदस्य
३१	रबिलाल आचार्य	अध्यक्ष, गढवा उद्योग वाणिज्य संघ	सदस्य
३२	पुरन चौधरी	देउखुरी सामुदायिक पुस्तकालय तथा श्रोत केन्द्र	सदस्य
३३	कैलाश चन्द्र चौधरी	गाँऊपालिकाको विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

८.२ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

विपद् पूर्व	विपद्को समय	विपद् पश्चात्
• समुदायको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने, • स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति र कार्यदलहरुलाई सहयोग पुऱ्याउने, • समुदायमा आधारित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील सम्बन्धी प्रशिक्षण लिने वा दिने व्यवस्था मिलाउने, • विपद् व्यवस्थापनका लागि गाउँस्तरीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील कोषको स्थापना र सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने, • विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको लागि वार्षिक बजेट छुट्याउन पहल गर्ने, • सबै सरोकारवालाको सहभागितामा विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनमा गर्ने • समुदाय स्तरको प्रकोप तथा जलवायुजन्य जोखिम नक्सा बनाउने, • विकास निर्माणका योजनामा विपद् व्यवस्थापन, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन र जोखिम न्यूनीकरणका अवधारणालाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने, गराउने तथा त्यससँग सम्बद्ध कार्य गर्ने, • गाँऊपालिका तथा गाउँपालिकामा आबद्ध हुने, • विपद तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्य गर्ने, गराउने,	• विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्यको सहयोग गर्ने, • कार्यदललाई आवश्यक सहयोग गर्ने • स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिसँग आवश्यक समन्वय गर्ने • तथ्यांक संकलनमा सहयोग गर्ने	• आपत्कालीन कार्ययोजना, पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने, • विपद तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट विस्थापित समुदायलाई पुनःस्थापन गर्न स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिलाई सघाउनु,

DRAFT

८.३ कार्यदलको स्वरुप

स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि निम्नअनुसार कार्यदल गठन गरिएको छ। यस कार्यदलको पदेन सदस्य बाहेक अन्यको कार्यकाल स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमानिर्देशिका २०७४ ले तोके अनुसार २ वर्षको हुनेछ। स्थानीय अवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी कार्यदलको सङ्ख्या थपघट गर्न सकिनेछ।

१. सूचना तथा पूर्वचेतावनी कार्यदल

क्र.सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	सन्जित पौडेल	गाउँपीलिका सुचना अधिकृत	संयोजक	
२	शिवराज पन्थी	प्रेश संयोजक	सदस्य	
३	बाबुराम अधिकारी	बडा अध्यक्ष वडा नं १	सदस्य	
४	भक्तु चौधरी	बडा अध्यक्ष वडा नं २	सदस्य	
५	तुल्सीराम अधिकारी	बडा अध्यक्ष वडा नं ३	सदस्य	
६	गुलाम मोहमद जागा मुसलमान	बडा अध्यक्ष वडा नं ४	सदस्य	
७	प्रकाश भण्डारी	बडा अध्यक्ष वडा नं ५	सदस्य	
८	बालचन्द्र हमाल	बडा अध्यक्ष वडा नं ६	सदस्य	
९	राहुलदेव चौधरी	बडा अध्यक्ष वडा नं ७	सदस्य	
१०	सद्धाम सिद्धिकी	बडा अध्यक्ष वडा नं ८	सदस्य	

२. खोज तथा उद्धार कार्यदल

क्र.स.	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	बाबुराम यादव	जिल्ला विपद प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	संयोजक	
२	द्रोणलाल जैसी	जिल्ला विपद प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	
३	प्रदिप केसी	जिल्ला विपद प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	
४	बिमल थापा	आपतकालि प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	
५	प्रकास कुवर	आपतकालि प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	
६	फुलमति चौधरी	आपतकालि प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	
७	सिता थापा	आपतकालि प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	
८	मिना अधिकारी	आपतकालि प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	
९	सबिना खतुन	आपतकालि प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त	सदस्य	

३. राहत व्यवस्थापन तथा पुनःस्थापन कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	मोहनकुमार पाण्डय	DDRT स्वयंसेवक	संयोजक	
२	खुमानन्द पोखेल	DDRT स्वयंसेवक	सदस्य	
३	पोष्ट प्रसाद घर्तिमगर	DDRT स्वयंसेवक	सदस्इ	
४	अन्जिता चौधरी	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	
५	दिपेन्द्र देव श्रेष्ठ	CDCRC संयोजक	सदस्य	
६	पुजा थापा	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
७	शिव कुमार चौधरी	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
८	नारायण पण्डित	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
९	तिलक परियार	CDCRC संयोजक	सदस्य	
१०	टोपलाल सुवेदी	CDCRC संयोजक	सदस्य	

४. प्राथमिक उपचार कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	हनुमान यादव	शिक्षक नायक	संयोजक	
२	गिता यादव	शिक्षक नायक	सदस्य	
३	आशा चौधरी	कक्रहवा तालिम प्राप्त	सदस्य	
४	भरत घर्ति	खबरी तालिम प्राप्त	सदस्य	
५	ज्ञानपद लाल चौधरी	कक्रहवा तालिम प्राप्त	सदस्य	
६	संगिता महतारा	शिक्षक नायक	सदस्य	
७	दिपेन्द्र महरा	शिक्षक नायक	सदस्य	

५. क्षति तथा आवश्यकता लेखाजोखा कार्यदल (प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा)

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	कैलाश चन्द्र चौधरी	विपद व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति	संयोजक	
२	दिपक कुमार यादव	सभापति नेरेसो गढवा	सदस्य	
३	अशोक यादव	गढवा गा.पा	सदस्य	
४	हिमा अधिकारी	DDRT स्वयंसेवक	सदस्य	
५	गिरिराज भट्ट	अध्यक्ष, देउखुरी सा.पुस्तकालय	सदस्य	
६	राधेश्याम थारु कुमाल	CDCRC संयोजक	सदस्य	
७	चित्र बहादुर खड्का	CDCRC संयोजक	सदस्य	

६. लैङ्गिक समानता तथा संरक्षण कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	ईश्वरा रावत	प्रमुख महिला तथा बालबालिका शाखा	संयोजक	
२	मधा न्यौपाने	सचिव नेरेसो गढवा उपशाखा	सदस्य	
३	ओभा पाठक	सचिव, चेतनशिल महिला समाज	सदस्य	
४	मिना गुरुङ्ग	अध्यक्ष, धानखोला कृषि सहकारी	सदस्य	
५	जया बि.क	स्वयंसेवक, लैससास	सदस्य	
६	सिता थापा	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	
७	अन्जिता चौधरी	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	
८	चंचला चौधरी	अध्यक्ष, बाघनाथ सहकारी	सदस्य	
९	कमलादेवी आचार्य	अध्यक्ष,	सदस्य	
१०	पुजा थापा	म. स्वा. स्वयंसेविका	सदस्य	
११	सबिना खातुन	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	

८.४ पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि कार्यदलको काम, कर्तव्य तथा अधिकार

गाउँपालिका कार्यदलले विपद्को प्रभावकारी समन्वयात्मक प्रतिकार्यका लागि आ–आफ्नो तहबाट तयारी अवस्थामा रहनेछन् र एकआपसमा तथा आवश्यकता अनुसार जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मातहतका विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरु (क्लष्टर) सँग

समन्वय गर्दै विपद्को पूर्वसूचना, खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण, राहत वितरण, मनोवैज्ञानिक परामर्श लगायतका कार्यमा योगदान दिनेछन् ।

१.सूचना तथा पूर्वचेतावनी कार्यदल		
विपद् पूर्व	**विपद्को समय**	**विपद् पश्चात्**
● पूर्वसूचना तथा चेतावनी प्रणालीबारे सञ्चार माध्यम र अन्य स्रोतबाट प्राप्त सूचना प्राप्त गर्ने ● पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापनाका लागि जि.स.स, गाउँपालिका, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण डिभिजन कार्यालयसँग समन्वय गर्ने ● उपलब्ध पूर्वचेतावनी प्रणालीको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने ● विपद्सम्बन्धी काम गर्ने वा अन्य सरोकारवाला निकायमा विपद्बारे सही जानकारी दिने ● समुदायसँग नियमित छलफल गर्ने र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रतिवेदन नियमित रुपमा दिने ● सञ्चारमाध्यम, पत्रकार महासङ्घ, स्थानीय पत्रकारसँग समन्वय गरी सूचना लिने र दिने काम गर्ने ● विपद् जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी ज्ञानबर्द्धक सामग्रीको खोजी गरी समुदायमा उपलब्ध गराउने ● आपत्कालीन समयमा चाहिने निकायको फोनको सूची तयार गरी समुदायका सबै सदस्यलाई उपलब्ध गराउने ● जनचेतना अभिवृद्धिका सामग्री जिल्ला र केन्द्रबाट सङ्कलन गरी जनचेतना अभियानमा हुने खर्च कटौती गर्ने ● सूचना प्रबाह र प्राप्तिको भरपर्दो संयन्त्रका लागि जिल्ला आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र, जल तथा मौसम बिभागका स्टेसनहरु, स्थानीय तहमा समुदाय आफैले संचालन गरेका स्टेसनहरु विचमा नियमित छलफल, बैठक, अनुगमन गर्ने र आवश्यकता अनुसार सूचना आदान प्रदान संयन्त्रमा परिमार्जन गर्ने ।	● विपद्को सूचना सबैभन्दा पहिले खोज तथा उद्धार कार्यदललाई दिने ● यस्तो सूचना जिल्ला आप्तकालीन कार्यसंचालन केन्द्र, स्थानीय प्रहरी, जिल्ला प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, नेपाली सेना, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, गाउपालिका, जि.स.स र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई उपलब्ध गराएर सहयोग माग गर्ने ● विपद् सम्बन्धी सम्पूर्ण जानकारी जानकारी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत्, जिविस र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई दिने ● विपद्बारेको समाचार तथा सूचना सञ्चारमाध्यम वा पत्रकारलाई उपलब्ध गराउने	● क्षति विश्लेषण कार्यदलबाट भएको कार्य र क्षतिको अवस्थाको जानकारी लिने ● विपद्पछि उत्पन्न भएको थप सङ्कटासन्नता र जनजीवनमा परेको असरको समीक्षा गर्ने ● जनजीवनमा परेको असरअनुसार पूर्वतयारीका कार्यलाई निरन्तरता दिने । ● पुर्व सुचना प्रणालि संग सम्बन्धित संरचनागत पुजिमा भएको क्षतिको मर्मत संभार गर्ने र थप संरचनाको आवश्यकता भएमा पहल गर्ने । ● स्थापित संयन्त्रमा भएका कमि कमजोरिमा सुधार ल्याउन पहल गर्ने ।
२. खोज तथा उद्धार कार्यदल		
● विपद्बाट विस्थापितलाई राख्नको लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने ● उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीको बन्दोवस्त गर्न स्थानीय प्रहरी, नेपाली सेना, जिल्ला दवी प्रकोप उद्धार समितिसँग समन्वय	● विपद् हुने मौसममा खोज तथा उद्धारको लागि तयारी अवस्थामा रहने ● सूचना तथा पूर्वचेतावनी कार्यदलको सूचनाका आधारमा अति जोखिममा	● उद्धार गरिएका व्यक्ति, धनसम्पत्ति, पशुधनको सूची तयार गरी मूल समितिलाई दिने

DRAFT

गरी सहयोग माग गर्ने ● उद्धारका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग समन्वय गर्ने ● बाढी र पहिरोको समयमा उद्धार गर्न सक्ने समुदायका सदस्यको पहिचान गरी उनीहरूको सम्पर्क नम्बर अध्यावधिक राख्ने ● उद्धारकर्मीका लागि तालिमको व्यवस्था गर्न गैसस, नेपाल रेडक्रस, प्रहरी र सेनासँग समन्वय गर्ने	रहेका परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा लैजाने ● त्यस्ता परिवारको महत्वपूर्ण सम्पत्ति र पशुधनको रक्षा तथा उद्धार गर्ने ● समुदायमा रहेका महिला, अपाङ्ग, बूढाबूढी, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको सूची तयार गरी मूल समितिलाई दिने र सहयोगको प्राथमिक सूचीमा राख्न आग्रह गर्ने	● विपद्मा परेर हराएका वा मृत्यु भएका मानिस र घरपालुवा पशुको सूची तयार गरी मूल समितिमार्फत सुरक्षा निकाय र गाविसलाई उपलब्ध गराउने ● उद्धार समाग्री पुनः यथास्थानमा राख्ने
३. राहत व्यवस्थापन तथा पुनःस्थापन कार्यदल		
● समुदायस्तरबाट उपलब्ध हुने राहत सामग्री सङ्कलन र भण्डारणको व्यवस्था गर्ने ● सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने ● राहत सामग्री प्रयोग नभएमा त्यस्तो सामग्री नियमानुसार बिक्री गरी प्राप्त रकम कोषमा जम्मा गर्ने ● पूर्ण रूपमा विस्थापित हुने परिवारलाई बसोबासको व्यवस्थाका लागि सार्वजनिक जग्गाको पहिचान गरी त्यस्तो जग्गा उपयोग गर्न गाँऊपालिका र गाउँपालिकामार्फत् सम्बन्धित निकायसँग अनुमति लिने प्रक्रिया अघि बढाउने ● विस्थापितलाई सुरक्षित राख्ने स्थानको लागि उद्धार कार्यदलसँग समन्वय गरी सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशनमा आवश्यक कार्य गर्ने	● सही समयमा कार्ययोजनाअनुसार राहत व्यवस्थापन गर्ने ● जिल्लाबाट प्राप्त अनुदान वा राहत वितरणमा जिल्लाको कार्यदललाई सहयोग गर्ने ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग सहमति लिएर अन्य आवश्यक कार्य गर्ने	• विस्थापित भएर पुनःस्थापन हुन नसकेका परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा बसोबासको व्यवस्थाका लागि पहल तथा पैरवी गर्ने • पुनःस्थापना हुन सक्ने परिवारको घर मर्मतसम्भारको लागि पहल गर्ने र सहयोगको लागि जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत् सिफारिस गरी पठाउने
४. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा सरसफाइ कार्यदल		
● विपद्को समयमा घाइतेको उपचारको लागि प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था गर्ने ● विपद् नभएमा प्राथमिक उपचार सामग्रीको समय बाँकी रहँदै प्रयोग गरी पुनः नयाँ सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने ● स्थानीय स्वास्थ्य चौकीसँग समन्वय गरी आवश्यक सामग्री माग गर्ने ● स्थानीय तहमा एम्बुलेन्स उपलब्ध भएमा सोको मर्मतसम्भार गरी दुरुस्त राख्ने व्यवस्था मिलाउने	● घाइतेको तत्काल उपचार गर्न उद्धार कार्यदलसँगै विपद् प्रभावित क्षेत्रमा जाने ● घाइतेको प्राथमिक उपचार गरी आवश्यक परेमा स्वास्थ्यसंस्थामा पठाउने	• विपद्पछि फोहोरमैला व्यवस्थापनका कार्य गर्ने • विस्थापित बसेको स्थानमा सरसफाइका कार्यलाई नियमित रूपमा सञ्चालन गर्ने • महामारीजन्य

DRAFT

● स्वास्थ्य र सरसफाइसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गरी विपद् पहिले र पछि हुन सक्ने महामारी तथा जनस्वास्थ्यसम्बन्धी समस्याबारेमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ● जनचेतना अभिवृद्धिको लागि जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय र अन्य स्वास्थ्यसंस्थासँग सहयोग माग गर्ने ● स्वयंसेवकहरूलाई विपद् र महामारीबारे अभिमुखीकरण गर्ने		रोगहरूको नियमित निगरानी गर्ने र सम्बन्धित निकायलाई जानकारी दिने ● स्वास्थ्य, सरसफाइ र जनस्वास्थय सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने
५. क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण कार्यदल		
<u>क्षति विश्लेषण</u> ● विपदपूर्व नै जनधनको हुन सक्ने क्षतिको विवरण सङ्कलन गर्ने । ● क्षतिको लेखाजोखाको लागी मोवाईल एप्सको तालीम दिई तयारी अबस्थामा रहने ● सम्भाव्य क्षति विश्लेषण नमुना फाराम तयार गर्ने । ● क्षति विश्लेषण स्वयंसेवकहरूलाई तालिम दिने । ● क्षति विश्लेषण स्वयंसेवकहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।	● विपद्बाट भएको क्षतिको लेखाजोखा गरी आपत्कालीन सहयोगको आवश्यकता पहिचान गर्ने ● उपलब्ध सूचनाका आधारमा सहयोगका लागि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत सम्बन्धित निकायलाई उपलब्ध गराउने । ● IRA को तथ्यांक संकलन गरी पठाउने	● क्षतिको विस्तृत विश्लेषणका लागि सङ्कलन गर्ने । ● गरिएको कामको समिक्षा गरी कमी कमजोरीहरूलाई पत्ता लगाउने ।
६. लैङ्गिक समानता तथा संरक्षण कार्यदल		
● मनोसामाजिक परामर्शदाताहरुको रेकर्ड अद्यवधिक गर्ने र तालिम संचालनको बन्दोवस्त मिलाउने ● विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन तथा जनचेतना अभिवृद्धि र अन्य क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरुमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समोवेशीकरण सुनिश्चित गर्ने ● लैङ्गिक समानता र संरक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने ● अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक, महिला, गर्भवति महिला तथा वालवालिका मैत्री आश्रयस्थलको पहिचान र निर्माणमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिलाई सहयोग गर्ने ● अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक, महिला, गर्भवति महिला, दलित, जनजाति तथा वालवालिकालाई सुरक्षा सम्बन्धी पूर्वजानकारी एवं अभिमुखीकरण गर्ने	● विपद् प्रतिकार्यका दौरान हुन सक्ने भेदभाव, हिंसा, दुर्व्यवहार आदि घटनाको अनुगमन र पहिचान गर्ने ● घटना घटेको वा घट्न सक्ने अवस्थामा कानूनी सहयोग तथा परामर्शमार्फत् दोषीलाई कारवाही गर्न सकिने व्यवस्था मिलाउने ● विपद् प्रभावितलाई आवश्यकता अनुसार मनोपरामर्श दिने ● हराएका वा विछोडिएका परिवारको खोजी र पुनर्मिलनको लागि सहजीकरण गर्ने ● राहत वितरण गरिँदा राहत सामग्रीहरु वलवालिका, महिला, गर्भवति तथा सुत्केरी महिलाका लागि विशेष सामग्रीको व्यवस्था गर्न विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समूहलाई आग्रह र सहयोग गर्ने	● विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति, परिवार र जोखिममा रहेका विभिन्न समूहमाथि विपद्को समय वा विपद् पश्चात् उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार, भेदभाव एवं हेलामा परेका समूहलाई मानवीय मापदण्डका आधारमा संरक्षण प्रदान गर्नु

अनुसूची :

१. सहभागितामूलक प्रकोप क्षमता तथा सङ्कटासन्नता विश्लेषणको संक्षिप्त प्रतिवेदन (क्षमता तथा सङ्कटासन्नता नक्साङ्कन, प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण, ऐतिहासिक समय रेखा, प्रकोप पात्रो, रोटी चित्र आदि)
२. बैठक तथा गोष्ठीका सहभागीहरूको विवरण र निर्णय
३. गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण
४. वडा स्तरीय सूचना फारम

DRAFT

गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्य योजना

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	प्रक्रिया	प्रतिफल	स्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	वाह्य
० देखि १ घण्टा भित्र	प्रकोपको पूर्व सूचना र विपद्को सूचना सम्प्रेषण	पूर्व सूचना कार्यदल, प्रभावित समुदाय र स्थानीय र सामुदायिक विपद् तथा जलवायू उत्थानशील समिति	पूर्व सूचना कार्यदलले समुदाय, वर्षा तथा नदी अवलोकन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सञ्चारमाध्यम, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र मातहतका कार्यालय, सुरक्षा निकाय, विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने संघ संस्थाहरु, राष्ट्रिय भूकम्प मापन केन्द्र लगायतका विभिन्न माध्यमबाट प्रकोपको सूचना तथा पूर्व सूचना प्राप्त गरी स्थानीय र सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति, खोज उद्धार र प्राथमिक उपचार कार्यदल, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र तथा संकटासन्न समुदायहरुलाई विभिन्न सञ्चार माध्यम (जस्तैः हाते माइक, साइरन, फोन, एस्.एम.एस्. आदि)को प्रयोग गरी खबर आदान प्रदान गर्ने	सङ्कटासन्न समुदाय र जिल्लाका सरोकारवालाहरुद्धारा विपद् सम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्ने, सूचना प्राप्त गरिसके पश्चात् सुरक्षित स्थानमा आश्रय लिने	स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गाउँपालिका
० देखि १ घण्टा भित्र	स्थानीय तथा सामुदायिक विपद् तथा जलवायू उत्थानशील समितिको बैठक	समितिका पदाधिकारीहरु	यो प्रकोपको जोखिम सम्बन्धी पूर्व सूचना तथा घटनाको सूचना प्राप्त गरेपश्चात् स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति/सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिले केही आपत्कालीन निर्णयहरु गर्न बस्ने बैठक हो ।	प्राथमिक उपचार कार्यदल र खोज तथा उद्दार कार्यदल परिचालन गर्ने निर्णय समुदायलाई साइरन, मेगाफोन र अन्य साधन प्रयोग गरी नियमित जानकारी दिने निर्णय	स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गाउँपालिका
० देखि २४ घण्टा भित्र	स्थानीय र सामुदायिक कार्यदलहरुबाट उद्दार कार्य	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार कार्यदल	विपद् भएको सूचना प्राप्त गरेपछि प्राथमिक उपचार कार्यदल र खोज तथा उद्दार कार्यदल समुदायमा गई आफ्नो कार्य सुरु गर्नेछ । आगलागीको घटना भएमा आगलागी नियन्त्रणको प्रयास गर्ने महामारी विपद्का सम्वन्धमा मानिसमा हुने महामारी अवस्थाको जानकारी दिने तथा प्रतिकार्य सुरु गर्ने	लक्षित ५० प्रतिशत समुदायलाई उद्दार गरी सुरक्षित स्थलमा ल्याइने चोटपटक लागेका विरामीहरुलाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरिने	स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र गाउँपालिका	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस

० देखि २४ घण्टा भित्र	खोज उद्धार र प्राथमिक उपचारका लागि थप सहयोग आवश्यक भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति , रेडक्रस, सुरक्षा निकायलगायतसँग समन्वय गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको अनुरोध तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशनमा खोज तथा उद्दार विषयगत क्षेत्रले विभिन्न साधन तथा स्रोतको उपयोग गरी उद्दार कार्य गर्नेछ । खोज तथा उद्दारका लागि स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलको सहायता लिनेछ ।	समुदायलाई उद्दार गरी सुरक्षित स्थलमा ल्याइने चोटपटक लागेका विरामीहरुलाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरिने सघन घाइतेहरुलाई अस्पताल पठाउने	स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र गाउँपालिका	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस
० देखि २४ घण्टा भित्र	घाइते, हराइरहेका तथा विस्थापितको सूची अद्यवधिक राख्ने तथा द्रुत सर्वेक्षण तथ्याङ्क संकलन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिले घाइते, हराइरहेका तथा आन्तरिक विस्थापितको सूची अद्यवधिक गर्ने, सूची तयार गर्दा स्थान, उमेर, लिङ्ग, जाति, अपाङ्गता आदि पनि खुलाउने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खटाएको द्रुत सर्वेक्षण टोलीलाई द्रुत सर्वेक्षण फाराममा चाहिने जानकारी संकलन गर्न मद्धत गर्ने (द्रुत सर्वेक्षण फाराम) ।	पहिलो चरणको क्षती, घाइते र मृत्यु हुनेको संख्या संकलन गर्ने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
० देखि २४ घण्टा भित्र	विपद् प्रभावित र आन्तरिक विस्थापितका लागि आधारभूत खाद्य सामग्री तथा अस्थायी वसोवासको प्रबन्ध गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आफूसँग भएको श्रोत परिचालन गर्ने तथा अपुग स्रोतका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय र जिल्ला स्थित दातृ संस्थाहरुको वा व्यक्तिहरुलाई अनुरोध गर्ने	विपद् प्रभावित र आन्तरिक विस्थापितका लागि आधारभूत खाद्य सामग्री र अपाङ्गता, वालवालिका, जेष्ठ नागरिक तथा लैङ्गिक मैत्री अस्थायी वसोवासको बन्दोवस्त हुने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
० देखि २४ घण्टा भित्र	समुदायलाई सचेत गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यदलहरु, समुदाय, प्रकोपसँग सम्बन्धित सरकारी गैरसरकारी निकायहरु, सञ्चार माध्यम आदिबाट प्राप्त तथ्यगत पूर्वसूचना,	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यदलहरु, समुदाय, प्रकोपसँग सम्बन्धित सरकारी गैरसरकारी निकायहरु, सञ्चार माध्यम आदि लगायत विभिन्न माध्यमबाट जानकारी प्राप्त गरी माइकिंग, फोन जस्ता माध्यम प्रयोग गरी समुदायलाई सूचित गर्ने	समुदायमा अफवाह फैलनबाट रोक्ने, जिवनउपयोगी सन्देशहरु प्रवाह हुने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिकामा , जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु

DRAFT

	आपत्कालीन चेतावनी, जोखिम बढेको वा घटेको, भएगरेका उद्धार प्रयासहरु, अपनाउनु पर्ने सावधानीहरु तथा सार्वजनिक आह्वान विषयक सूचनाहरु आवश्यकता अनुसार नियमित प्रवाह गर्ने ।					
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	प्रभावित परिवार को दर्ता तथा खोजी कार्य, प्रभावित परिवारलाई पहिचान पत्र (टोकन) वितरण र तथ्यांक व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	समुदाय विपद् व्ययस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायतका अन्य निकायको सहयोगमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले प्रभावित परिवार दर्ता गर्नेछ । यस सुचीलाई सुरक्षा निकायले (नेपाल प्रहरी) प्रमाणित गर्नेछ ।	राहत प्याकेजको आवश्यकता मूल्यांकन, वितरण र प्रतिकार्यका लागि प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	आवास तथा गैरखाद्य सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति मिति मातहतको आवास तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै समुदाय विपद् व्यवस्थापन समितिको मद्धतमा तथा विस्थापित संख्याको आधारमा अस्थायी वासस्थानको व्यवस्थापन गर्ने । वासस्थान व्यवस्थापन गर्दा स्फेयर मापदण्ड अपनाइनुपर्ने	विस्थापित समुदायका लागि अस्थायी वासस्थानको तथा अन्य आधारभूत गैर खाद्य सामग्रीको व्यवस्था	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै तथा समुदाय विपद् व्यवस्थापन समिति समेतको मद्धतमा वितरण गर्नुपर्ने सामाग्री संख्या निर्धारण गरी वितरण गर्नेछ । जैविक, ठोस तथा प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने	स्वास्थ्य सामाग्री, पानी शुद्धिकरणका लागि सामाग्री लक्षित जनसमुदायलाई वितरण गर्ने, हात धुने तरिका र महत्व सम्बन्धी जानकारी, महिलालाई चाहिने सरसफाइ तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि सामाग्रीको व्यवस्था, अस्थायी शौचालय र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु

DRAFT

२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	खाद्य व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै आवश्यक तयारी खाद्य सामाग्री आँकलन गर्ने सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको सहयोग लिई खाद्य सामाग्री वितरण गर्नेछ ।	प्रभावित जन समुदायलाई तयारी खाद्य सामाग्री वितरण	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	गुनासा, लैङ्गिक हिंसा तथा विवाद व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र संरक्षण कार्यदल	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको निर्देशनमा फिल्डमा परिचालित टोलीले आवास तथा गैरखाद्यसँग सहकार्य गरी संकटासन्न वर्गको आवश्यकता अनुसार अस्थायी वासस्थानको व्यवस्थापन गर्नेछ ।	महिला, वृद्ध वृद्धा र वालवालिकाको आवश्यकताअनुसार अस्थायी बासस्थान व्यवस्थापन गर्ने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	स्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामग्री संख्या आँकलन गरी वितरण गर्नेछ । आवश्यकता अनुसार अस्थायी अस्पताल स्थापना	प्रभावित परिवारलाई सुरक्षित सामाग्री वितरण, प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार अस्थायी अस्पताल स्थापना	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	पानी शुद्धिकरणका लागि अपुग सामग्रीको लेखाजोखा र व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र जिल्ला जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै पानी शुद्धिकरणका लागि अपुग सामाग्रीको लेखाजोखा गर्नेछ । पानीको सुविधा विभिन्न स्थानमा गराउनेछ ।	विभिन्न ठाउँमा पानीको व्यवस्थापन पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामाग्री वितरण	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	महामारी नियन्त्रणका लागि फोहर व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र तथा सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्दै मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन हुने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिकामा, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु

DRAFT

					सरोकारवालाहरु	
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	स्फियर मापदण्डअनुसार खाना बनाउने भाँडावर्तन, इन्धन, लुगाफाटो, कम्बल, परिवार, बालबालिका, महिलाका लागि आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सामग्रीजस्ता गैरखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको आवास तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै निरन्तर आवास व्यवस्थापनमा लागिरहने छ ।	प्रभावित परिवारलाई गैरखाद्य सामाग्री वितरण	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	खाद्य सामग्री वितरण	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	प्रभावित परिवार संख्याको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने र वितरण गर्नेछ ।	प्रभावित परिवारलाई पकाउन चाहिने खाद्य सामाग्री वितरण	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	आपत्कालीन शिक्षाको व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र सम्बन्धित विद्यालय	प्रभावित विद्यालय र विद्यार्थी संख्याको आधारमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले शिक्षा विषयगत क्षेत्र तथा प्रभावित विद्यालयसँग समन्वय गर्दै आवश्यक पर्ने शिक्षा सामाग्री वितरण गर्ने र अस्थायी विद्यालयको निर्माणमा सघाउने ।	विस्थापित वालवालिकाका लागि अस्थायी कक्षा सञ्चालन गर्ने शिक्षा सामाग्री वितरण गर्ने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	गुनासा, लैङ्गिक हिंसा तथा विवाद व्यवस्थापन सम्बन्धी थप प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र संरक्षण कार्यदल	मनोसामाजिक परामर्श सेवा र कानुनी सहायता चाहिने मानिसको पहिचान गर्नेछ ।	मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने आवश्यक जनसमुदायलाई कानुनी सहायता दिने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिकामा, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाका लागि परिचालित टोलीलाई आवश्यक सहयोग गर्ने	(MIRA) बहुक्षेत्र द्रुत सर्वेक्षण कार्य सम्पन्न भई क्षतिको विस्तृत विवरण आउने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय,	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने

DRAFT

		समितिले खटाएको टोली			रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	शव व्यवस्थापन तथा मृतक परिवारलाई आर्थिक सहयोग	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	मृतकका परिवारलाई स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको तर्फबाट काजकिरियाका लागि आर्थिक सहयोग गर्ने, मृतक प्रमाण पत्र जारी गर्न मद्धत गर्ने तथा सरकारका तर्फबाट प्राप्त हुने अन्य सहयोगका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने	मृतकको काजक्रिया हुने, मृतक परिवारले राहत पाउने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको बैठक	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	प्रतिकार्यमा संलग्न सरोकारवाला तथा प्रभावितहरुको बैठक बसी चुनौती, सिकाइ र सुधार गर्नुपर्ने पक्षबारे छलफल गर्ने	हालसम्मको प्रतिकार्यको समिक्षा गरी थप आवश्यक रणनीति तर्जुमा गर्ने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	विभिन्न क्षेत्रमा भएको आवश्यकता र खाडलका आधारमा थप प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य सहयोगी निकायहरुसँग समन्वय गर्दै थप राहत र सहयोगको बन्दोवस्ती गर्ने	थप राहत वितरण र प्रतिकार्य	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	मनोसामाजिक परामर्श	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र संरक्षण कार्यदल	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै मानसिक तनावमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिक सेवा उपलब्ध गराउने तथा स्वास्थ्य सेवाप्रदान गर्ने	मानसिक तनावमा परेका व्यक्ति र परिवारलाई परामर्श र हौसला प्रदान गरिने	स्था.वि.ज.उ. समिति, गाँउपालिका, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु

DRAFT

अनुसुचीहरु :

गढवा गाउँपालिका अर्न्तगतका सा.वि.तथा जलवायु उत्थानशिल समितिहरुको विवरण:

क.सं.	समितिको नाम	ठेगाना	संयोजकको नाम	फोन नं
१	**नमुना** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - १,बडहरा	भरत अधिकारी	९८४७८२७३८७
२	**सित्तल चौतारी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - १,मलमला	दिपेन्द्र देव श्रेष्ठ	९८४७९३१४६५
३	**कालाकाटे** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - १, कालाकाटे	राजकुमार योगी	९८२२९६४८१४
४	**जन जागृती** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - १, चिसापानी	दोर्ण लाल भट्टराई	९८७७८५७३६३
५	**रात्री** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - २, पचहैया	सुगेन्द्र राज चौधरी	९८०६२२७९२१
६	**जलजला** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - २, महादेवा	प्रेमलाल चौधरी	९८४७८४७९३२
७	**सित्तल** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - २, चिमचिमे	सोनी केसी	९८१०८३६५७४
८	**सयपत्री** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ३, रतनपुर	तुल बहादुर बि.क.	९८०६२७८०१३
९	**सिद्ध बाबा** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ३, गोबहरडिया	रन्जीत चौधरी	९८०९७७५३२७
१०	**चौतारी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ३, खैरेनी	सर्वजीत घर्ति मगर	९८४७८७३२८४
११	**सुकी दह** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ४, रामनगर	भुपेन्द्र के.सी.	९८६७०४८५२५
१२	**राप्ती** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ४, पर्सेनी		
१३	**सृजनशिल** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ४, परस्पुर	द्रोणचार्य घिमिरे	९८४७९१३४९८
१४	**गतिशिल** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ५, चैनपुर	रमा कार्की	९८४७८४९३५९
१५	**खजरौटा** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ५,खजरौटा	समि प्रसाद यादव	९८४७९६६७९४
१६	**प्रगति** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ५, प्रनाहा	देब बहादुर यादव	९८४४९०८२९७
१७	**तिवारनी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ५,कक्रहवा	सरस्वती थापा	९८६८६०५७०८
१८	**देवी भवानी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ६, खबरी	भरत घर्ती मगर	९७४८६११०९७
१९	**कोटी माई** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ६, कुमाल टोल	कालीदेवी कुमाल	९८०९७६६६८५
२०	**आँटीपाकर** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ६, आँटीपाकर	मिना अधिकारी	९८४७८५७२९२
२१	**तारा कुण्ड** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ६, बालाखुट्टी	टोपलाल सुवेदी	९८१२८८०७५७
२२	**शुभ कामना** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ६, मतपुर	तिलक परियार	९८४७९२६५७५
२३	**झरना** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ७, मानपुर	अनुमति चौधरी	९८१२८०९३५०

२४	**दुर्गा भवानी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ७, चन्दनपुर	चित्र बहादुर खड्का	९८०६२२८२८४
२५	**कान्द्रा भवानी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ७, स्यामरी, घोराहा	रामपती चौधरी	९८०९५११०८५
२६	**कोइलाबासँ** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	गढवा - ८, कोइलाबासँ	चन्द्र बहादुर बि.क.	९८०९७३३५३७

तालिम प्राप्त जनशक्तिहरुको विवरण :

१. जिल्ला विपद प्रतिकार्य तालिम प्राप्त जनशक्ति विवरण :

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नम्वर	कैफियत
१	मोहन कूमार पाण्डेय	गढवा-६	९८४७८८१४५४	विपद व्यवस्थापन, अस्थाई आवास, स्वास्थ्य
२	शिवराज पन्थी	गढवा-६	९८४७८१८९३६	विपद व्यवस्थापन
३	खूमानन्द पोखरेल	गढवा-६	९८४७८९६००६	विपद व्यवस्थापन
४	बाबूराम यादव	गढवा-६	९८१०८८८१५१	विपद व्यवस्थापन,आवास, स्वास्थ्य
५	द्रोणलाल जैसी	गढवा-१	९८६६८५७३६३	विपद व्यवस्थापन
६	प्रदिप केसी	गढवा-४	९८४७८६०७५१	लेखाजोखा
७	हिमा अधिकारी	गढवा-६	९८०६२४३३४७	विपद तथा राहत व्यवस्थापन
८	हिमा परियार	गढवा-६	९८२२९०९४४४	अस्थाई आवास

२. समुदायमा आधारित आपतकालिन प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त जनशक्तिहरु :

क्रस	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	मिना गुरुग	गढवा १	९८४७८७५४१
२	शिवु मरासिनी	गढवा १	९८१०८९१९३२
३	नर बहादूर कूमाल	गढवा १	९८०९५७३१६६
४	संगीता परीयार	गढवा १	९८१०८३५७१३
५	पार्वता सूनार	गढवा १	९८१२८६६८२७
६	पवित्रा भण्डारी	गढवा १	९८१०८१९३०३
७	राज कूमार योगी	गढवा १	९८२२९६४८१४
८	केसना पून	गढवा १	९८४७८७१९३८
९	केशव जि.एम	गढवा १	९८०९५४०६८१
१०	डूके राम चौधरी	गढवा १	९८२२८४६७०५
११	सावित्रा चौधरी	गढवा १	९८४७८८०९३४
१२	विक्रम घर्ति मगर	गढवा १	९८२२९४५५३६
१३	सन्जीव मरासिनी	गढवा १	९८०९८९०४३३
१४	लक्ष्मी नेपाली	गढवा १	९८११५६३७०९
१५	रिता कुमाल	गढवा १	९८०९५२१८९९

DRAFT

१६	रेवा गिरी	गढवा १	
१७	पार्वती गिरी	गढवा १	९८१५५७६३८०
१८	लाल बहादुर कुमाल	गढवा १	९८०६२०११११
१९	किसोर कुमाल	गढवा १	९८१०३२०३४४
२०	पूर्ण बहादुर पुन	गढवा १	९८६६७७२१८५
२१	मिना महतरा	गढवा १	९८४७८४०८१२
२२	बुद्धी राम थारु	गढवा १	९८०९७९३९३८
२३	भावुगती बोटे	गढवा १	
२४	बसन्त भण्डारी	गढवा १	९८०६२१९५५७
२५	शिव चौधरी	गढवा १	९८१२९२२७२५
२६	चन्चला चौधरी	गढवा १	९८०९७६३०४०
२७	चन्द्र बहादुर चौधरी	गढवा १	९८१८९८८२२१
२८	निमा घर्ति	गढवा १	९८०९५६१६४४
२९	जूंग बहादुर चौधरी	गढवा १	९८०४२९२६३२
३०	चंग राज रावत	गढवा १	९८०६२३४१३१
३१	डिवमन्ती चौधरी	गढवा १	९८४७८४०८४५
३२	रत्ना चौधरी	गढवा १	९८१३०२३४४२
३३	सुदीप चौधरी	गढवा ७	९८०६२०१९७४
३४	विमल चौधरी	गढवा ७	९८४४९७४५२३
३५	प्रमिल कुमारी चौधरी	गढवा ७	९८१२८७११७७
३६	कुमारी चौधरी	गढवा ७	
३७	रिना सुवेदी	गढवा ७	९८२२९८४३१८
३८	अन्जु चौधरी	गढवा ७	९८४४९५५३८७
३९	रेखा चौधरी	गढवा ७	९८६६९२८२९२
४०	भिमसेन चौधरी	गढवा ७	९८०४५५१६१२
४१	अनिस चौधरी	गढवा ७	९८६८६२३३८०
४२	चन्द्र माया पुन	गढवा ७	९८२२९५१३४४
४३	छवि लाल दर्लामी	गढवा १	९८१३४७४८७६
४४	राम लाल यादव	गढवा २	९८४७८७५२१
४५	छोटा लाल चौधरी	गढवा २	९८१०८३७६०३
४६	ललीत कुमाल	गढवा १	९८२२८१६६२१
४७	शर्मिला कुमाल	गढवा १	९८१०९४२५४९
४८	खिम बहादुर घर्ति	गढवा १	९८२२९७३६२१
४९	कस्तीजा जि.एम	गढवा १	९८०९५१४३६४
५०	रिमा वि.क	गढवा १	९८०६२६१७८३

५१	विमला के.सी	गढवा १	९८१८६१९७५२
५२	सरीता बुढा	गढवा १	९८१९५४३१६८
५३	सरीता बमरेल	गढवा २	९८४७९५९७०९
५४	रञ्जना यादव	गढवा २	९८४७८७५४७१
५५	जमूना चौधरी	गढवा २	९८१०९०४५५६
५६	गमला कुमाल	गढवा १	९८०६२५२१९३
५७	कल्पना चौधरी	गढवा २	९८२२८९३९५६
५८	नानी माया गरु	गढवा १	९८१०८८०६४०
५९	सृष्टीका चौधरी	गढवा २	९८२४४६५८०९
६०	किरण थारु	गढवा २	९८२२९८२२६६
६१	सविना चौधरी	गढवा २	९८२२९०३६१७
६२	दिवस के. एम	गढवा १	९८०९५९९५५८
६३	दोर्ण लाल जैसी भटर्राइ	गढवा १	९८६६८५७३६३
६४	बेबप चौधरी	गढवा २	९८१०८०३९३९
६५	शिवानी चौधरी	गढवा २	९८०२५२३९४३
६६	छोटा चौधरी	गढवा २	९८४७८६६६६०
६७	भरत घर्ति	गढवा ६	९७४८६११०५७
६८	महमद जामील	गढवा ६	९८४७८७७१३३
६९	मिना नेपाली	गढवा ६	९८०९९६६५३७
७०	मनिसा वि.क	गढवा ६	
७१	कूमारी रावत	गढवा ६	९८२२४४५१५७
७२	अर्जून सिजाली	गढवा ६	९८२२८७१२८३
७३	खडक वि.क	गढवा ६	९८४७८९११३१
७४	गणेश पुन	गढवा ६	९८०९७२३१४६
७५	जमूना यादव	गढवा ६	९८४४९२१४१८
७६	समिता थापा	गढवा ६	९८०९८८०९२४
७७	सूमन्ता खनाल	गढवा ६	९८१०८४५०३०
७८	पवित्रा पाण्डे	गढवा ६	९८०३०९६५१८
७९	पूष्पा के.सी	गढवा ६	९८१२८५१३५८
८०	रञ्जीत चौधरी	गढवा ३	९८०९७७५३२७
८१	शिव कुमार चौधरी	गढवा ३	९८०९७८३१९३
८२	केश बहादुर थापा	गढवा ४	९८४७३०४१४२
८३	शूशिला चौधरी	गढवा ३	९८०९७३६७९७
८४	निर्मला यादव	गढवा ४	९८०९८८९४६४
८५	डोग्ली चौधरी	गढवा ३	

DRAFT

८६	मनू चौधरी	गढवा ३	९८१३०३८६३१
८७	शिव प्रसाद चौधरी	गढवा ३	
८८	सुन्तली खत्री	गढवा ३	
८९	तारा कुवर	गढवा ४	९८०९७००७०५
९०	राम कुमारी चौधरी	गढवा ३	९८२२८७१८२७
९१	राज कुमारी थारु कुमाल	गढवा ३	९८०३०३०५५५
९२	शोभा रावत	गढवा ३	९८४०१२४७३४
९३	यादभा घिमीरे	गढवा ३	९८१०८७२८९९
९४	मनीक राम चौधरी	गढवा ३	९८१२८७१६६२
९५	जनक कुमार यादव	गढवा ४	९८१२८११७७२
९६	गंगा के.सी	गढवा ४	९८४७८६०७५१
९७	श्री जभी चौधरी	गढवा ३	९८०९७५१३०३
९८	सर्वजित घर्ति मगर	गढवा ३	९८४७८७३२८४
९९	छुनु राम थारु कूमाल	गढवा ३	९८०६२४००७९
१००	राम कुमारी यादव	गढवा ३	
१०१	राम जानकी चौधरी	गढवा ३	९८१०८९६५३१
१०२	भोज राज यादव	गढवा ४	९८४७८६०१०७
१०३	निर्मला चौधरी	गढवा ३	९८०६२१२६६९
१०४	थमनेश्वर चौधरी	गढवा २	
१०५	जन्तु राम चौधरी	गढवा २	
१०६	श्रीधर योगी	गढवा ३	
१०७	उमेश घर्ति मगर	गढवा ३	
१०८	विजय नेपाली	गढवा ३	
१०९	जगदिश चौधरी	गढवा २	
११०	याम बहादुर चौधरी	गढवा २	
१११	सचिना चौधरी	गढवा २	
११२	राज कुमार चौधरी	गढवा २	
११३	मेथीला चौधरी	गढवा २	
११४	कोपीला चौधरी	गढवा २	
११५	डिला चौधरी	गढवा २	
११६	तुला राम वि.क	गढवा ३	
११७	लक्ष्मी चौधरी	गढवा ३	
११८	मालती के.सी	गढवा ३	
११९	सन्तोषी वि.क	गढवा ३	
१२०	उर्मिला कमारी चौधरी	गढवा २	

DRAFT

१२१	विना चौधरी	गढवा ३	
१२२	मिना नेपाली	गढवा २	
१२३	कृष्ण के.सी	गढवा ३	
१२४	शुशिला शर्मा	गढवा ३	
१२५	सुष्मा नेपाली	गढवा ३	
१२६	निर्माला नेपाली	गढवा २	
१२७	कमल राज शर्मा	गढवा २	
१२८	शूभ कामना यादव	गढवा ५	९८४७८०५७८२
१२९	अम्मर नेपाली	गढवा ४	९८०९७७५३८८
१३०	बाल कुमारी चौधरी	गढवा ४	९८६८६७७६९९
१३१	जुनु वि.क	गढवा ४	९८०९५६४५०८
१३२	प्रदिप के.सी	गढवा ४	९८४७८६०७५१
१३३	विमला चौधरी	गढवा ४	९८०६२२६२९५
१३४	विमला वि.क	गढवा ४	
१३५	सिता सरु म्गर	गढवा ५	९८०२८१२५७२
१३६	शौरभ चौधरी	गढवा ५	९८०६२६५१२८
१३७	ईन्द्र प्रसाद गूपता	गढवा ४	९८०६२३७१३१
१३८	बसन्त चौधरी	गढवा ४	९८१३१४७१२५
१३९	शेर आले मूस्लमान	गढवा ४	९८४४९२८९२९
१४०	अयोध्या प्रसाद चौधरी	गढवा ४	९८०९८२९५७२
१४१	मिना चौधरी	गढवा ४	९८०९५४४७१०
१४२	सिता कुमारी चौधरी	गढवा ४	९८०६२५२६७३
१४३	रितु परीयार	गढवा ५	९८२२८५७०००
१४४	गूरुवचन यादव	गढवा ५	९८१७५६७४६४
१४५	मिना बुढा	गढवा ५	९८६८३६२१२२
१४६	चन्द्रवती घिमिरे	गढवा ५	९८४७९०४०९३
१४७	सूनीता परीयार	गढवा ५	९८१०८२६९४४
१४८	यामा पोखेल	गढवा ५	९८०९८८२३६३
१४९	नेत्र बहादुर वोगटी	गढवा ५	९८६८६२३७५४
१५०	हरी चन्द्र चौधरी	गढवा ५	९८४७९५४८८०
१५१	दिपेन्द्र यादव	गढवा ५	९८२२९६२५५४
१५२	दिल कुमारी कूमाल	गढवा ६	९८०६२७०८३८
१५३	नारायण पण्डीत	गढवा ६	९८४८७३१८७५
१५४	उशा पाण्डे	गढवा ६	९८६८६४०४९२
१५५	विनिता बुढथोकी	गढवा ६	९८४७८७८८८८

DRAFT

१५६	सावित्रा वि.क	गढवा ६	९८०९५५४३१४
१५७	कौशिला वि.क.	गढवा ६	९८१२८८८६५१
१५८	किरण कुमार कुमाल	गढवा ६	९८०९८७५९८०
१५९	जानकी भुसाल	गढवा ६	९८६८२७९८९०
१६०	सूमित्रा पुन	गढवा ६	९८०९८७५९८०
१६१	बाबुराम यादव	गढवा ६	९८१०८८८१५१
१६२	राधीका यादव	गढवा ६	९८०९५९३६५०
१६३	दुर्गा साप्कोटा	गढवा ६	९८०९७१६८७६
१६४	महेश कूमार अधिकारी	गढवा ६	९८५७८३२१९०
१६५	सन्जय अधिकारी	गढवा ६	९८४७८८२४६१
१६६	हिमा परीयार	गढवा ६	९८२२९०९४४४
१६७	प्रतिक्षा चौधरी	गढवा ६	९८०९८५३८२७
१६८	सिजैना कुवर	गढवा ६	९८१२८६४८४०
१६९	तिलक परीयार	गढवा ६	९८४७९२६५७५
१७०	रेखा घर्ती	गढवा ६	९८०९८८९८०३
१७१	टंक डागी	गढवा ६	९८०९५९६९८१
१७२	निता चौधरी	गढवा ६	९८०९८८७०७५
१७३	काली देवी कुमाल	गढवा ६	९८०९७६६६८५
१७४	सलमान तेईलर	गढवा ६	९८०९५५९७६१
१७५	सन्तोषी चौधरी	गढवा ६	
१७६	रेवती थापा	गढवा २	९८०९७५२७४०
१७७	हेम बहादुर पाण्डे	गढवा २	९८०७४३७७५६
१७८	मनीषा घर्ति	गढवा २	९८०९५५९०१६
१७९	दिल बहादुर घर्ती	गढवा २	९८२२८८२७३२
१८०	शान्ती कुमारी खत्री	गढवा २	९७४८१५९९६६
१८१	अक्क्ष्या रत्न तुलाधर	गढवा ८	९८२४४५९२२६
१८२	अमृत सिं ठकुरी	गढवा ८	९८०८०५५०३९
१८३	अस्मी वि.क	गढवा ८	
१८४	गोमा घर्ती	गढवा ८	९८०९५७७२९६
१८५	अम्वीका शर्मा	गढवा ८	९८२२९७३७०६
१८६	शाान्ती गुरु	गढवा ८	९८१०२६३२९९
१८७	रेवती थापा	गढवा २	९८०९७५२७४०
१८८	हेम बहादुर पाण्डे	गढवा २	९८०७४३७७५६
१८९	मनीषा घर्ती	गढवा २	९८०९५५९०१६
१९०	दिल बहादुर घर्ति	गढवा २	९८२२८८२७३२

DRAFT

१९२	शान्ती कुमारी खत्री	गढवा २	९७४८१५९९६६
१९३	अक्क्ष्य रत्न तुलाधर	गढवा ८	९८२४४५९२२६
१९४	अमृत सिं ठकुरी	गढवा ८	९८०८०५५०३९
१९५	अस्मी वि.क	गढवा ८	
१९६	गोमा घर्ती	गढवा ८	९८०९५७७२९६
१९७	अम्वीका शर्मा	गढवा ८	९८२२९७३७०६
१९८	शाान्ती गुरु	गढवा ८	९८१०२६३२९९

३. सहभागितामुलक स्वच्छता तथा सरसफाईमा रुपान्तरण प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

क्रस	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	मिना अधिकारी	गढवा १	9800747771
२	शिवु मरासिनी	गढवा १	9810891932
३	अन्जीता चौधरी	गढवा २	9808611684
४	पोष्टप्रसाद घर्ति	गढवा ३	9808673365
५	संगीता सुनार	गढवा ४	9812888703
६	सिता थापा	गढवा ५	9844903880
७	देव बहादुर यादव	गढवा ६	9844908297
८	पार्वता अर्याल	गढवा ६	9866913205
९	सुमित्रा पुन	गढवा ६	9809899130
१०	सविना खातुन	गढवा ६	9809592772
११	आशा चौधरी	गढवा ७	9806299303
१२	फुलमती चौधरी	गढवा ७	9809849864
१३	विमला थापा	गढवा ८	9810897732
१४	गिता धिमिरे	गढवा ८	9809740338

३ समुदायमा आधारित .विपद जोखिम न्युनिकरण तालिम प्राप्त व्यक्तिहरु

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	सूदीप यादव	गढवा ६	९८०३३८७११२
२	सरीता मरासिनी	गढवा १	९८४७८४०२०३
३	कृष्ण औतार चौधरी	गढवा ४	९८२२८४५११७
४	माधव शर्मा	गढवा ६	९८४७८४५३८१
५	फूलमती चौधरी	गढवा ७	९८०९८४९८६४
६	पोष्ट प्रसाद घर्ति	गढवा ३	९८४११२६२७७
७	अन्जीता चौधरी	गढवा २	९८०८६११६८४

DRAFT

८	विमल थापा	गढवा ८	९८१०८९७७३२
८	सविना खातून	गढवा ६	९८०९५९२७७२
९	संगीता सूनार	गढवा ४	९८१२८८८७०३
१०	सिता थापा	गढवा ५	९८४४९०३८८०
११	मिना अधिकारी	गढवा १	९८००७४७७७१
१२	जग बहादूर श्रेष्ठ	गढवा ८	९८१२५८९३१७

३ प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त जनशक्तिहरु (प्रशिक्षक प्रशिक्षण)

क्र.सं	नामथर	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	मोहनकुमार पाण्डेय	गढवा ६	
२	सुमित्रा पुन	गढवा ६	

४. समुदायमा आधारित आपतकालिन प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त जनशक्तिहरु :

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	भरत घर्ति मगर	गढवा ६	9748611057
२	सबिना खातुन	गढवा ६	9809592772
३	मोहमद जमिल	गढवा ६	9847877133
४	मिना नेपाली	गढवा ६	9809966537
५	मनिसा वि.क	गढवा ६	
६	कुमारी रावत	गढवा ६	9822445157
७	अर्जुन सिन्जाली	गढवा ६	9822871283
८	खड्क जि.सी.	गढवा ६	9847891131
९	गणेश पुन मगर	गढवा ६	9809723146
१०	जमुना यादव	गढवा ६	9844921418
११	समिता थापा	गढवा ६	9809880924
१२	सुमन्ता खनाल	गढवा ६	9810845030
१३	पबित्रा पाण्डे	गढवा ६	9803096518
१४	पुष्पा के.सी.	गढवा ६	9812851358
१५	दिल कुमार कुमाल	गढवा ६	9806270838
१६	नारायण पण्डित	गढवा ६	9848731875
१७	उषा पाण्डे	गढवा ६	9868640492
१८	बिनिता बुढाथोकी मगर	गढवा ६	9847878888
१९	साबित्रा वि.क.	गढवा ६	9809554314
२०	कौशिला वि.क.	गढवा ६	9812888651
२१	किरण कुमार कुमाल	गढवा ६	9809875980
२२	जनकी भुसाल	गढवा ६	9868279890
२३	सुमित्रा पुन	गढवा ६	9809875980
२४	बाबुराम यादव	गढवा ६	9810888151
२५	राधिका थापा	गढवा ६	9809593650
२६	दुर्गा सापकोटा	गढवा ६	9809716876
२७	महेश कुमार अधिकारी	गढवा ६	9857832190

DRAFT

२८	सन्जय अधिकारी	गढवा ६	9847882461
२९	हिमा परियार	गढवा ६	9822909444
३०	प्रतिक्षा चौधरी	गढवा ६	9809853827
३१	सृजना कुवर	गढवा ६	9812864840
३२	तिलक परियार	गढवा ६	9847926575
३३	रेखा घर्ति	गढवा ६	9809889803
३४	टंक डागी	गढवा ६	9809596981
३५	निता चौधरी	गढवा ६	9809887075
३६	कालिदेवि कुमाल	गढवा ६	9809766685
३७	सलमान टेर्लर	गढवा ६	9809559761
३८	युवराज आर्चाय	ने.रे.सो. गढवा उप शाखा	
३९	सरिता पोखेरल	ने.रे.सो. गढवा उप शाखा	
४०	राम सुरत तेलि	ने.रे.सो. गढवा उप शाखा	
४१	ओभा पाठक	ने.रे.सो. गढवा उप शाखा	
४२	माधव शर्मा पण्डित	ने.रे.सो. गढवा उप शाखा	

५. आधाभुत प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त जनशक्तिहरु : विद्यालयका शिक्षक नायकहरु :

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	गिता यादव	श्री बालकल्याण आधारभुत स्कुल गढवा,६ बालाखुट्टी	9812866118
२	हनुमान यादव	श्री जनता मा.वि. गढवा	9849636081
३	जगदिश चौधरी	श्री आर्दश रात्रि आधारभुत स्कुल गढवा, २ गोबडिया	9809500147
४	सुवास चन्द्र यादव	श्री सरस्वती मा.वि. स्कुल विद्यानगर	9847829725
५	दाम बहादुर बि.सी	श्री मा.वि. चौनपुर	9857840499
६	तिलकराम चौधरी	श्री सरस्वती मा.वीं स्कुल गढवा ,७ चन्दनपुर	9847848181
७	बिष्णु प्रसाद पाण्डे	श्री महेन्द्र आधारभुत स्कुल गढवा,८ कोइलाबास	9844062252
८	रुपा बुढा	श्री आधारभुत स्कुल गढवा, ५ ककहवा	9812871772
९	निर्मला कुमारी चौधरी	श्री रात्री प्राथामिक स्कुल पचहिया	9809548872
१०	राम कुमारी यादव	श्री प्राथामिक स्कुल खजरौटा	9884663315
११	शशिमौली मिश्र	श्री साधारण मा.वि. राजपुर, ५	9869958531
१२	भद्रलाल कुमाल	श्री जनता मा.वि. गढवा,१ कालाकाटे	9847831510
१३	दिपेन्द्र बहादुर महरा	श्री जनमुखी आधारभुत स्कुल गढवा ,१ रङसिङ	9846887302
१४	हिरा यादव	श्री आर्दश प्राथामिक स्कुल गढवा,१ बडहरा	9806298224
१५	भागिरथि शर्मा	श्री नमुना प्राथामिक स्कुल गढवा,२ महादेवा	9866913543
१६	दिल बहादुर बोहरा	श्री गणेश प्राथामिक स्कुल गढवा ,२ चिमचिमे	9810849678
१७	धर्मराज शर्मा	श्री मा.वि. पचहिया	9809716197
१८	अन्जु न्यौपाने	श्री सर्बोदय प्राथामिक स्कुल गढवा, ६	9840491863
१९	देबेन्द्र कुमार शर्मा	श्री रत्न प्राथामिक स्कुल गढवा, ३ रतनपुर	9810903739
२०	धर्मेन्द्र हमाल	श्री बालबुद्धि प्राथामिक स्कुल गढवा, ६ खवरी	9748501335
२१	दिपेन्द्र आली	श्री उदय प्रथामिक स्कुल गढवा, ८ मुसीनाका	9806211010
२२	हिना ठकुरी	श्री मदरसा गढवा, ६	9809719911
२३	सरोज घर्ति मगर	श्री मा.वि.सरस्वती पि.एस.गढवा, ३ सुपैला	9868505594
२४	शशिधर शर्मा	श्री मा.वि. मुलाबारी बंलाचुली, ३ दाङ	9847882903
२५	तुलाराम शर्मा	श्री राप्ती साउथेरण इ.बि.एस.गढवा,४ रामनगर	9841148749
२६	सूर्य बहादुर बुढा मगर	श्री दुर्गा अधारभुत स्कुल गढवा, ६ मनिकापुर	9847861609
२७	राम बहादुर यादव	ज्ञानज्योति प्राथामिक गढवा, ७ मानपुर	9847871680

DRAFT

२८	चन्द्रमा चौधरी	दिपेन्द्र होमजन मा.वि.गढवा, ४	9847893275
२९	मधुबाबु थापा	शुभतारा मा.वि. गढवा, ६	9847893036
३०	कन्हैलाल यादव	बुद्ध किरण इंलिश स्कुल राजपुर, ४	9806225103
३१	ज्योति चौधरी	फ्यामली प्रदिश इंलिश बोडिङ स्कुल राजपुर, २	9809721923
३२	भैरव सिंह ठकुरी	बुद्धज्योति मा.वि. स्कुल गढवा, ६	9868692866
३३	संगिता गिरी	श्री आधारभुत स्कुल गढवा, १ वनघुर्सी	9866915232
३४	मधु सुधन के.सी	श्री प्रतिष्ठा एकेडेमि गढवा, १ कालाकाटे	9847160252
३५	पिताम्बर चौधरी	दुर्गा प्राथामिक गढवा, ८ खवरी नाका	9846150444
३६	गिता पौडेल	कालिका प्राथामिक गढवा , ४ पर्सिया	9810839643
३७	हफी जुल्ला	मदरसा दरुसलाम गढवा, ६	9812888371
३८	उतम कुमारी चौधरी	जनता उच्च मा.वि. गढवा, ७	9847837946
३९	मोहमद साहिद गुजर	मदरसा जिदाउलठाउहिद गढवा, ६	9810932324
४०	गिता यादव	श्री बालकल्याण आधारभुत स्कुल गढवा,६ बालाखुट्टी	9812866118

सर्न्दभ सामाग्री

- विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४(प्रथम संशोधन२०७५)
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति कार्ययोजना २०१८-२०३०
- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४
- राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यढाँचा, २०७५(प्रथम संशाधन)
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५
- उत्थानशील स्थानीय समुदायका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०७४
- विपद् लेखाजोखा निर्देशिका २०७२
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटी दाङ शाखाले तथार गरेको वाढी तथा भुकम्प आकस्मिक प्रतिकार्य योजना २०७५
- नेपाल विपद् जोखिम न्यूनीकरण मञ्च २००९
- नेपाल विपद् प्रतिवेदन २०१३-२०१७
- गाउँपालिकाको मस्यौदा पार्श्वचित्र २०७५
- दाङ जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (पाँचौ अध्यावधिक)२०७६
- गढवा गाउँपालीकाको प्रकोप, संकटासन्नता तथा क्षमताको लेखाजोखा २०७५
- राष्ट्रिय जनगणना प्रतिवेदन २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ विभाग
- नेरेसो समुदाय उत्थानशिलतामा अभिबृद्धि कार्यक्रमबाट गरिएको समुदायको संकटासन्न्ता तथा क्षमताको बिष्लेषण २०७५
- सेन्डाई कार्यढाँचा २०१५-२०३०
- दिगो विकासका लक्ष्यहरु २०३०

DRAFT

lhNnf lakb\ Aoj:yfkg ;ldlt, bfª

पश्चिम राप्ती नदी बाढी पूर्वसूचना प्रणाली संयन्त्र

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बाढी पूर्वानुमान महाशाखा टोल फ्रि नं. ११५५
जल तथा मौसम विज्ञान विभागको website: www.hydrology.gov.np
हावापानी फिल्ड कार्यालय घोराही ०८२५६००३४
बागासोती जल सतह मापन केन्द्र, खड्क बहादुर राउत क्षेत्री-९८०६२१७५३८, ९८६८६१३८०३
हंसपुर बर्षा मापन केन्द्र चाभा, दिलबहादुर थापा - ९८६३१५०३७५

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाङ
मो. ९८५७८०७७७७
का. ०८२-५६०१३३
जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चान केन्द्र (DEOC) दाङ
०८२–५६३५४०

राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चान केन्द्र (NEOC), काठमाण्डौ
टोल फ्रि न ११४९, ०१-४२००१०५
प्रदेश सुचना केन्द्र, (PEOC) बुटवल
०७१-५४९६६२

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी दाङ जिल्ला शाखा
सभापति: नारायण आचार्य
मो. ९८५७८२००७४
का. ०८२-५२३४७१, ५२००२२

जिल्ला प्रहरी कार्यालय घोराही, दाङ
मो. ९८५७८०५५५५
टोलफ्रि नं. १००
का. ०८२-५६०१९९

सशस्त्र प्रहरी बल २९ नं. गण भालुवाङ, दाङ
मो. ९८५७८७२११९
का. ०८२-४१५१३५

नेपाली सेना रिपुमर्दन गण घोराही, दाङ
मो. ९८५१००१७६९
का. ०८२-५६१०६२

विषय क्षेत्रगत निकायहरू

जिल्ला समन्वय समिति, दाङ
जिल्ला समन्वय अधिकारी
मो. ९८५७८८८२२२
का. ०८२-५६०१४४

स्थानीय एफ.एम.रेडियो
रेडियो नयाँयुग: ०८२-४१७०२२
रेडियो हाइ वे: ०८२-४१७०६२
रेडियो साझा आवाज: ९८४७८२६०८८
रेडियो राप्ती : ०८२५८०२७३

ने.रे.सो.उपशाखा
लालमटिया उपशाखा
सभापति: गंगाराम भट्टराई
मो. ९८५७८३२२३०
लमही उपशाखा
सभापति: थानेश्वर गैरे
मो. ९८५७८४००३४
गढवा उपशाखा
सभापति: दिपक यादव
मो. ९८४७९७३०२१

इलाका प्रहरी कार्यालय गढवा
प्र.नि.मो. ९८५७८७४२५००
वडा प्रहरी कार्यालय, लमही
प्र.नि.मो. ९८५७८४१५५५
ईलाका प्रहरी कार्यालय, भालुवाङ
प्र.नि.मो. ९८५७८४०२८४
ईलाका प्रहरी कार्यालय अमिलिया
प्र.नि.मो. ९८५७८४०७१५
प्रहरी चौकी सिसहनियाँ
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२०३०५
प्रहरी चौकी गोवर्डिहा
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२००९३
प्रहरी चौकी बेला
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२००९४
प्रहरी चौकी मुसिनाका
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२००९६
अस्थायी प्रहरी पोष्ट रिहार
प्र.स.नि.मो. ९८६३११८७६५

सप्रवल सुरक्षा बेश लमही, अर्जुनखोला
कार्यालय ०८२-४१४७०४८

नेपाली सेना, लमही गुल्म, अर्जुनखोला
कार्यालय ०८२-४१७००२

खोज उद्धार, समन्वय	९८५७८०७७७७
खानेपानी, सरसफाई	९८५७८३४५२६
खाद्य सामग्री	९८५८०२०४६१
स्वास्थ्य तथा पोषण	९८५७८३४५८१
शिक्षा	९८५७८३४९०५
अस्थायी आवास/गैरखाद्य	९८५७८३१८११/९८५७८२००७४
संरक्षण-स्थानीय तहहरू	
पुनस्थापना, पुननिर्माण	९८५७८८८२२२

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
राप्ती गाउँपालिका
अध्यक्ष: नुमानन्द सुवेदी
मो. ९८५७८३२३८९
लमही नगरपालिका
प्रमुख: कुलबहादुर के.सी.
मो. ९८५७८४२५५५
गढवा गाउँपालिका
अध्यक्ष: सहजराम यादव
मो. ९८४७८०५८९६
राजपुर गाउँपालिका
अध्यक्ष: लोकराज के.सी.
मो. ९८५७८३२०५६

संकटासन्न समुदायका पूर्वसूचना प्रणाली संयोजकहरूको नम्वर

भालुवाङ पुरानो: शंकर के.सी.	९८४७८७१४९४	कोलही: प्रकाश चौधरी	९८०९७६२६१६	मलमला:दिपेन्द्र क्षेष्ठ	९८४७९३१४६५
पखापानी: खुमलाल पाखेल	९८५१०८७६३२	घुम्ना: कृणा चौधरी	९८१०८७८५२४	बनघुसी: भरत अधिकारी	९८४७८२७३८७
क्टाहा: नुमकला चौधरी	९८०९८३०७००	केरुनिया: गुरुदेव चौधरी	९८१२८७०८२८	पचाहा कोठरी: सुरेन्द्र चौधरी	९८०६२२७९२१
बसन्तापुर: सरस्वती योगी	९८०९५८२४१६	छिगटपुर: शान्ति चौधरी	९८१२८९४८८०	प्रसेनी: राधिका थापा	९८०९५०२८७९
वगरापुर: विष्णु चौधरी	९८०६२४७३६४	रनियापुर: देवि प्र.चौधरी	९८०९५४९६६८	कान्छिगाउँ: अनुमति चौधरी	९८१२८०९३५०
सगरापुर: गोरख ब. महतरा	९८०७५९६६६५	वलरामपुर: प्रमात्मा चौधरी	९८०९८७१५१७	सेमरी: रामपती चौधरी	९८०९५११०८५
भानपुर: सनिराम चौधरी	९८६६९२५७४५	धनपुरुवा: रमा चौधरी	९८०९७९३२१८	गैराचफा: शान्ति भण्डारी	९८४७९६०९६४
अर्नहनपुर: शिवलाल भण्डारी	९८४७९२८४५७	बुटकहवा: प्रदसवा चौधरी	९८२२९०००२६	कालिपुरुवा: भगवानदिन यादब	९८०९५८४७९५
छो. सिसहनिया: जोला प्र.चौधरी	९८१०८३९३४८	सोनपुर: देवा चौधरी	९८६६९३०६१७	दुलैया: झुपलाल वली	९७४८५७०६१३
भगवानपुर: कमलापति चौधरी	९८४७९०३२२७	बरुवागाउँ: अतिराम चौधरी	९८०६२५९०११	जँग्रहवा: कान्तप्रसाद यादब	९८०९८०२१९८
मझेरिया: शान्ति चौधरी	९८४७८४६६६०	वांगेताल: पर्वतराज खड्का	९८६६९१३७१८	सालभौरी: दिल ब.चौधरी	९८६८६४१२७३
खुरुरिया: विर ब.चौधरी	९८०९८०१८६२	अमेलिया: कर्ण ब.डाँगी	९८०९७९१२७४	राजपुर: विरेन्द्र चौधरी	९८६८६९१२७९
भालुवाङ पुल्चोक: पुष्पा पोखेल	९८४७८५८८६९	तेलिया: जिवराज थापा	९८४४९०७६५४	गंगदी: केश्वर गुप्ता	९८०६२६४३१६
तरुलीया: निरज के.सी.	९८५११९७२६७	राजपुर: रेशम चौधरी	९८०६२२८३१६	सिक्टा: पदम खड्का	९८४४९३०४१९
गुजेहवा: मंगलप्रसाद चौधरी	९८४७८४८५२६	ढिकपुर: रेखा चौधरी	९८०५४९७९१५	बगरापुर: शंकर घर्ती मगर	९८०३०८२०६९
फचकपुर: रामलाल चौधरी	९८६३१५३९१४	खलिगाउँ: कमला चौधरी	९८०९५७५१५६	असानी: प्रदिप भण्डारी	९८०९८१७४६२
दुईघरुवा: अनिल चौधरी	९८१२८९९०५१	मध्यनगर: योगराज के.सी.	९८४७९२७२३४	कासियापुर: तिर्था चौधरी	९८०१३८४४६८
बागखोली पथ्थर: कलि चौधरी	९८१०८४५०७९	पैते: बेल ब.चौधरी	९८६७७६१२६१	गिधनिया: अमित चौधरी	९८०६२७२४४४
सेमरहवा: गोरी कमाल	९८०९८०६०२६.				